

**Раннія
немаўляты**

**Асуджаныя
за наркатыкі
СТАР. 4**

**Пяць пытанняў
пра грашовыя
пераводы
СТАР. 13**

ЦЫТАТА ДНЯ

Людміла РЕУЦКАЯ,
начальнік упраўлення
фармацэўтычнай інспекцыі
і арганізацыі лекавага
забеспячэння Міністэрства
аховы здароўя:

«Цэны на айчынныя і замежныя
лекавыя сродкі зніжаны па
шэрагу пазіцый па выніках
маніторынгу фармрынку.
Пытанне забеспячэння цэнавай
даступнасці лекавых сродкаў
знаходзіцца на пастаянным
кантролі ў Міністэрстве
аховы здароўя. Работа, якая
праводзіцца ў гэтым кірунку,
дазволіла дабіцца ўстойлівага
зніжэння цен на лекі. Так,
па інфармацыі Нацыянальнага
статыстычнага камітэта,
на працягу 2017 года назіраецца
зніжэнне сярэдніх рознічных цен
на лекавыя сродкі:
індэкс спажывецкіх цен
за студзень—жнівень
2017 года да снежня 2016 года
склаў 98,55%».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 24.08.2017 г.

Долар ЗША		1,9319 ▲
Еўра		2,2733 ▼
Рас. руб.		0,0326 ■
Укр. грыўня		0,0755 ▼

ISSN 1990 - 763X

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове
ЗВЯЗДА

24 ЖНІЎНЯ 2017 г. ЧАЦВЕР №162 (28526)

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Лазневы дзень

Фота Анатоля КІСЕШУКА.

Вёска Даўгінава, Вілейскі раён.

Тэхналогіі поспеху

**Хуткія,
экалагічныя, свае**

Беларускія навукоўцы прэзентавалі
распрацоўкі ў сферы электратранспарту

Максімальная хуткасць — 110 кіламетраў за гадзіну, разгон да «сотні» — за дзевяць з паловай секундаў, магутнасць — 80 конскіх сіл. Магчыма, не самыя выдатныя паказчыкі для звычайнага сучаснага аўтамабіля, але ключавое слова тут «звычайнага». Размова ідзе пра распрацаваны ў Аб'яднаным інстытуце машынабудавання Нацыянальнай акадэміі навук першы беларускі электрамабіль, эксперыментальны экзэмпляр якога днямі паказалі кіраўніцтву краіны і журналістам. Машына створана на базе серыйнага Geely SC7 беларускай зборкі (сімвалічны момант — асновай для распрацоўкі паслужыла самая першая «легкавушка», якая сышла з канвеера прадпрыемства «БелДжы»). Уся кампанентная база цягавага электрапрывода створана ў нашай краіне.

СТАР. 3

Супрацоўнікі Інстытута машынабудавання расказваюць пра сваю распрацоўку намесніку прэм'ер-міністра Уладзіміру СЯМАШКУ.

Фота Сяргея НіКАНОВІЧА.

Горадабудаўніцтва

**ПЕРАПРАФІЛЯВАННЫЯ
ЗАВОДЫ
І НОВЫЯ КВАРТАЛЫ**

Як будзе развівацца Мінск

Напярэдадні 950-годдзя сталіцы старшыня камітэта архітэктуры і горадабудаўніцтва Мінгарвыканкама Павел ЛУЧЫНОВІЧ раска-
заў пра тое, якія буйныя праекты будуць рэалізаваныя ў найблі-
жэйшы час, што чакае прыватны сектар і якім чынам кожнаму
можна будзе паўплываць на паляпшэнне свайго горада.

Горад для прыгожай працы

Кірункі забудовы сталіцы заклаў прыняты ў мінулым годзе генераль-
ны план. Аднак цяпер распрацоўваюцца яшчэ два маштабныя дакумен-
ты: правілы забудовы і правілы сядзібнай забудовы, якія будуць ары-
ентаваныя менавіта на рэаліі жыцця ў сталіцы. Як растлумачыў Павел
Лучыновіч, будуць аналізавацца агульнарэспубліканскія нормы і мяняцца
тыя, якія не падыходзяць для Мінска як для горада з асаблівым статусам
для Беларусі. Напрыклад, павялічыцца колькасць машына-месцаў, пера-
ўтворыцца аблічча дваравай тэрыторыі, у адрозненне ад іншых гарадоў
ужо ёсць абмежаванні па максімальнай шчыльнасці забудовы.

Апошнія некалькі гадоў асабліва часта ўздымалася тэма зносу пры-
ватнага сектара. Многія дамы дзясяткі гадоў знаходзіліся «пад умоўным
зносам», гэта значыць лёс іх канчаткова не быў вызначаны, але некато-
рыя тыпы рамонтных работ выконваць усё роўна забаранялася. Галоўны
архітэктар Мінска запэўніў, што больш такога не будзе, рашэнні будуць
прымацца аператыўна і людзі змогуць давесці да ладу сваё жыллё.

Пры гэтым зменены нормы і па аб'ёмах зносу. Калі раней ліквіда-
валася 70% нізкапавярховай забудовы і толькі 30% захоўвалася, то
цяпер гэтыя лічбы памяняліся месцамі. Тым не менш нязгодных і зарас-
дастаткова. Каб выслухаць меркаванне мясцовых жыхароў, правод-
зіцца грамадскія абмеркаванні, на якіх прэзентуюць дэталёвыя планы,
за апошні час іх колькасць вырасла ў разы. Праўда Павел Лучыновіч
прызнаў, што грамадскае абмеркаванне, умоўна кажучы, у актавай за-
ле школы — гэта не самы зручны фармат. Таму ў планах — перацяць
досвед Расіі, Украіны і Польшчы і ў якасці пляцоўкі выка-
рыстоўваць у тым ліку і інтэрнэт.

СТАР. 2

ПЕДСАВЕТ ВЫСОКАГА ЎЗРОЎНЮ

Сёння Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка прыме ўдзел у Рэспубліканскім педагогічным саўвядзе.

Мерапрыемства пройдзе ў максімальна адкрытым і дыскусійным ключы, паведамляе прэс-служба кіраўніка дзяржавы. На яго запрашаны больш за 800 чалавек, у ліку якіх не толькі вышэйшыя службовыя асобы, кіраўнікі органаў дзяржкіравання, мясцовай вертыкалі ўлады, дэпутаты, але, перш за ўсё, работнікі устаноў адукацыі з усіх абласцей краіны і горада Мінска. У фармаце адкрытага мікрафона яны змогуць падзяліцца сваімі думкамі і вопытам па тых ці іншых пытаннях.

На пленарным пасяджэнні Рэспубліканскага педсавета плануецца падрабязна абмеркаваць трансфармацыі і тэндэнцыі адукацыйных працэсаў, шляхі іх адаптацыі да патрабаванняў часу і з улікам перадавога нацыянальнага і замежнага вопыту. Будзе дадзена ацэнка вынікаў развіцця ў Беларусі ўсіх звёнаў сістэмы адукацыі, намечаны перспектывы іх удасканалення. У цэнтры ўвагі таксама роля педагога, прынцыпы і падыходы да выхавання падрастаючага пакалення.

Для ўдзельнікаў рэспубліканскага педагогічнага савета арганізавана выстава творчых дасягненняў педагогаў, вучэбнай і вучэбна-метадычнай літаратуры, новых тэхналогій у адукацыі. Адна з навінак — так званы разумны школьны аўтобус, які з дапамогай спецыяльнага праграмна-апаратнага комплексу дазваляе дадаткова забяспечыць бяспеку навучэнцаў.

Тэлеверсія пленарнага пасяджэння Рэспубліканскага педсавета з удзелам Прэзідэнта будзе паказана сёння ў эфіры тэлеканалаў «Беларусь 1» і «Беларусь 24» у 21:30.

■ У цэнтры ўвагі

ПЕДАГОГІ ПАСТАВЯЦЬ КРОПКИ НАД «І»

Рэспубліканскі педагогічны савет распачаў ўчора сваю работу ў Мінску

У першы дзень быў арганізаваны шэраг тэматычных секцый і круглых сталоў. Спецыялісты абмеркавалі сучасныя падыходы да павышэння якасці дашкольнай адукацыі, уклад прафесійнай адукацыі ў інавацыйнае развіццё беларускай эканомікі, асноўныя напрамкі развіцця вышэйшай школы. Акрамя таго, у цэнтры ўвагі спецыялістаў аказаліся актуальныя аспекты сацыяльнай, выхавальчай і ідэалагічнай работы, развіццё інклюзіўнай адукацыі, падрыхтоўка педагогічных кадраў, прафілізацыя навучання і прафарыентацыя навучэнцаў, лічбавая трансфармацыя адукацыі і функцыянаванне «разумнай» школы.

Рэспубліканскі педсавет працягне сваю работу сёння на пленарным пасяджэнні з удзелам кіраўніка дзяржавы. Яго ўдзельнікі змогуць азнаёміцца з выставай эфектыўнага педагогічнага вопыту, творчых дасягненняў педагогаў, вучэбнай і вучэбна-метадычнай літаратуры, узораў новых тэхналогій у сферы адукацыі. У педсаўвядзе бяруць удзел каля тысячы педагогаў, кіраўнікоў устаноў адукацыі, рэспубліканскіх і мясцовых органаў дзяржаўнага кіравання, а таксама прадстаўнікоў грамадскіх аб'яднанняў і галіновага прафсаюза.

Мэта форуму — вызначыць задачы на 2017/2018 навучальны год, абмеркаваць канцэптуальныя падыходы да развіцця сістэмы адукацыі на кароткатэрміновы і доўгатэрміновы перыяды. Галоўны пасыл — у пераходзе да абавязковай усеагульнай сярэдняй адукацыі. Такі

крок, як адзначаюць у Міністэрстве адукацыі, выступіць гарантам паспяховай сацыялізацыі беларускай моладзі. Агульную сярэдняю адукацыю ў Беларусі атрымліваюць практычна ўсе выпускнікі ліцэяў і каледжаў. У прафтэхустановах менш як на 10 працэнтах спецыяльнасцяў навучэнцам даюць толькі рабочую прафесію без атрымання агульнай сярэдняй адукацыі. Раней пасля базавай школы такіх спецыяльнасцяў было больш, але ў апошнія гады запатрабаванасць падобных праграм няўхільна зніжалася.

Таму да пераходу да абавязковай сярэдняй адукацыі грамадскасць гатова, упэўненыя ў галоўным адукацыйным ведамстве. А ў Кодэксе аб адукацыі закладзены заканадаўчы калідор для гэтай навацыі.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@zviazda.by

3 удзячнасцю або скаргай

Аблвыканкамы і Мінгарвыканкам у суботу, 26 жніўня, правядуць чарговыя прамыя тэлефонныя лініі. Задаць свае пытанні жыхары краіны змогуць з 9.00 да 12.00. На званкі адкажуць:

кіраўнік спраў БРЭСЦКАГА облвыканкама Юрый Іосіфавіч НАРКЕВІЧ, тэл. 8 (016) 2213121;

кіраўнік спраў ВІЦЕБСКАГА облвыканкама Аляксандр Уладзіміравіч СЫСОЕЎ, тэл. 8 (021) 2222222;

старшыня ГОМЕЛЬСКАГА абласнога Савета дэпутатаў Алег Леанідавіч БАРЫСЕНКА, тэл. 8 (023) 2751237;

намеснік старшыні ГРОДЗЕНСКАГА облвыканкама Уладзімір Іосіфавіч ДЗЯШКО, тэл. 8 (015) 2735644;

кіраўнік спраў МАГІЛЁўСКАГА облвыканкама Рыгор Аляксандравіч ВАРОНІН, тэл. 8 (022) 2501869;

кіраўнік спраў МІНСКАГА облвыканкама Уладзімір Аляксандравіч ГУРЫНОВІЧ, тэл. 8 (017) 5004160;

кіраўнік спраў МІНСКАГА гарвыканкама Ганна Мар'янаўна МАТЭЛЬСКАЯ, тэл. 8 (017) 2224444.

ПЕРАПРАФІЛЯВАННЯ ЗАВОДЫ І НОВЫЯ КВАРТАЛЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Мы ідзем на дыялог і чуюм гараджан. Прыклад таму — Асмалоўка. Але мы не можам па ўсім горадзе захаваць нізкапаверховую забудову. Там, дзе ёсць такая магчымасць, мы гэта робім. Возьмем той жа Сельгаспасёлак, дзе істотна скарацілі аб'ёмны знос. Але, напрыклад, праспект Дзяржынскага — буйная магістраль, тут захаваць прыватную забудову не ўяўляецца магчымым, — адзначаў старшыня камітэта архітэктуры і горадабудаўніцтва Мінгарвыканкама.

Некаторыя мінчане прапануюць не зносіць прыватны сектар, а замест гэтага ліквідаваць заводы, якія не працуюць. Аднак Павел Лучыновіч з такой ідэяй катэгарычна не згодны:

— Мы не можам зрабіць горад, прыдатны выключна для забавы. Тут велізарныя працоўныя рэсурсы, якія неабходна задзейнічаць, бо менавіта вытворчасці — аснова эканомікі. Я б хацеў, каб Мінск стаў горадам для прыгожай працы.

У рэчышчы джэнтрыфікацыі

І ўсё ж будынкi заводаў нярэдка перапрафілююцца. Прыклад — вуліца Кастрычніцкая. Дарчы, у свеце гэта настолькі распаўсюджаная практыка, што яна нават атрымала назву джэнтрыфікацыі. Гэта значыць, што добрыя будынкi фабрык і заводаў прыстасоўваюць пад галерэі, кафэ і крамы, а нярэдка і пад жыллё. Цяпер падобныя працэсы адбываюцца з заводам «Гарызонт». Але галоўны архітэктар адзначаў, што пакуль тут не вельмі якасна прапрацавана сацыяльная канцэпцыя, якая ляжыць у аснове любой добрай архітэктуры. А тым часам пустуючыя будынкi працягваюць выстаўляцца на аукцыён: не так даўно ён праходзіў па заводзе імя Кірава, аднак не адбыўся з-за занадта высокай стартавай цаны, 12 верасня адбудуцца таргі па продажы ўчастка вылога тралейбуснага дэпо на праспекце Машэрава.

Магчыма, у раёне Плошчы Перамогі з'явіцца новыя дамы.

— Вельмі важна, каб яны візуальна не парушалі ансамбль праспекта, таму будуць уведзены абмежаванні па вышынінасці, а ў стылістычным вырашэнні будуць выкарыстаны элементы, блізкія да «сталінскай» забудовы. Дарчы, тут жа з'явіцца і новы дзіцячы сад, — раскажаў Павел Лучыновіч.

Адной з самых буйных будоўляў Мінска ў найбліжэйшы час стане шматфункцыянальны комплекс на месцы знесенага «Белэкса». Яго канцэпцыя распрацоўвалася доўга, адзін з варыянтаў быў выкананы ва ўсходняй стылістыцы, аднак здаўся горадабудаўнікам недарэчным для Мінска. Абмежаваныя будынкi будуць і па вышыні, каб не парушыць ансамбль Верхняга горада, а, наадварот, візуальна злучыць яго з тэрыторыяй Тэатра оперы і балета. З'явіцца там і пешаходны мост, і, верагодна, дзюкучы суседству з комплексам больш актыўна «зажыве» Траецкае прадмесце.

Цяпер вядзецца работа над падрыхтоўкай канцэпцыі Піцёрскага квартала ў раёне метро «Пятроўшчына», а паралельна — над Мінскім кварталам у Санкт-Пецярбургу. Забудоўшчыкі ўжо вызначылі, праводзіцца конкурс сярод пяці лепшых архітэктурных бюро беларускай сталіцы і паўночнай сталіцы Расіі. Увосень агульнае журы вызначыць пераможцаў.

Таксама ідзе пошук тэрыторыі для маштабнага выставачнага цэнтра, хутчэй за ўсё, ён будзе знаходзіцца непадалёк ад МКАДа, але ў межах Мінска. Новым досведцам для сталіцы стане з'яўленне плошчы раённага значэння на тэрыторыі комплексу «Маяк Мінска». Актыўна будзе развівацца і азелянненне горада, у прыватнасці, у заходняй яго частцы — па прыкладзе Сцяпанскай воднай зоны на ўсходзе горада.

Дар'я КАСКО. kasko@zviazda.by

Нацбанк зніжае стаўку рэфінансавання да 11,5% гадавых

Праўленне Нацыянальнага банка Беларусі прыняло рашэнне аб зніжэнні з 13 верасня стаўкі рэфінансавання з 12% да 11,5% гадавых, паведамлілі ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў Нацбанка.

Стаўкі па пастаянна даступных і двухбаковых аперацыях падтрымкі ліквіднасці банкаў знізіцца з 14% да 13% гадавых.

Фактычная інфляцыя працягвае змяншацца. У жніўні

2017 года ў гадавым вымярэнні прырост спажывецкіх цэн ацэньваецца на ўзроўні крыху ніжэй за 6%, базавая інфляцыя — каля 5% у гадавым выражэнні.

Знаходжанне на працягу доўгага часу тэмпаў прыросту спажывецкіх цэн у вузкім дыяпазоне (6—6,5%) адлюстроўвае ўстойлівасць працэсаў запаволення інфляцыі і досыць высокую верагоднасць яе захавання на гэтым узроўні ў наступныя месяцы. Тэмпы росту грашовай прапановы застаюць

ца ўмеранымі (прырост сярэдняй шырокай грашовай масы ў ліпені 2017 года ў гадавым вымярэнні склаў 7,8%) і адпавядаюць попыту эканомікі на грошы на фоне аднаўлення дзелавой актыўнасці (валавы ўнутраны прадукт за студзень—ліпень вырас на 1,1%).

У цэлым чакаецца, што па выніках 2017 года прырост спажывецкіх цэн не перавысіць 7%. Магчымасці далейшага паступальнага зніжэння працэнтных ставак у эканоміцы будуць вызначацца ве-

рагоднасцю і велічыняй рэалізацыі інфляцыйных рызык, якія стрымліваюць дасягненне сярэднеўсрэдняй мэты па інфляцыі (не больш за 5% у 2020 годзе).

Стаўка рэфінансавання зніжаецца ў Беларусі сёмы раз з пачатку года. Так, з 18 студзеня яна знізілася з 18% да 17% гадавых, з 15 лютага — да 16% гадавых, з 15 сакавіка — да 15% гадавых, з 19 красавіка — да 14% гадавых, з 14 чэрвеня — да 13% гадавых, з 19 ліпеня — да 12% гадавых.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Польшча на \$55 млрд павялічыць выдаткі на абарону

Улады Польшчы на працягу наступных 15 гадоў дадаткова вылучаць з бюджэту краіны \$55 млрд на абарону. Пра гэта заявіў у апублікаваным у сераду інтэрв'ю агенцтву Reuters намеснік міністра абароны Польшчы Томаш Шаткоўскі.

«Урад адобрыў папраўкі да заканадаўства, яны даюць нам каля 200 млрд злотых (каля \$55 млрд) на працягу наступных 15 гадоў», — сказаў ён.

Па дадзеных Reuters, выдзеленыя сродкі будуць выдаткаваныя на павелічэнне колькасці арміі амаль у два разы і яе мадэрнізацыю, так як дзве трэці баявой тэхнікі знаходзіцца на ўзбраенні яшчэ з часоў Варшаўскай дамовы.

Раней польскі ўрад прыняў рашэнне павялічыць расходы на абарону да 2,5% ВУП да 2030 года. Зараз Польшча траціць на абаронныя патрэбы каля 2,01% ВУП.

У планах міністэрства ёсць закупка знішчальнікаў пятага пакалення, аднак Шаткоўскі адзначаў, што гэта не адбудзецца раней 2025 года. Пры гэтым Мінабароны прыйдзецца расставіць прыярытэты: у прыватнасці, за кошт адмовы ад узмацнення паветрана-дэсантных войск будуць мадэрнізаваны інжынерныя і артылерыйскія войскі, таксама аб'ём сродкаў на мадэрнізацыю ВМС будзе адносна сціплым.

Трамп сцвярджае, што ніводзін прэзідэнт ЗША не дабіўся гэтак шмат, як ён за паўгода

З такім сцвярджэннем сам Трамп выступіў учора перад сваімі прыхільнікамі ў Фініксе (штат Арызона).

«Я не веру, што які-небудзь прэзідэнт дабіўся так шмат чаго, колькі прэзідэнт за шэсць ці сем месяцаў», — ска-

заў Трамп. Пасля гэтага ён звярнуў увагу на тое, што яму ўдалося правесці праз Кангрэс кандыдатуру новага члена Вярхоўнага суда ЗША Ніла Горсача.

Характэрна, што большая частка прамовы Трампа, якая працягвалася больш за гадзіну, была прысвечана крытыцы ліберальных СМІ, дэмакратаў і іншых членаў Кангрэса, якія, у прыватнасці, пакуль не дазволілі яму адмяніць ключавыя палажэнні сістэмы медыцынскага страхавання Obamacare, што было яго першым перадавыбарным абяцаннем.

Каментатара адхілілі ад асвятлення матча ў Шарлотсвіле з-за яго прозвішча

Дырэкцыя спартыўнага тэлеканала ESPN прыняла рашэнне адхіліць каментатара Роберта Лі ад асвятлення матча па амерыканскім футболе ў Шарлотсвіле.

Справа ў тым, што журналіст з'яўляецца поўным чэзкам камандзіра арміі канфедэратаў Роберта Эдварда Лі, з-за помніка якому 12 жніўня ў Вірджыні разгарэліся масавыя беспарадкі.

Баючыся новых правакацый, тэлеканал вырашыў «не даваць лішняй нагоды» і прызначыць іншага каментатара на матч у штаце Вірджынія.

Нагадаем, што 12 жніўня ў Шарлотсвіле неанацысты правялі факельнае шэсце ў падтрымку захавання манумента генерала Роберта Эдварда Лі, які вырашылі знесці мясцовыя ўлады. Скончылася ўсё масавымі беспарадкамі, падчас якіх у натоўп дэманстрантаў уехаў аўтамабіль. У выніку адзін чалавек загінуў і 19 атрымалі раненні. Яшчэ 15 чалавек пацярпелі падчас сутычак на вуліцах горада.

■ Аты-баты

НАПЯРЭДАДНІ СТАРТУ

Беларускія і расійскія вайскоўцы рыхтуюцца да сумеснага стратэгічнага вучэння «Захад-2017»

Каб на высокім узроўні забяспечыць яго тылавую і тэхнічную часткі, а таксама эфектыўна ўзаемадзейнічаць падчас сумесных дзеянняў, ваеннаслужачыя дзвюх краін ужо некалькі дзён запар адпрацоўваюць адпаведныя задачы.

Сумеснае спецыяльнае вучэнне з сіламі і сродкамі тылавога, тэхнічнага (матэрыяльна-тэхнічнага) забеспячэння ўзброеных сіл Беларусі і Расіі, якое ўпершыню праводзіцца ў такім фармаце, разгарнулася на тэрыторыі трох абласцей — Мінскай, Віцебскай і Магілёўскай, а таксама ў пунктах пастаяннай дыслакацыі адпаведных вайсковых часцей. У вучэнні задзейнічана каля 500 адзінак спецыяльнай і аўтамабільнай тэхнікі, больш за 2,5 тысячы ваеннаслужачых.

Апошнія адпрацоўваюць пытанні тэхнічнага прыкрыцця аб'ектаў на ўчастках ваенна-аўтамабільных дарог, арганізацыі інжынерна-аэрадромнага і аэрадромна-тэхнічнага забеспячэння пасады на аэрадромны ўчастак дарогі і паўторнага вылету лятальных апаратаў. Акрамя таго, на практыцы ажыццяўляецца абсталяванне ўчасткаў загрузкі боепрыпасаў на аўтатранспарт з выкарыстаннем сродкаў механізацыі пагрузачных работ, эвакуацыя, рамонт і аднаўленне няспраўных узораў тэхнікі і ўзбраення, разгортванне палывага магістральнага трубаправода, участкаў масавай запраўкі тэхнікі, нават выпечка і выдача хлеба. Да задач па прымяненні Адзінай рэгіянальнай сістэмы проціпаветранай абароны Беларусі і Расіі па забеспячэнні ваеннай бяспекі Саюзнай дзяржавы прыступілі і авіятары.

Вераніка КАНЮТА. kanyuta@vziazda.by

■ Справы духоўныя

ПАПОЎНІЦА
САБОРНАЯ СКАРБНІЦА

У сталіцу прыбудуць мошчы Марыі Магдаліны

У наступную суботу ў праваслаўны Свята-Духаў кафедральны сабор Мінска прыбудзе часцінка мошчаў святой роўнаапостальнай Марыі Магдаліны. Яна застанеца на пастаяннае захоўванне. Так, 26 жніўня адзначаецца адданне (апошні дзень пасвята) Праабражэння Гасподняга і дзень памяці Мінскай іконы Божай Маці, якая захоўваецца ў саборы. Сустрэча мошчаў адбудзецца ў 17.45, напярэдадні нядзельнага ўсяночнага трывання. Узначаліць яе мітрапаліт Мінскі і Заслаўскі Павел, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі.

Як паведаміў «Звяздзе» клірык сталічнага Свята-Духава кафедральнага сабора іерэй Андрэй ЛАМАКІН, пакланіцца мошчам можна ўсім, хто неабякавы да праваслаўнай веры. «Ёсць ў народзе такое меркаванне, што пэўнаму святому варта маліцца пра канкрэтную праблему. Але гэта язычніцка-магічнае ўяўленне, бо да святых мы звяртаемся як да нашых старэйшых братоў і сясцёр у веры і просім іх малітвы пра нас перад Богам, — тлумачыць айцец Андрэй. — Іншая справа, што ёсць звычай, калі на аснове жыццяпісу святаго звяртаюцца менавіта да яго. Напрыклад, ёсць святы вялікамучанік Іаан Сачаўскі, які ў свой час быў, калі казаць на сучасны лад, бізнесменам. Вёў гандалі сумленна, і за гэта быў забіты. Таму да яго звяртаюцца па дапамогу тыя, хто вядзе ўласную справу. Але гэта не значыць, што святы Іаан можа дапамагчы ў просьбе, а Марыя

Магдаліна — не. У любым выпадку дапамагаюць не яны, а Гасподзь. Святыя моляцца за нас і просяць у Бога аб дапамозе незалежна ад просьбы».

Святая роўнаапостальная Марыя Магдаліна — адна з жонак-міраносіц, удастоеная быць першай сведкай Уваскрэсення Хрыстовага. Пасля Узнясення Збавіцеля святая шмат працавала ў хрысціянскім дабравесці, за што была названая Царквой роўнаапостальнай. Мошчы Марыі Магдаліны раней знаходзіліся ў Эфесе, адкуль перанесены ў Канстанцінопаль. Пасля былі падзеленыя, большая іх частка цяпер знаходзіцца ў Заходняй Еўропе. Адна з часцінак мошчаў — у Ільінскім Адэс-кім мужчынскім манастыры (перанесена туды з Бельгіі), адкуль прыбудзе 26 жніўня ў мінскі Свята-Духаў кафедральны сабор.

Вераніка ПУСТАВІТ. pustavit@vziazda.by

Беларускія кнігавыдаўцы на Пекінскай выставе

Па традыцыі беларускія кнігавыдаўцы прымаюць удзел у Пекінскай міжнароднай кніжнай выставе, якая праходзіць у сталіцы КНР з 23 па 27 жніўня.

Значнае месца на беларускім стэндзе займаюць кнігі, выхад у свет якіх прымеркаваны да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання. — Мы ўжо палюбілі беларускую кнігу, — дзеліцца ўражаннямі ад выставы спадарыня Чжан ХУЭЙЦЫНЬ, прафесар, доктар філалагічных навук. — У нашым 2-м Пекінскім

дзяржаўным універсітэце замежных моў працуе цэнтр беларускай культуры. За апошні час дзякуючы Міністэрству інфармацыі Беларусі мы сабралі сапраўдную беларускую бібліятэку. Невыпадкова нашы магистранты і аспіранты падрыхтавалі кнігу пра беларускую літаратуру, дзе ёсць нарысы і пра Скарыну, і пра Купалу, пра Коласа, Максіма Багдановіча, Святлану Алексіевіч.

На выставе гучаў і верш Францыска Скарыны ў перакладзе на кітайскую мову. Гэты

пераклад для кнігі «Францыск Скарына на мовах народаў свету» ажыццявіў вядомы кітайскі перакладчык Гаа Ман.

Беларускія выдавецтвы «Пачатковая школа», «Адукацыя і выхаванне», Выдавецкі дом «Звязда» ўчора прадставілі на выставе нямала кніжных навінак адукацыйнай, асветніцкай літаратуры. Удзел кнігавыдаўцоў Беларусі на выставе ў Пекіне праходзіць пры падтрымцы пасольства Рэспублікі Беларусь у КНР.

Кастусь ЛАДУЦЬКА.

г. Пекін.

Хуткія, экалагічныя, свае

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Па словах стваральнікаў, аўтамабіль распрацаваны для гарадскіх умоў. Максімальны запас ходу машыны на адной зарадцы складае каля 100 кіламетраў. Поўная «запраўка» акумулятара ад звычайнай разеткі з напружаннем у 220 В займае каля шасці гадзін, ад трохфазнай (380 В) — чатыры гадзіны. На доследных выпрабаваннях электрамабіль пацвердзіў заяўленыя тэхнічныя характарыстыкі. Цяпер стваральнікі адпрацоўваюць аптымальныя рашэнні ў плане электракампанентаў, удакладняюць іх характарыстыкі і ў хуткім часе плануюць прыступіць да стварэння паўнаватаснага доследнага экзэмпляра.

— На максімальныя паказчыкі машыну пакуль не выводзілі, усё ж такі мы яе трохі шкадуем, бо яна існуе ў адзіным экзэмпляры, — прызнаецца генеральны дырэктар Аб'яднанага інстытута машынабудавання НАН Сяргей ПАДДУБКА. — 110 кіламетраў за гадзіну — гэта пакуль толькі разліковая хуткасць. Пра кошт сказаць пакуль нічога не магу — трэба арганізоўваць серыйную вытворчасць кампанентаў. Наступным нашым крокам стане замена батарэй-накапляльніка, якую мы закупляем у расійскай кампаніі, на беларускі суперкандэнсатар на аснове графену, што распрацоўваецца ў Навуко-

ва-практычным цэнтры НАН па матэрыялазнаўстве. З выкарыстаннем айчыннага акумулятара многія характарыстыкі аўтамабіля значна вырастуць.

На практыцы электрамабіль ад звычайнай машыны адрознівае шэраг момантаў. Першае — практычна абсалютна бяшумны ход (гэта, дарэчы, лічыцца праблемай электратранспарту — у не-

ні адбываецца зарадка батарэй). Усё гэта значна адбываецца на кошыце эксплуатацыі — цана 100 кіламетраў шляху складае ўсяго 2—3 рублі. Гэта ў разы меней, чым цэны на паліва.

— Аўтамабіль дынамічны, разганецца добра, — сказаў намеснік прэм'ер-міністра Уладзімір СЯМАШКА, які адным з першых правёў тэст-драйв распрацоўкі.

Мы распрацавалі зарадную прыладу, яе робіць завод «Віцязь». Гэта вельмі зручна — можна ўстанавіць яе каля дамоў, супермаркетаў, на стаянках.

Канкрэтных перамоў па вытворчасці электрамабіля ў серыі яшчэ не вялося, але ў НАН лічаць, што гэта пытанне часу — ужо праз тры-чатыры гады беларуская машына можа паступіць у продаж. Разглядаецца як варыянт супрацоўніцтва з «БелДжы», так і стварэнне ўласнага прадпрыемства на базе Нацыянальнай акадэміі навук.

— Мы ў стане зрабіць стапрацэнтную лакалізацыю гэтага аўтамабіля, — упэўнены старшыня Прэзідыума НАН Уладзімір ГУСАКОЎ. — Цяпер думаем над стварэннем уласнага канвеернага цэха, у той жа час БелАЗ прапануе распрацаваць вытворчасць у іх, «Белкамунмаш» — у іх. Трэба палічыць, дзе гэта будзе выгадна. Але тое, што беларускі электрамабіль будзе, — адназначна.

Акрамя электрамабіля, на Рэспубліканскім палігоне для выпрабаванняў мабільных машын паказалі іншыя, магчыма, менш рэзанансныя, але не менш актуальныя распрацоўкі. На прыборабуду-нічым заводзе «Аптрона» Нацыянальнай акадэміі навук у 2017 годзе мадэрнізавалі матар-кола (былі распрацаваны блок кіравання і праграмае забеспячэнне). Гэта прыла-

Адным з першых на веласіпедзе з матар-колам праехаўся старшыня Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Аляксандр ШУМІЛІН.

каторых краінах на яго спецыяльна ўстанавіваюць гукавыя сігналізатары). Другі аспект — экалагічнасць, бо аб'ём шкодных выкідаў электрапрывода роўны нулю. Нельга не адзначыць і эканамічнасць — ККД рухавіка даходзіць да 98 працэнтаў (у звычайным аўтамабілі — каля 50%), акрамя гэтага, тут выкарыстоўваецца сістэма рэкуперацыі (пры тармажэн-

— Даўно езджу на машыне з аўтаматчнай каробкай перадач. Розніцы не адчуў: што едзеш на А8, што на электрамабілі. Я ўпэўнены, што за электратранспартам будучыня. Гэта пытанне экалогіі, а таксама эканомікі. У сувязі з уводам у эксплуатацыю Беларускай атамнай электрастанцыі стаіць задача павелічэння выкарыстання электрычнай энергіі.

■ Надвор'е

Моцныя дажджы і вецер да 22 м/с

Непагадзь хутка міне, і ўжо бліжэй да выхадных ізноў пацяплее, паведаміў начальнік службы гідраметэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Міністэрства Прамысловасці і Тэхналогіяў РАБАУ.

Сёння на тэрыторыі краіны пачаў гаспадарыць паўднёвы цыклон, які будзе перамяшчацца ўздоўж нашых усходніх межаў. Ён прынес ва ўсходнія раёны моцныя дажджы. У наступныя суткі ён працягне аказваць уплыў на надвор'е ў краіне. Таму будзе дажджліва і ветрана. У чацвер у Мінскай, Магілёўскай і асобных раёнах Гомельскай вобласці прагназуюцца моцныя дажджы. У Брэсцкай і Гродзенскай абласцях дажджы будуць не такімі інтэнсіўнымі і зацяжнымі. У многіх раёнах краіны чакаецца ўзмацненне ветру парывамі да 15—22 м/с. Тэмпература паветра ўдзень будзе плюс 12—18 градусаў, па паўднёвым захадзе да 19—21 цяпла.

Дзімтрый Рабаў паведаміў, што, пачынаючы з пятніцы, цыклон страціць сваю актыўнасць, надвор'е палепшыцца, паветраныя патокі памяняюцца на заходнія, і ў краіну з Заходняй Еўропы накіруюцца больш цёплыя паветраныя масы. Тэмпература пачне павышацца, ўсталюецца ўмерана цёплае надвор'е, а дажджом стане менш. У пятніцу ўначы па паўночным усходзе, днём у асобных раёнах краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы. Тэмпература паветра ўначы складзе плюс 6—12 градусаў, удзень — 17—24 цяпла, па поўдні — да плюс 26 градусаў.

Паводле папярэдніх прагнозаў, у суботу краіна будзе знаходзіцца на паўднёвай перыферыі цыклона з цэнтрам над Кольскім паўвостравам. У асобных раёнах чакаюцца невялікія кароткачасовыя дажджы. Уначы і раніцай слабы туман. Вецер заходні ўмераны. Мінімальная тэмпература паветра ўначы складзе плюс 9—14 градусаў, а максімальная ўдзень 18—25 цяпла, па поўдні да плюс 26.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@vziazda.by

да прызначана для ўстаноўкі на самыя розныя механізмы і дазваляе перавесці іх на сілкаванне ад электрычнасці. Яскравы прыклад выкарыстання — электравеласіпед, пярэдняе кола якога заменена на распрацоўку айчынных навукоўцаў.

— На ліцій-іонным акумулятары наш веласіпед можа праехаць каля 40 кіламетраў, максімальная хуткасць — 36 кіламетраў за гадзіну, — расказвае інжынер-канструктар заводу «Аптрона» Андрэй ЗАЛУСКИ. — Шчыра скажу, магутнасць завялікая, таму мы будзем яе памяншаць, што павялічыць запас ходу на адным зарадзе да прыкладна 60 кіламетраў. Гэтага будзе дастаткова для выкарыстання на працягу цэлага дня. Зараджаецца энерганосыбіт каля чатырох гадзін. Сам з задавальненнем катаюся па горадзе, ніякіх праблем няма. Нават у гару веласіпед едзе з хуткасцю 15—18 кіламетраў за гадзіну. Уласнай назвы наша сістэма пакуль не атрымала, хочам абвясціць на яе конкурс. Што датычыцца лакалізацыі,

то яна роўная 100 працэнтам — усё дэталі беларускай вытворчасці.

Паводле апытання, якое супрацоўнікі «Аптрона» правялі ў спецыялізаваных крамах, на сёння ў сталіцы прададзена каля трох тысяч падобных установак. У асноўным яны кітайскай вытворчасці, каштуюць каля 500 долараў за штуку. Наша распрацоўка будзе прыкладна ў два разы таннейшай. Набываць новы веласіпед не трэба — устанавіць матар-кола можна на любую мадэль. Магчымасць рухацца пры дапамозе педалю, вядома, застаецца.

— Наша матар-кола можа выкарыстоўвацца таксама ў гіраскутарах, скейтах, самакатах, трохколавым турыстычным транспарце, вазках, саялках, — падкрэслівае генеральны дырэктар «Аптрона» Мікалай ЯНКЕВІЧ. — Абсяг прымянення — самы шырокі, гэта дазволіць нашай краіне развіваць сферу індывідуальнага электратранспарту.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ. lyskavets@vziazda.by

ПАМЫЛКІ МАЛАДОСЦІ

Карэспандэнт «Звядзі» пабывала ў калоніі, дзе сядзяць асуджаныя за наркатыкі

«Дапамажыце нашым дзецям выйсці адсюль», — з адчаем звяртаецца да нас жанчыны, калі падыходзім да мужчынскай папраўчай калоніі №22. У «Воўчых Норах» (Івацэвіцкі раён) адбываюць пакаранне асуджаныя за спажыванне, збыт і захоўванне наркатыкаў. У асноўным гэта маладыя хлопцы: 7 з 10 зняволеных нямаюць 30 гадоў. Таму пад сценамі калоніі заўсёды шмат мам.

Працуюць усе, вучацца — па жаданні

У «Воўчых Норах» знаходзяцца тыя, хто асуджаны ўпершыню. Спачатку мужчыны трапляюць на каранцін — у асобны блок. Тут яны жывуць да двух тыдняў: рыхтуюцца да адбывання пакарання, прывыкаюць да распарадку дня.

Цяпер на каранціне чалавек п'янаццаць. У шэра-чорнай аднолькавай форме, усе выстраіліся ў прагулачным дварыку.

— Ёсць тыя, каму яшчэ 18?

Дзве рукі.

Пра тое, як шмат тут маладых, не думаць немагчыма. У кладоўцы, дзе захоўваюцца асабістыя рэчы зняволеных, чытаеш ярлыкі, наклееныя на сумках: 1992 год нараджэння, 1995-ы...

— Цяпер у калоніі пад тысячу асуджаных. Прыкладна 60 з іх — да 20 гадоў, 660 — ад 20 да 30, — прыводзіць статыстыку **начальнік папраўчай калоніі №22 Андрэй КВАШЭВІЧ**.

Усе асуджаныя працуюць — на тэрыторыі змяшчаецца філіял дзяржаўнага прадпрыемства, якое вырабляе мэблю з масіву. Заробкі розныя. У кагосьці 15 рублёў у месяц (столькі каштуе некваліфікаваная праца), у кагосьці — 100. Дзесяць працэнтаў гэтай сумы зняволеным пакідаюць на паход у краму (яна знаходзіцца тут жа), з астатніх можа вылічвацца матэры-

яльная і маральная кампенсация пацярпелым, выдаткі на ўтрыманне ў калоніі. Месяц утрымання абыходзіцца прыкладна ў 100 рублёў.

— Але ж заробку асуджанага не хапае на гэта. Хто тады кампенсуе, сям'я?

— Не, ніякіх грошай з родных не спаганяецца. Утрыманне аплачваецца дзяржавай, — тлумачыць Андрэй Квашэвіч.

Некаторыя ў калоніі атрымліваюць адукацыю. Так, 20 чалавек дыстанцыйна вучацца ва ўніверсітэце (даступны такія профілі, як менеджмент, маркетынг, эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве, транспартная лагістыка). Тры групы асвойваюць рабочыя спецыяльнасці — сталяр-станочнік, кравец, газаэлектразваршчык.

«Дасканала памятаю, да секунды, як трапіў сюды. Самыя цяжкія ўспаміны — калі ты яшчэ дома: дзіця ў цёшчы на руках, жонка плача...»

Краты ў кабінетах і найлепшая сталовая

Ідзем глядзець медыцынскую частку на тэрыторыі калоніі. Тут ёсць стаматалагічны кабінет, кабінет псіхіятра-нарколога, невялікі стацыянар. — Фінансаванне на лекавыя прэпараты ў нас дастатковае, — расказвае **начальнік медчасці Дзмітрый ЦЯСЛЮК**. — З якімі хваробамі часцей звяртаюцца? Цяпер у 60 працэнтаў пацыентаў звычайныя ВРВІ, нават не грып.

У медчасці, дарэчы, працуюць не толькі мужчыны. Ёсць сярод урачоў і некалькі жанчын. Дзеля бяспекі ў кабінетах, дзе яны вядуць прыём пацыентаў сам-насам, усталяваны краты.

У сталовай тым часам гатуюць абед. На першае — суп, на другое — бульбяная бабка з фаршам. Хлеб — «цаглінка» — з пякарні пятай калоніі.

— Сярод арыштантаў кажуць, што ў 22-й калоніі самая лепшая сталовая, — заўважае кухар Юрый.

Юрый і яшчэ некалькі асуджаных дапамагаюць на кухні з гатаваннем. Пра сябе юнак расказвае няшмат. Прафесію кухара атрымаў яшчэ на волі. Чаму апынуўся тут? «Памылка маладосці», — тлумачыць сцісла. За гэтую памылку хлопцу далі восем гадоў. Кажы, ужо крыху адсядзець засталася.

— Тут бібліятэка ёсць, чытаем. На волі столькі часу на гэта не было, — шукае Юрый суцяшальныя плюсы ў новым жыцці.

Некалькі лічбаў. З тысячы асуджаных, што знаходзяцца ў калоніі, каля 600 атрымалі тэрмін ад пяці да дзесяці гадоў, 290 — ад 10 да 15, 17 чалавек — ад 15 да 20. Выйсці раней можна.

— Асуджаны павінен адбыць палову тэрміну, каб яму замянілі пакаранне на больш мяккае, ці тры чвэрці, каб мець права на ўмоўна датэрміновае вызваленне, — адзначае Андрэй Квашэвіч і апісвае, як вырашаецца гэта пытанне ў кожным канкрэтным выпадку:

— Збіраецца камісія, чытае характарыстыку асуджанага, глядзіць, якія ў яго сацыяльныя сувязі, ці гатовы ён весці на волі нармальны лад жыцця. Важна, каб чалавек прызнаў віну і пагасіў іск.

З пачатку года толькі двум зняволеным «Воўчых Нораў» замянілі пакаранне на больш мяккае.

Не вінаваты я...

«Мне 35 гадоў, і тут я лічуся старым», — сумна ўсміхаецца Сяргей. «На зоне» ён амаль чатыры гады. Сядзіць за спайсы. Як і 75 працэнтаў асуджаных.

— Калі сцісла, то дапамог прыцелю купіць наркатыкі. Прыцель не папаўся, гуляе... Я дасканала памятаю, да секунды, як трапіў сюды. Самыя цяжкія ўспаміны — калі ты яшчэ дома: дзіця ў цёшчы на руках, жонка плача...

Фота Вячаслава ЦУРАНАВА

Афіцыйна

БЫЛЫХ ЗНЯВОЛЕННЫХ — У КАЛГАС

Падчас прэс-тура, прысвечанага 97-й гадавіне з Дня ўтварэння крымінальна-папраўчай сістэмы МУС, пра дасягненні і планы сістэмы расказаў **начальнік дэпартаменту выканання пакаранняў МУС, генерал-маёр міліцыі Сяргей ДАРОШКА**.

— Мне здаецца, мы многае зрабілі ў плане стварэння належных бытавых умоў для асуджаных. Адрамантавалі памяшканні. За 2018 год прывядзём у парадак яшчэ Брэсцкі следчы ізалятар, а да канца гэтага года — Бабруйскі. Так, ёсць праблема з перанаселенасцю папраўчай калоніі №22, у некаторых пакоях пражывае па 20 чалавек. Але хутка гэта вырашым. Прынята рашэнне аб перапрафіляванні аднаго лячэбна-працоўнага прафілакторыя ў Наваполацку ў калонію. Да верасня ўсё будзе гатова, і нормы па плошчах будуць выкананы.

Пры гэтым, па словах начальніка дэпартаменту, размова не ідзе пра тое, што ў нас расце колькасць наркмананцаў.

— Практыка па ўтрыманні асуджаных за наркатыкі асобна існуе два гады. Мы лічым, што дасягнулі належнага эфекту. Асноўнай мэтай было — абмежаваць паступленне наркатычных рэчываў. Але вынікі яшчэ вывучым, трэба паглядзець, што будзе з рэцыдывамі.

Дарэчы, пра рэцыдывы. Калі аналізаваць агульную колькасць злачынстваў, то за першае паўгоддзе правапарушэнняў, здзейшаных раней судзімымі, на 7,7 працэнта менш, чым у аналагічны перыяд летась.

Закрануў Сяргей Дарошка і праблему атрымання медыцынскай інфармацыі аб зняволеных і адпаведна іх своечасовага лячэння. «Гэта наша бяда, — пры-

знаўся ён. — Пакуль атрымаем медыцынскую картку, даведкі асуджанага, праходзіць адзін—два тыдні. Гэта доўга. Каб гэты час мінімізаваць, укараняемся ў адзіную электронную сістэму аховы здароўя. Думаю, за 2018 год усё зробім».

Важны момант — сацыяльная адаптацыя асуджаных.

— Псіхологі кажуць, што ў закрытай установе чалавек не павінен знаходзіцца больш за пяць гадоў. Існуюць «сацыяльныя ліфты», якія дазваляюць праз пэўны час прэтэндаваць на змякчэнне пакарання. За першае паўгоддзе, напрыклад, у Беларусі 457 чалавек выйшлі па ўмоўна датэрміновым вызваленні. Практычна ва ўсіх месцах пазбаўлення волі ёсць магчымасць атрымаць адукацыю. Многія асуджаныя імкнуцца да гэтага.

У планах МУС — стварыць спецыялізаванае сельскагаспадарчае прадпрыемства, куды будуць уладкоўваць былых зняволеных. Базай выбралі гаспадарку «Хутар-Агра» пад Светлагорскам. Мяркуюцца, што там пабудуюць камбикормавы завод, лінію па пастэрызаванні малака, пашыраць каўбасны цэх, павялічаць пагалоўе свінней і рагатай жывёлы.

— Мы дадзім працоўнае месца чалавеку, дапаможам з дакументамі, жыллём. Чым дрэнна? Такія прадпрыемствы ёсць у Венгрыі, Германіі. Ніхто не кажа аб прымусовай працы.

Калі эксперымент акажацца ўдалым, падобныя калгасы будуць створаны і ў іншых рэгіёнах. Акрамя сацыяльнай адаптацыі асуджаных прадпрыемствы дапамогуць вырашыць і яшчэ адно пытанне — вывесці крымінальна-папраўчую сістэму на самаакупнасць.

МЕТАД ЛЕВІТА

Як мінімум раз на месяц я пачынаю сумнявацца ў сабе. І тады мне на дапамогу прыходзіць урывак з аднаго ліста. Мастак Сол Левіт даслаў яго скульптару Еве Гесэ ў 1965 годзе, тады, калі яна таксама сумнявалася ў сваіх сілах. «Проста перастань думаць, турбавацца, азірацца па баках, разважаць, сумнявацца, баяцца, пакутаваць, спадзявацца на нейкае простае выйсце, змагацца, збівацца з панталыку, раздражняцца, адмаўляцца, мармытаць, адчуваць сябе няёмка, бурчэць, саромецца, спатыкацца, ашаламляцца, скардзіцца, пунсавець, мітусіцца, стагнаць, наракаць, прасіць, сварыцца па дробязях, чапляцца да дробязяў, паказваць пальцам, доўга чакаць, хадзіць кароткімі крокамі, злавацца, падхалімнічаць, шукаць, вылучацца, тлуміць, тлуміць, тлуміць сябе. Перастань і проста ДЗЕЙНІЧАЙ!»

І што самае цікавае, гэты метада часцей за ўсё спрацоўвае. Як толькі я перастаю знясільваць сябе думкамі, што ні да чаго не здатная, а пачынаю дзейнічаць, сумненні пакрысе знікаюць. І вяртаецца вера ў свае сілы. Калі ж метада Левіта падводзіць, кідаю ўсе недаробленыя справы і на дзень-два еду да бацькоў. У нязменнае месца сілы. Дзе заўсёды чакаюць і, безумоўна, вераць у мяне. Там можна нічога не казаць, нічога не тлумачыць. А проста легчы на траву, раскінуўшы рукі ў розныя бакі, і доўга-доўга назіраць за аб'ектамі. Ці прапалоць мамыны клубніцы, а потым прыхіліцца стомленай спінай да стога сена і бесклапотна ўдыхаць знаёмы з дзяцінства водар...

Нядаўна глядзела фільм, у якім галоўная гераіня палову жыцця сумнявалася ў сваіх сілах. Вельмі доўга адкладала сваю дзіцячую мару навучыцца іграць на гітары. А ў 40-гадовым узросце ў яе выявілі рак галаўнога мозга. І толькі ажыццявіўшы сваё жаданне ёй удалося вылечыцца ад смяротнай хваробы. Вы скажаце, гэта проста кіно, але я ведаю як мінімум адзін падобны выпадак з рэальнага жыцця.

Не варта адкладаць сваю мару на доўга. Гэта можа мець дрэнныя наступствы. Таму, калі цяпер вы вельмі востра адчуваеце, што не зрабілі нешта важнае, — самы час, колькі вам ні было б гадоў, усё выправіць!

Перастаць траціць энергію на перажыванні, дрэнныя кнігі, кепскія людзей. Іх шмат. Як казаў у сваім геніяльным маналогу Міхаіл Жванецкі, усіх не пагартаць. Нават аднаго. Нават свайго. Нават сябе. Час даражэйшы. Жыццё кароткае. Таму варта пражываць кожны дзень як апошні. Памятаць пра галоўнае і расставіць прырытэты, каб не аддаць камусьці імгненне, прызначанае для іншага. У рэшце рэшт, перастаць сумнявацца ў сабе і проста ДЗЕЙНІЧАЦЬ.

Дзве птушкі сядзяць на галінцы. «Што, калі я ўпаду? — кажа адна другой. — Даражэнькая, а што, калі ты ўзляціш?»

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.
nadzieja@zviazda.by

■ Тыя, хто побач

ВЯЛІКІЯ МАРЫ МАЛЕНЬКАГА АНТОНА

ПРА ШТО ЁН ДУМАЕ, КАЛІ ЛОВІЦЬ НА САБЕ ЦІКАЎНЫЯ ПОЗІРКІ

Антону МАКАРАНКУ — 36 гадоў. Апошнія шэсць з іх ён працуе паштальёнам. Кажы, што, дзе б ні з'явіўся, на яго ўсе звяртаюць увагу... 3-за росту. А рост у самага маленькага паштальёна Беларусі — усяго адзін метр трыццаць сантыметраў. Падчас нашай размовы ўсмішка практычна не сыходзіла з твару маладога чалавека. Ён, дарэчы, нарадзіўся 1 красавіка, у дзень смеху. «Магчыма, таму люблю смяцца, — кажа Антон. — Ды і ад таго, што я буду хадзіць паўсюль пануры, нікому добра не будзе — ні мне, ні іншым».

(Заканчэнне на 4-й стар. «СГ».)

Фота Сяргея ПІКАНОВІЧА.

■ Гэта па-нашаму!

«МЫ З МУЖАМ НАВАТ НА ДЗЕНЬ НЕ РАЗЛУЧАЛІСЯ»

Сям'я з Віцебска шые падушачкі — каб як мага больш людзей жылі душа ў душачку

Некалькі гадоў запар падчас «Славянскага базару» я назірала за адной парай рамеснікаў. Муж і жонка ў строях з арнаментам вельмі хараша глядзеліся побач з падушачкамі ў беларускім стылі. Маю ўвагу адразу ж прыцягнула расцяжка, якая заклікала: «Купіце падушачку, каб жылі душа ў душачку». Падумалася, што гэтыя людзі, відаць, дакладна ведаюць, як пражыць разам шмат гадоў і захаваць цёплыя адносіны. І не памылілася. Таццяна і Леанід Пятровы вось ужо 33 гады жывуць душа ў душачку і ахвотна пагадзіліся падзяліцца сакрэтам сямейнага шчасця.

— Мы з мужам пасля вяселля нават на дзень не разлучаліся, — усміхаецца Таццяна Аляксандраўна. — У маладосці ў нас быў іншы сямейны бізнес, цяпер вось шыем падушачкі. Я ж мадэльер-канструктар па адукацыі. Пачыналі са звычайных, набітых сінтэпонам. А потым неяк на лужку побач з лецішчам збіралі чабор для гарбаткі на зіму, і нарадзілася думка набіць падушкі духмянымі зёлкамі. Гэта ж які водар будзе! Спачатку пашыла дзве — сабе і мужу. Апрабавалі — спадабалася.

— І зараз дома спіце на такіх падушках?

— А як жа ж! — уступае ў размову спадар Леанід. — Яны ж на 100 працэнтаў натураль-

Фота Надзеі ДРЫНДЫ.

ныя і экалагічныя. Нават зімой у нашай кватэры жыве лета, з водарам свежаскошанага сена, чабору, мелісы, мяты, ліпы...

— Удыхаеш гэты гаючы водар перад сном і супакойваешся, адрываешся ад дрэнных думак, клопатаў. Лепш за валяр'яну дапамагае супакоіцца. Раней я магла па некаль-

кі разоў прачынацца сярод ночы, а цяпер забылася, што такое бяссонніца.

— Вось так перад сном і прыйшла ідэя: а чаму б іншых людзей не радаваць такімі падушачкамі?

(Заканчэнне на 5-й стар. «СГ».)

Пісьмо пра шчасце я так і не атрымаў

Яехаў з турысцкага паходу па Карэльскім перааў. Шлях мой ляжаў праз Санкт-Пецярбург, горад, што заўсёды прыцягваў маю ўвагу сваёй багатай гісторыяй. І цяпер, карыстаючыся выпадкам, я яшчэ раз хацеў прайсціся па яго ажыўленых праспектах, шырокіх вуліцах. Гуляючы па горадзе, я звярнуў увагу на краму з вельмі ўжо яркай шыльдай «Ювелірная вырабы». Чамусьці захацелася зайсці туды.

У вітрынах з падсветкай з розных бакоў усё так і зіхацела. Выбар быў захапляльны, на любы густ і гаманец.

Ужо хацеў выйсці з крамы, але маю ўвагу прыцягнула постаць жанчыны, якая паддалася вельмі знаёмай. Яна выбрала сабе пярсцёнак з каштоўным каменем. Падышоў бліжэй да вітрыны, жанчына павярнулася, і мы пазналі адно аднаго. Ды і як не пазнаць, калі гэта была мая вучаніца.

Галля энергічна працягнула мне руку. Я таксама быў вельмі рады такой сустрэчы, бо заўсёды настаўніку прыемна

бачыць тых, каго ён калісьці рыхтаваў да самастойнага жыцця. Каб пагутарыць, мы выйшлі з крамы і пайшлі ў бліжні скверык. Успаміналі школьныя гады, Галіных аднакласнікаў. Я прыглядаўся да Галі і мне чамусьці падалося, што яе нешта трывожыць і не дае душэўнага спакою. Хоць прыгожы выгляд, шыкоўнае адзенне, дарагія для звычайнага дня ўпрыгажэнні гаварылі пра тое, што жыве яна ў спрыяльных умовах, матэрыяльна забяспечаная. І, як выветлілася крыху пазней, мае падазрэнні мелі падставу. Галля прызналася, што яна не знайшла свайго шчасця.

— Пётр Паўлавіч, відаць я вінаватая перад сваімі настаўнікамі, што пачала сваё жыццё не так, як вы мяне вучылі, — гаварыла яна. — Памятаеце, я ж была добрай вучаніцай.

Сапраўды, я добра памятаў Галю — выдатніцу, спартсменку, аматара мастацкай літаратуры, завадатара і арганізатара розных спраў. І прыгажуню — на яе ўпатай заглядаліся многія хлопцы. Памятаў, што, скончыўшы школу, яна паступіла ў Ленінградскі медінстытут. Што

было далей, я не ведаў. Як расказала Галля, было вось што.

Ужо некалькі гадоў як Галля выйшла замуж. Яе муж — прадпрымальнік. Мае шэраг сваіх крам. Ён намнога старэйшы за яе, але гэта не стала перашкодай для стварэння сямі.

А потым... Потым пачаліся сямейныя будні. Муж аказаўся не зусім такі, якім яго Галля лічыла спачатку. Праўда, ён ніколі не прыходзіў дадому п'яны, да маладой жонкі ставіўся заўсёды роўна і спакойна. І з цягам часу Галля заўважыла, што яна губляе сваю самастойнасць і становіцца цэнем свайго мужа.

«Навошта табе інстытут? — пераконваў ён жонку. — Навошта табе гэтыя прыёмы хворых? Працаваць табе ўсё роўна не будзе патрэбы. Мы можам купіць тое, што нам трэба. І адпачыць на любым узбярэжжы, і дома ўсяго хапае...» І Галля кінула інстытут.

«Жанчына павінна быць заўсёды прывабнай, яна павінна паказаць сябе ў свеце», — казаў ён. І Галля пачала наведваць касметычныя кабінеты, набываць дарагія

ўпрыгажэнні, каб выглядаць адпаведным чынам, быць такой, якой хацеў бачыць яе муж. Проста прыгожай, вельмі прыгожай рэччу яго дома. Мне чамусьці захацелася прыпыніць яе расказ, спытаць, як магла яна так хутка згубіць свае цудоўныя юнацкія мары, але я чамусьці ўстрымаўся. Бо ў Галіных вачах было столькі невыказанай разгубленасці. Як на споведзі, яна выклдала мне свае сумненні, усё, што было ў яе на сэрцы. Ёй так хацелася вярнуцца да сваіх юнацкіх мар, убачыць сябе такой, якой яна была ў школьныя гады.

— Вы памятаеце наш дыспут «Шчасце цяжкі дарог». Памятаеце, як я спарачалася з Васем, які казаў, што для шчасця абавязкова патрэбны камфорт і розныя бытавыя выгоды. А я ж тады сцвярджала, што пасапраўднаму шчаслівы той, хто выбраў сабе дарогу рамантыкі, хто ўвесь час у пошуках, хто перш за ўсё думае, што зрабіць добрага для іншых людзей. Шчаслівыя тыя, хто не баіцца цяжкасцяў, а пераадольвае іх.

Гэты дыспут прайшоў напружана, выпускных экзаменаў, і

Галля тады гаварыла пра іншыя жыццёвыя дарогі, што выбіраюць смельцы і настойлівыя. І раптам гэты нечаканы фінал: шыкоўная кватэра-клетка, адсутнасць працы і сяброў.

«Раніцай праводжу мужа на работу. Вечарам сустракаю. Толькі і клопату, што прыбраць кватэру, наведваць розныя атэльы ды пагаспадарыць на кухні. І так дзень пры дні. А да мужа я ўжо не так і прывязана. Мы як бы жывём рознымі жыццямі. У яго свая праца, свае інтарэсы і хвалеванні. Яны мне не заўсёды па душы, але што зробіш».

— Ці чула ты што пра Мікалая? — успомніў я юнацкае сяброўства Галі.

— О, у яго вельмі цікавае жыццё. Ён стаў мараком.

Жыве ў Мурманску. Шмат падарожнічаў, многае перажыў, многае бачыў. Я яму зайздросчу. Дарэчы, запрашаў мяне да сябе на работу. А можа, мне сапраўды паехаць, — нечакана сказала яна, апусціўшы вочы. — Я вам абавязкова напішу, раскажу, як склалася маё далейшае жыццё, — сказала яна пры развітанні.

Ядоўга чакаў пісьма пра шчасце. Але так і не атрымаў. А хацелася. Бо яно было б сведкам таго, што Галля на дарозе да шчасця. Простага, чалавечага і так неабходнага кожнаму.

Пётр САЧЫЎКА,
заслужаны настаўнік
Беларусі,
в. Цырын, Карэліцкі раён.

■ Ёсць праблема

АСЦЯРОЖНА: ПСІХАЛАГІЧНЫ ГВАЛТ!

«Чубіць» не кулакамі, а словамі... Гэта як?

Часцяком сужэнцы ў парыве нянавісці апускаюцца да запалохвання, забарон сустракацца з роднымі і блізкімі, непрыстойных зваротаў і заўваг. Не менш вар'яцкія спосабы «асадыць» партнёра — умяшанне ў асабістае жыццё і паталагічная рэўнасць. Асцярожна! Гэта псіхалагічны гвалт! Чаму варта спыніць маральнае ўшчамленне? Да чаго можа прывесці псіхалагічнае насілле? На гэтыя пытанні шукаем адказ у гісторыі 27-гадовай Маргарыты (імя зменена), якая не адзін год пакутвала ад псіхалагічнага гвалту з боку мужа, але паверыла ў свае сілы і пачала актыўна дзейнічаць.

Да вяселля маладыя людзі сустракаліся восем месяцаў. Аднак спатканні гэтыя цяжка было назваць сапраўдным каханнем. «Дзіўныя былі ў нас адносіны: то мы сустракаліся, то сварыліся без нагоды, — прызнаецца дзяўчына. — Праз месяц ён пачаў закатаваць істэрыкі на роўным месцы. Потым я даведалася пра цяжарнасць. Першае пачуццё — страх. Мне цяжка было ўявіць сумеснае жыццё з гэтым чалавекам, пужалі яго перыядычныя праўвы агрэсіі. Аднак думкі пра аборт адмяталіся самі сабою. Я пачала жыць па прынцыпе «сцерпіцца — злюбіцца».

Пасля таго, як мы ўпершыню схадзілі на УГД і ўбачылі малага, ён пасадзіў мяне ў машыну і павёз у ЗАГС, — працягвае Маргарыта. — Я была ў разгубленасці: ён нават не папярэдзіў, прапанову не зрабіў, усё вырашыў за мяне». Чалавек не ведаў слова «не». Тады ў машыне сыхаліся мат і абразы. Калі дзяўчына прыйшла дахаты, у яе пачалася істэрыка. Ужо ўвечары хлопец пачаў суцяшаць «каханую», называць лапулечкай...

«Самае гаўднае, на людзях ён паводзіў сябе як самы лепшы мужчына на свеце, — кажа жанчына. — Калі я цяжарная апынулася ў бальніцы,

ён пры суседках па палаце гладзіў жывоцік. Дзяўчаты зайздросцілі такім цёплым адносінам. Ведалі б яны, што рабілася ў маёй душы... Я заўсёды баялася яму штосьці сказаць, кантралявала свае думкі, не магла звярнуцца да яго па дапамому.

Аднойчы ў парыве сваркі ён штурхнуў мяне, цяжарную, і я ледзь не павалілася жыватом на асфальт. Зноў істэрыка, шок, слёзы. Зноў пачаліся банальныя sms-кі. Я спадзявалася на адзінае: мы распішамся і ўсё наладзіцца...

За псіхалагічным гвалтам услед рушыў эканамічны ціск. Муж Маргарыты за два гады сумеснага жыцця ніколі не працаваў, бо прыйшоў да высновы, што ў Мінску няма нармальнай працы для 26-гадовага мужчыны. «Па натуре ён гультай, — сцвярджае Рыта. — Пры гэтым забараняў браць грошы, якія даваў былі муж — бацька маёй дачкі на яе выхаванне. У выніку — мы чацвёрка жылі на дапамому па доглядзе за дзіцем. Даходзіла да таго, што мяне цішком падкармлівала маці: то сырок глазураваны дасць, то бананам пачастуе, бо адчыніш лядоўню, а там — мыш павесілася». Жанчына не магла купіць сабе штаны ўзімку,

хадзіла ў падраным абутку, даношвала адзенне сяброўкі, а лішняю капейку пакідала на малых.

— Яшчэ яго маці ўвесь час вучыла, як я павінна паводзіць сябе з сынамі, нягледзячы на мой вопыт. Муж ва ўсім патураў сваёй маці. Не так прыгатавала кашу — я дрэнная матуля, не туды пайшла на прагулку з дзіцем — мяне пазбавяць бацькоўскіх правоў... Мяне ў гэтым пераконвалі, і я насамрэч пачала ў гэта верыць.

Праз некаторы час мы вырашылі здымаць кватэру, бо з маімі бацькамі муж не ўжываўся. Аднойчы

ДАВЕДКА «ЗВЯЗДЫ»

У Беларусі псіхалагічны гвалт хоць раз у жыцці перажывалі 82,1% жанчын і 70,9% мужчын. Пад гэты від насілля падпадаюць пераважна большасць жанчын незалежна ад сацыяльна-демаграфічных характарыстык і мужчыны ва ўзросце 18—29 гадоў, якія маюць няпоўную сярэднюю або сярэднюю адукацыю і жывуць у сельскай мясцовасці, з нізкім узроўнем матэрыяльнага дабрабыту.

Каля 50% мужчын і жанчын лічаць, што ў адносінах паміж мужам і жонкай дазволена рэўнасць, каля 39% мужчын і жанчын не выключаюць магчымасці ўмяшання ў асабістае жыццё партнёра і выкарыстоўваюць непрыстойныя жарты і заўвагі, каля 34% сужэнцаў дапускаюць лаянку ў зносінах з партнёрам.

паехалі пагасцяваць да яго маці. Паступова я зразумела, што муж і не збіраўся шукаць жыллё для нашай сям'і. Праз некаторы час пачаў зрывацца на маю дачку, таму прыйшлося завезці яе да бабулі. Маці высылала мне яе малюнкi, я чытала ёй казкі па тэлефоне, па начах глядзела на яе фотаздымкі і плакала, бачыліся мы толькі на выхадных...

Разумела, што так жыць невыносна, але баялася штосьці прадпрымаць. На самай справе, я сама ніколі не расказала б пра свае праблемы, каб мяне не падштурхнулі. Нумар гарачай лініі для пацярпелых ад дамашняга гвалту падказаў бацька маёй дачкі. Мы з псіхолагам абмеркавалі мае праблемы, і я зразумела: тое, што адбываецца ў маёй сям'і, — гэта псіхалагічны гвалт. Разам мы разгледзелі розныя варыянты развязкі маёй праблемы, змадзлявалі магчымыя будучыя жыццёвыя сцэнары, спецыялістка растлумачыла мае правы і падказала,

куды трэба звярнуцца. З моманту першага звароту на лінію прайшло каля чатырох месяцаў. Увесь гэты час я знаходзіла эмацыянальнае падтрымку па тэлефоне ў спецыялістаў. Дзякуючы гэтай падтрымцы я стала ўпэўненай, здолела прааналізаваць свае адносіны і знайсці ў сабе сілы ўсё змяніць.

У хуткім часе жанчына цішком падала дзве заявы ў суд — на развод і на выплату аліментаў — і пачала чакаць...

— У той дзень я варыла суп, ён гуляў з дзіцем на вуліцы. Мне прыйшло на тэлефон sms-паведамленне, што мяне выклікаюць у суд у якасці істца. Я чакала, калі прыйдзе яму. Потым пачаўся 2-гадзінны скандал.

Яшчэ не адзін раз былі муж заходзіў да Маргарыты з папрокамі, запалохваннямі і абразамі, хацеў дзяліць праз суд дзіцячыя рэчы і пасляродавыя грошы. Пасля разводу жанчына падала на яго заяву ў міліцыю за абразы, яму далі штраф, пасля чаго пачаў падбіраць словы пры зносінах з маці свайго сына. «Маё першае пачуццё пасля разводу, быццам я скінула запlechнік, які быў нагужаны цяжкім каменнем, — усміхаецца наша гераіня. — Я зноў самаўпэўненая жанчына, мне зноў хочацца жыць і бачыць, як растуць дзеткі, хочацца хадзіць па магазінах, прыбірацца і фарбавацца, я зноў шчаслівая.

Алена ВОЎКАВА

ШТО РАІЦЬ ПСІХОЛАГ?

«Псіхалагічны гвалт, як і любы іншы від насілля, ні ў якім разе трымаць нельга, — раіць **Наталля ПЯТРОВА, псіхолаг-кансультант агульнаадукацыйнай гарачай лініі для пацярпелых ад дамашняга гвалту МГА «Гендарныя перспектывы».** — Гэта любы абзыванні, знявагі і патрабаванні, пададзеныя ў грубай форме, шантаж, крык, лаянка, заўсёднявыя папрокі, прымус да чаго-небудзь, паталагічная рэўнасць, любы контроль. Калі словы зневажаюць годнасць і прыносяць псіхалагічныя пакуты, калі ад іх партнёру робіцца дрэнна, балюча, невыносна, калі пачынае падаць самаацэнка — гэта, без сумнення, прыкметы псіхалагічнага насілля. Трэба адразу казаць партнёру, што не падабаецца, прапаноўваць альтэрнатыву. Трэба цвёрда выбудоўваць свае межы і даваць адпор: «так са мной не рабі — гэта зневажальна і недапушчальна».

■ Быць разам

НАЙЛЕПШЫ РЭАНИМАБІЛЬ

Што рабіць, калі немаўля паспяшалася нарадзіцца

Фёдар нарадзіўся ў 27 тыдняў, важыў 990 грам, Ульяна — у 27 тыдняў з вагой 520 грам, Аляксандра — 25 тыдняў, вага — 840 грам, Лера — 25 тыдняў, вага — 660 грам. Усіх гэтых дзетак выратавалі з дапамогай складаных медыцынскіх механізмаў, дарагіх лекаў і першакласных дактароў. Фёдору цяпер 3 гады, Ульяне — каля 2,5, Аляксандры — амаль 2, Леры — 5 годзікаў. Штогод у Беларусі нараджаецца каля 4,5 тысячы такіх «ранніх» дзетак. 90% з іх выжываюць, а 60% — вырастаюць здаровымі.

Пяць страху на кожную паперку

Першыя тыдні і нават месяцы свайго жыцця немаўляты, якія нарадзіліся раней за тэрмін, праводзяць у бальніцах, на апарачэ штучнай вентыляцыі лёгкіх. Далей — несупынным масаж, плаванне, лячэбная фізкультура, заняткі па развіцці псіхікі, эмоцый, інтэлекту і... страх, што дзіця застанеца інвалідам.

Каб дапамагчы бацькам выйсці са стрэсу, зразумець, што адбылося і як клапаціцца пра паспешлівых малых, вясною гэтага года ў Беларусі з'явілася аб'яднанне «Рана». Амаль усе яго сябры — бацькі неданашаных дзетак, якія на ўласным вопыце ведаюць, што гэта такое.

— Тэма неданашаных дзетак і заўчасных родаў — гэта заўжды шмат статыстычнай інфармацыі: рост, вага, тэрмін гестацыі дзіцяці. Аднак мы хочам паказаць, што неданашаныя — гэта не толькі статыстыка, а рэальныя малыя і сем'і са сваімі гісторыямі: паспяхова і не вельмі, сем'і, якім неабходна медыцынская і псіхалагічная дапамога і падтрымка, — выказалася **Юлія МАКОЎСКАЯ**, старшыня Рэспубліканска-

га грамадскага аб'яднання бацькоў неданашаных дзетак «Рана» (далей — РГА «Рана»).

Інфармацыя — гэта першае, што патрабуецца бацькам немаўлят, якія з'явіліся на свет раней за тэрмін, упэўненая **Алена ГРЫГОР'ЕВА**, член праўлення РГА «Рана»:

— Бацькі неданашаных дзетак звычайна пачынаюць шукаць інфармацыю ў інтэрнэце, а там яна можа быць вельмі супярэчлівай і нават дэструктыўнай. На адно і тое ж пытанне можна знайсці шмат розных адказаў. І тэматычныя сустрэчы са спецыялістамі, якім мы давяраем, — паратунак у такой сітуацыі.

Арганізацыя ўжо правяла некалькі тэматычных сустрэч з рэабілітолагам, гастрэнтэролагам, акулістам. Плянуюцца трэнінгі для бацькоў, для якіх важна не толькі пачуць, што рабіць, але і пабачыць, як гэта трэба рабіць. Ёсць попыт і на індывідуальнае сямейнае кансультаванне. На сайце працуе форум, дзе бацькі кантактуюць і дэталёва дзеляцца вопытам і праблемамі, з якімі яны сутыкаліся. Такім чынам «Рана» здымае псіхалагічнае напружанне бацькоў.

— Мы канцэнтруем нашы веды на ўласным вопыце, які мы як бацькі самі атрымалі, і гэта моцны бок нашай арганізацыі. Плануем выдаваць і друкаваныя матэрыялы, бо мамы і таты хочуць мець паперу, дзе было б у дэталю напісана, як сябе паводзіць і што рабіць. Мой сын нарадзіўся на 30-м тыдні, і яшчэ год таму я была ў бальніцы і шмат што здавалася мне нерэальным. На кожную паперку, што мы атрымалі пры выпісцы, у мяне было па пяць страху — што рабіць?! Цяпер мой сын падрос, і я як маці пасталела. Толькі з гэтым дзіцем (а ў мяне ёсць яшчэ і старэйшае) я зразумела, якое гэта дасягненне: умець пераварочвацца, выдаць першы гук, — дала Алена Грыгор'ева. — Псіхалагічная падтрымка патрабуецца, дарчы, не толькі бацькам неданашаных дзетак, але і іх баблям з дзядулямі. Часта яны могуць параіць нешта непатрэбнае маме, пакуль тая ў стане стрэсу, таму стараемся працаваць з усімі членамі сям'і.

Не заставацца з праблемай сам-насам

Практычны досвед членаў арганізацыі «Рана» — неацэнны ўнёсак у развіццё медыцынскай справы, што прызнаюць і медыкі, якія ратуюць немаўляты.

— Мы, напэўна, не валодаем усім аб'ёмам ведаў, які маюць бацькі, што на практыцы асвоілі інфармацыю пра неданашаных дзетак. Такі вопыт набываецца

ў працэсе, менавіта таму гэтая арганізацыя такая патрэбная, — выказала меркаванне **Валянціна ВАУЧОК**, галоўны педыятр аддзела медыцынскай дапамогі маці і дзецям галоўнага ўпраўлення арганізацыі медыцынскай дапамогі Міністэрства аховы здароўя Беларусі. — Аднак адно павінна быць нязменным: каб парадзіха своечасова была ў адпаведным месцы, бо найлепшы рэанімабіль — гэта мама.

Агляд неданашанага дзіцяці — не складаная рэч і не займае шмат часу, а льюную долю ў ратаванні малога займаюць гутарка з маці і тлумачэнні, што рабіць, лічыць **Канстанцін ВІЛЬЧУК**, дырэктар РНЦП «Маці і дзіця»:

— На жаль, на псіхалагічную дапамогу ва ўрача часта проста не хапае часу. Грамадскае аб'яднанне запаўняе гэтую нішу. У нас часта пытаюцца, навошта выходжаць такіх дзетак. Але калі бачыш гэтых малых пасля, праз год ці два — разумееш, што за кожнага трэба змагацца. У 2000 годзе мы ратавалі каля 26% дзетак, якія нарадзіліся з вагой да кілаграма, а летась выжыла ўжо больш за 75% такіх немаўлят. Частка з іх маюць інваліднасць, аднак узровень яе ў гэтай групе дзетак не ўзрастае, а спецыяльнае харчаванне дазваляе зніжаць ступень страты здароўя.

Спецыяліст зазначае, што да кожнага народжанага індывідуальна падыход: у інкубаторах падбіраюцца чыхлы, укладкі, інтэнсіўнасць свят-

Фота Сяргея ЛЕСКІНА

Для таго, каб раннія немаўляты нармальна развіваліся, іх кладуць у боксы і накрываюць спецыяльнымі чыхламі.

ла, акуляры. Створана аператыўная для лячэння на ранніх стадыях рэцінапатыі нованароджаных — хвароба вачэй, ад якой пакутуе амаль кожны пяты неданашаны і якая можа скончыцца поўнай слепотай.

— Толькі пра 10% неданашаных немаўлят прыглядзе адразу можна сказаць, што яны будуць мець праблемы ў далейшым. Як складзецца лёс астатніх — ніхто не спрагнадуе першапачаткова, — дадаў ён.

Дабрабыт дзіцяці напярэма залежыць ад сям'і, а не ад медыцыны ці сацыяльных работнікаў. Толькі сям'я можа паўнацэнна выхадзіць дзіця, ніякі дагляд у спецыялізаванай установе не зробіць таго, на што здольны бацькі, упэўнена **Алена ЦІТОВА**, старшыня грамадскага аб'яднання «Беларуская асацыяцыя дапамогі дзецям-інвалідам і маладым інвалідам» (ГА «БелАДДіМ»).

Алена Цітова — сама маці сына, які 25 гадоў назад нарадзіўся вагой 1,9 кг і два месяцы «падрастаў» у бальніцы:

— Палова з таго, што нам казалі дактары, не апраўдалася, бо немагчыма ведаць, на якія цуды могуць быць здольныя самі дзеці з дапамогай сям'і.

Арганізацыя «БелАДДіМ» аб'ядноўвае больш за 2,5 тысячы сем'яў па ўсёй Беларусі. І ў 70% сем'яў, дзе нарадзіліся неданашаныя дзеці, гэтых малых сёння немагчыма адрозніць ад звычайных. Па словах старшыні асацыяцыі, 80% сем'яў — гэта адзінокія мамы, бо «таты сышлі праз тое, што побач не было людзей, якія казалі б пра перспектывы немаўляці, якія б падштурхоўвалі працаваць з малым, якія б матывавалі бацькоў на змаганне». Аднак ёсць прыклады, дзе сем'і з неданашанымі малымі з вельмі цяжкімі парушэннямі застаюцца поўнымі, і ў іх ужо падрастаюць другія і трэція дзеці. Галоўнае — не заставацца сам-насам з праблемай і ведаць, дзе шукаць параду і дапамогу.

Ірына СІДАРОК.
sidarok@vziazda.by

■ Фотаздымак з гісторыяй

КАЛЯ БАЦЬКОЎСКАЙ ЛІПЫ

Шчымыліва і самотна душы, калі разглядаю фотаздымак, які беражэ памяць пра сям'ю з вёскі Дварэц на Любаншчыне ўжо 61 год.

Лідзія Рыгораўна выйшла замуж за Данілу Нічыпаравіча Мігуна ў першы паспяваенны год. (У цэнтры сястра Лідзіі Алена, якая ў час карнай аперацыі фашыстаў трапіла ў палон і была вывезена ў Нямеччыну, дзе працавала на авіязаводзе. Дамой вярнулася пасля вызвалення. Лёс звёў яе з удаўцом Сямёнам, разам з ім выгадавалі пяцёра яго дзетак.) Побач з Лідзіяй і Данілам іх дзеці: Васіль, Вольга, Каця, Марыя, Ліда (не стае толькі Аляксандра, які нарадзіўся пазней).

Данілу Нічыпаравіча ў маленстве гадавала матчына, і таму ён вельмі рана (у 8 гадоў) пайшоў на свой хлеб. Пасвіў жывёлу, касіў, малаціў, калі крыху падрос. У лістападзе 1939 года прызваны ў войска. У першыя дні вайны разам з аднапалчанамі трымаў абарону на заходніх рубяжах. Падвозіў снаряды аўтамашынай на баявыя пазіцыі. 4 снежня калона трапіла пад бамбёжку. Уцалелых захапілі ў палон. На шосты дзень палону вартавыя ўначы паднялі зняможных, адлічылі дваццаць чалавек і павялі за тэрыторыю часовага лагера. Мільганула думка — расстрэль. Але трэба было выцягнуць грузавік, які праваліўся ў багню. Падчас мітусні Даніла схваўся ў хмызняк, а потым ірвануў у лясны гушчар.

Да родных мясцін дабіраўся шмат дзён і начэй. Падлячыўся і стаў партызанам атрада Варашылава брыгады імя Гуляева. Прымаў удзел у аперацыі «Рэха на Палессі» па падрыве чыгуначнага моста цераз раку Пціч. Ажаніўся з Ахрамейкай Вольгай Макараўнай, у сям'і нарадзілася дачушка. Вяроўнай 1944 года ў час апошняй блакады абараняў падыходы да партызанскай зоны за некалькі кіламетраў ад вёскі Дварэц.

Сын Лідзіі і Данілы — Аляксандр. Калі рабіўся сямейны фотаздымак, яго яшчэ не было.

да кураня ў лесе, дзе хавалася сям'я, сэрца сіцснула ад болю, бо ляжалі там скошаныя аўтаматнай чаргой яго родныя: сястра, жонка з аднагадовай дачушкай, дзве яе сястры і маці, матчына. З сябрам перацягнулі

на поспіцы родных на пясчаны грудок ва ўрочышчы Мінкава і пахавалі ўсіх у адной магіле каля дуба.

Закончыў вайну ў Дрэздэне. Вярнуўся дамоў, і праўленне калгаса даручыла франтавіку выконваць абавязкі брыгадзіра паляводчай брыгады. У суседняй брыгадзе кіраўніком была Лідзія Макарава. Пасля нядоўгіх разваг яны вырашылі разам будаваць сваё сямейнае шчасце.

У гады вайны Лідзія дапамагала партызанам атрада Давыдава, дзе ў баявых апера-

цыях удзельнічалі два яе браты. Па даручэнні камандавання выконвала розныя заданні: падвозіла прадукты, бярыенне для будоўлі зямлянак, вазіла зерне для памолу ў вёску Камаровічы; даводзілася маскіраваць аэрадром на востраве Зыслаў і ахоўваць штабное памяшканне ў вёсцы Дварэц, дапамагала параненым партызанам. Пасля вайны гадавала шасцярых дзяцей. Зведала радасць ад нараджэння трынаццаці ўнукаў, 21 праўнука і 2 прапраўнукаў. Лёс адвёў ёй 95 гадоў жыцця. Ва ўсіх дзетак свае сем'і. Вольга — цырульнік, Васіль — будаўнік (прараб), Марыя шмат гадоў працавала вухавальніцай у інтэрнаце каледжа, Каця — бухгалтар, Ліда — заатэхнік, Аляксандр — кіроўца. Тры дачкі і малодшы сын жывуць і цяпер у вёсцы Дварэц. Часцяком уся вялікая сям'я збіраецца на бацькоўскім падворку каля ліпы, якую пасадзілі бацька з маці ў маладосці. Успамінаюцца цэрні і радасці жыццёвага лёсу, схіляюцца галовы ў самоце па бацьках, таму што не хапае родных пытливых вачэй, добрых жыццёвых парад. І, вядома ж, усім прысутным хочацца зазірнуць у будучыню свайго роду. Жыццё працягваецца.

Анатоль ВЯЛІЧКА, настаўнік, краязнаўца

Шаноўныя чытачы! Конкурс «Фотаздымак з гісторыяй» працягваецца. Мы праранейшаму чакаем ад вас цікавых фота з сямейнага альбома. Здымкі (не больш за тры) з невялікай гісторыяй дасылайце з адпаведнай пазнакай на адрас: вуліца Б. Хмяльніцкага, 10а, 220013, г. Мінск або info@vziazda.by. Найлепшага аўтара чакае прыз. Арыгіналы дасланыя фотаздымкаў абавязкова вяртаюцца.

ВЯЛІКІЯ МАРЫ МАЛЕНЬКАГА АНТОНА

«Не хачу хварэць, таму стараюся як мага часцей усміхацца»

На сустрэчу Антон прыехаў на веласіпедзе. Адрозна пасля працы. У парку Чалюскінцаў на лавачцы сядзела дзяўчына з гіраскутарам. «О, гіраскутар!» — узрадаваўся Антон. — А можна мне паспрабаваць праехацца?» — «Вядома», — усміхнулася незнаёмка.

— Антон, не кожны зможа штосьці папрасіць у незнаёмага чалавека. А ў вас гэта атрымалася надзвычай нязмушана...

— Як кажуць, хто пытае, той не блудзіць. Ніхто ж мяне за гэта біць не будзе, праўда? Калі Саша Мінёнак рыхтаваўся да Еўрабачання, я хадзіў да яго на фансустрэчу. Там пазнаёміўся з дзецьмі з падтанцоўкі. Яны рыхтавалі нумар на гіраскутарах і навучылі мяне кіраваць гэтай штукавінай. Дзеці, у адрозненне ад большасці дарослых, адкрытыя душой. Чым старэйшы чалавек, тым больш у яго стэрэатыпаў, страху. А ад мітусні ды пустых перажыванняў, не сакрэт, хваробы ўзнікаюць. Я не хачу хварэць, таму стараюся як мага часцей усміхацца.

ся прасоўваць канверты знізу праз шчыліны ў скрынях. Газета туды не пралазіць, таму тэлефаную ў канкрэтную кватэру альбо чакаю, пакуль хтосьці з жыхароў вернецца дадому і дапаможа мне.

«Сонца ўсім аднолькава свеціць»

Антон прызнаўся, што марыць стаць багатым і знакамітым, таму не абмяжоўваецца адной працай.

бачу аб'яву ў кінастудыі, не раздумваючы прапаную сваю кандыдатуру. Чаго саромецца?! Сонца ўсім аднолькава свеціць.

Але больш за ўсё на свеце Антон любіць музыку. Кажы, пачаў спяваць раней, чым гаварыць. У дзяцінстве браў міскі і стукаў па іх лыжамі ды відэльцамі, як па барабанах.

У рэпертуары паштальёна ў асноўным эстраднае папулярнае песні. З задавальненнем выконвае кампазіцыі Тота Кутуньё на італьянскай мове, Томаса Андэрсана на англійскай, Аляксандра Сярова, Валерыя Лявонцьева... Яму падабаецца, калі людзі ведаюць тэксты і падпяваюць.

— Я мару выступаць на вялікай сцэне, мець свой фан-клуб. Але пакуль што спяваю ў асноўным на працы, у актавай зале Белпошты. Зрэдку клічуць у караоке-клубы. Я ж хачу, каб мяне часцей кудысьці запрашалі. Мне гэта прыносіць столькі задавальнення! А мара зняцца ў адным фільме з Брэдам Пітам не пакідае мяне ні днём ні ноччу. Абажаю гэтага акцёра.

«У дзяцінстве я адчуваў сябе іншапланецянінам»

З-за прыроджанай ахандраплазіі — гэта захворванне, пры якім парушаецца рост касцей, — Антона не бралі ў дзіцячы сад.

— Выхавальнікі баяліся, раптам са мной штосьці здарыцца. З-за гэтага я напачатку адчуваў сябе іншапланецянінам. Калі пайшоў у школу, мы жылі на вуліцы Багдановіча. Каля нашага дома хадзіла вялікая колькасць тралейбусаў. Мне чамусьці падабаўся гэты транспарт. Нават марыў стаць кіроўцам тралейбуса і развозіць людзей. Траці ў нас няма, у летнік мяне таксама не бралі з-за росту. Мне было сумна аднаму на канікулах, таму вырашыў: буду сябраваць з кіроўцамі тралейбусаў. Знаёміўся з імі, залазіў у кабіны, яны мне дазвалялі націскаць кнопку, каб адчыніліся-зачыніліся дзверы. Затое цяпер я ведаю ўвесь Мінск як свае пяць пальцаў. Мне, на жаль, нельга працаваць кіроўцам тралейбуса, бо я не дастаю да педалю, таму кірую веласіпедам.

— Ведаеце, у Львове ёсць кавярня, дзе афіцыянтамі працуюць дарослыя людзі маленькага росту...

— Гэта цудоўна! Сумняваюся, што ўладальнік нашай кавярні ўзяў бы такога, як я, на працу афіцыянтам. А ў Львове, самі ж бачылі, з гэтага робяць фішку. У іх там шмат розных тэматычных кавярняў.

Зараз Антон жыве ў двухпакаёўцы разам з бацькамі.

— Я вельмі ўдзячны ім, што выгадалі мяне. Шмат выпадкаў, калі дзяцей аддаюць у інтэрнаты, адмаўляюцца ад іх. Гэта жахліва! Часам, калі нараджаецца дзіця з асаблівасцямі, мужчына сыходзіць з сям'і, не вытрымлівае. Але мае бацькі не развяліся, у мяне ёсць малодшы брат. Ён ужо жыве асобна. Усе мае сваякі звычайнага росту.

Я рады за іх. І нікому не зайздросчу. Лічу, што ў кожнага свой лёс, свая ўнікальная місія ў гэтым свеце.

Пакуль мы размаўлялі, міма праходзілі і дзеткі, і дарослыя. Усе рзагавалі на Антона па-рознаму: хтосьці глядзеў на яго, як на дзіва, большасць жа хуценька адводзілі позірк. Заўважыла, Антон вельмі абрадаваўся, калі яму ўсміхнулася маленькая дзяўчынка, а потым хлопчык.

— Мне адрозна стала так добра, сапраўднае адчуванне палёту на душы. Мару пра сям'ю, уласных дзяцей. Магчыма, яны будуць мець нейкі талент. Бог, спадзяюся, запланавалі мне сустрэць жанчыну, якая пакахае мяне такога, які я ёсць. Калі вучыўся ў каледжы, мне падабалася адна дзяўчына. Але я свае пачуцці трымаў у сабе. Любаваўся яе прыгажосцю збоку. Стараўся добра вучыцца, каб прыцягнуць увагу. Разумею, што не ў грахах шчасце. Але ўсё адно мару зарабіць іх як мага болей, бо, каб стварыць сям'ю, трэба мець магчымасць яе забяспечваць.

«Сумняваюся, што ўладальнік нашай кавярні ўзяў бы такога, як я, на працу афіцыянтам. А ў Львове, самі ж бачылі, з гэтага робяць фішку. У іх там шмат розных тэматычных кавярняў».

— Якую дзяўчыну бачыце побач з сабой?

— Любы хлопец, не толькі я, марыць пра прыгожую, гаспадарлівую, разумную жонку. Хоць прыгажосць адноснае паняцце. Калі кагосьці пакахаю, той чалавек для мяне будзе самым прыгожым.

— А вы самі ўмеце што-небудзь рабіць па доме?

— Вядома. Я магу веласіпед адрамантаваць, а не толькі ў майстэрню завозіць. Навошта траціць грошы, калі можна самому навучыцца? Кожны чалавек, асабліва мужчына, павінен многае рабіць сваімі рукамі. Пачынаючы ад элементарнага — памыць падлогу — і заканчваючы рамонтам тэхнікі.

«Сумна, калі дзіця бачыць мяне і хаваецца за маму»

— Антон, заўважыла, што многія людзі, праходзячы міма, азіраюцца ўслед. Вас гэта не крыўдзіць?

— Няхай азіраюцца. Што ў гэтым такога? Я люблю быць у цэнтры ўвагі. Калі бачу, што на мяне пільна глядзяць, проста ўсміхаюся. І радуся, калі мне ўсміхаюцца ў адказ. Але калі азіраюцца са злосцю,

адчуваю сябе не ў сваёй талерцы. Быццам бы я ім чымсьці замінаю. А нядаўна пачуў краем вуха: «Глядзі, які маленькі дзядзя на веласіпедзе едзе!» І гэта кажы свайму сыну дарослы чалавек і паказвае ў мой бок пальцам. Таксама сумна, калі дзіця бачыць мяне і хаваецца за маму ці абзывае гномам. Часам і больш крыўдныя словы чую ў мой адрас. Бацькі ў такіх выпадках, як правіла, чамусьці сядзяць і маўчаць.

— А з якім казачным героем сябе асацыюеце?

— З Карлсанам, вядома. Я таксама люблю варэнне. І не лічу сябе злым чалавекам.

— Калі б вы былі на месцы тых бацькоў, як бы выхавалі дзіця?

— Адрозна ж, з пялёнак, вандраваў бы з ім па свеце. Паказваў, расказваў. Я быў у Польшчы, Балгарыі, Турцыі, Ізраілі. За мяжой шмат розных людзей на вуліцах, у тым ліку на інвалідных калясках, маленькага росту. Як дрэваў аднолькавых не знойдзеце, так і людзей. Усе розныя. І гэта цудоўна. Я сваё дзіця навучыў бы знаходзіць падыход да любога чалавека. Мне здаецца, свет будзе дабрэйшым, калі ўсе людзі будуць адкрытыя для зносін.

— І ў Беларусі ёсць дарослыя маленькага росту. Але іх чамусьці практычна не відаць на вуліцах. Напэўна, яны замыкаюцца ў чатырох сценах...

— Я не замыкаюся. Навошта? Калі няма настрою, наадварот, саджуся на веласіпед і еду катацца. На свежым паветры настрой імгненна падымаецца. Каб не ўпаўці ў дэпрэсію, стараюся кантактаваць з такімі ж жыццядараснымі людзьмі, як сам. Пасля працы час ад часу гуляю ў футбол са школьнікамі. Заўважыў, што цяпер футбольныя палі пустыюць. У маім жа дзяцінстве за мячом пасля школы бегалі практычна ўсе хлопцы. А зараз і школьнікі, і моладзь сядзяць у інтэрнэце. Я люблю футбол, асабліва клуб «Рэал Мадрыд». Уяўляеце, нядаўна паставіў на яго дзве тысячы рублёў і выйграў вельмі вялікую стаўку.

— Антон, уявіце, што вы сам у сябе бераце інтэрв'ю. Якое апошняе пытанне задалі б сабе?

Антон побач з Сяргеем Бязрукавым падчас здымак «Уланскай балады».

Вось ужо 18 гадоў Антон працуе на Белпошце. Шэсць апошніх з іх звычайным паштальёнам — разносіць лісты, газеты мінчанам, якія жывуць на вуліцах Багдановіча, Някрасава, Усходняй, Бяды.

Лішніх грошай у сям'і ніколі не было, таму хлопец імкнуўся як мага раней стаць незалежным, каб дапамагаць бацькам. Не хацеў сядзець у іх на шыі. Скончыў дзевяць класаў і паступіў у каледж сферы абслугоўвання. Адвучыўся і адрозна ж пайшоў працаваць у паштовае аддзяленне.

— Спачатку шчыраваў у офісе. Даводзілася па восем гадзін на дзень праводзіць за камп'ютарам. Вочы стамляліся, зрок пачаў псавацца. Раней пайсці нельга, нават калі ўсё зрабіў. Калі аддзяленне расфарміравалі, пайшоў працаваць простым паштальёнам. І вельмі рады гэтаму. Мая праца мне падабаецца. Чым раней развёз пошту — тым раней вызваліўся. Вось зараз людзі сядзяць у офісах, а я ўжо ў 15.30 сваю работу на сёння скончыў і даю інтэрв'ю.

Спачатку ў мяне не было веласіпед, даводзілася разносіць пошту пешшу. Спіна балела, ногі. Стамляўся, і больш нічога не хацелася. Ды і жыў я ў Малінаўцы. Грошай шмат на транспарт ішло. На адзін з заробкаў купіў сабе веласіпед. І ведаеце, адчуваць стаў значна лепш. Ды і людзі, калі я еду на веласіпедзе, асабліва самі веласіпедысты, заўсёды мне ўсміхаюцца.

На працы Антону таксама часам дапамагаюць незнаёмыя людзі.

— У адным доме вельмі высока ўсталяваныя паштовыя скрыні. Не дастаю да верху, таму прылаўчыў-

У вольны час зарабляе грошы ў начных клубах. Падпрацоўвае там аніматарам, шоуменам.

— Па клубах хаджу дзеля грошай. Калі шчыра, гэта ўсё не маё. Што там цікавага? Сядзяць людзі каля барнай стойкі і п'юць. А потым танцуюць ды дзеля забавы фатаграфуюцца са мной. А пасля зранку на працу складана падымацца.

Больш па душы Антону здымкі ў фільмах, кліпах.

«Я сваё дзіця навучыў бы знаходзіць падыход да любога чалавека. Мне здаецца, свет будзе дабрэйшым, калі ўсе людзі будуць адкрытыя для зносін».

— На здымкі ў фільме «Анастасія Слуцкая» я трапіў дзякуючы маме. Мы раней вылісвалі газету «Вязэрні Мінск». Менавіта там мама і ўбачыла аб'яву, што кінастудыя шукае акцёра невялікага росту на ролю пажы. Я, вядома, адрозна згадзіўся. На працы мяне падтрымалі. Адпусцілі на тыдзень: шэсць дзён я правёў на здымачнай пляцоўцы разам з іншымі акцёрамі, у тым ліку са Святалянай Зелянкоўскай, расійскім акцёрам Сяргеем Глушко, вядомым як Тарзан. Пасля гэтых здымак мяне заўважылі і пачалі тэлефанаваць. У асноўным прапануюць ролі ў кліпах.

У прыватнасці, Антон зняўся ў кліпе Ларысы Грыбалёвай. А падчас здымак фільма «Уланская балада» яму пашчасціла пазнаёміцца з Сяргеем Бязрукавым.

— Мне падабаецца кантактаваць з творчымі людзьмі, таму, калі

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

«МЫ З МУЖАМ НАВАТ НА ДЗЕНЬ НЕ РАЗЛУЧАЛІСЯ»

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

Разглядаю вырабы сям'і Пятровых больш уважліва. Навалачкі ў беларускім народным стылі, што зручна, здымаюцца. А ўнутры знаходзіцца лянная падушачка з зёлкамі, у якой Таццяна Аляксандраўна пакідае адтуліну, каб можна было дадаць свой любімы водар.

«Мама з татам хоць і не размаўляюць у штодзённым жыцці па-беларуску, але яны заўсёды шанавалі і шануюць сваё, роднае. Беларускасць жа — гэта не толькі мова».

— Мелісу, мяту, мацярдушку вырошчваем на лецішчы за 20 кіламетраў ад Віцебска, чабор збіраем на лузе. І адмысловы лужок у нас ёсць, дзе мы высаіваем канюшыну ды іншыя мяккія травы, якімі можна набіваць падушачкі, — кажа Леанід Рыгоравіч.

— Пасля таго як пачалі рабіць падушкі з зёлкамі, відаць, зменшылася на лецішчы плошча пад бульбу?

— Вядома, прыйшлося ёй крыху пасунуцца. Хоць я яшчэ разводжу бульбу беларускіх сартоў — гэта маё хобі, — усміхаецца Таццяна Аляксандраўна. — Таму моцна не пасунеш.

— Улетку ў нас пачынаецца гарачая пара. Косім і сушым лугавыя травы, збіраем зёлкі. Пакуль жонка шые, я набіваю падушачкі, займаюся арганізацыйнымі справамі.

— Мы адно для аднаго — як правая і левая рука. Дарэчы, дачок сваіх я таксама навучыла шыць. Старэйшая Марынка на мінулы «Славянскі базар» пашыла лянныя падушкі з зёлкамі. У яе іншы стыль, з карункамі. Сёлета таксама прапаноўвала ёй далучацца, але ў дачкі вельмі шмат розных спраў, не паспела. Раней Марына працавала загадчыцай літаратурнага аддзела ў тэатры Якуба Коласа, цяпер вядзе гурток інклюзіўных танцаў «Імпэт» пры каталіцкім дабрачын-

ным аб'яднанні «Карытас». У вольны час піша апаваданні і вершы на роднай мове. Гэта ж яна нам прыдумала слоган «купіце падушачку, каб жылі душа ў душачку».

У гэты момант якраз падышла, каб адпусціць бацькоў на абед, Марына.

— Мне нават нічога прыдумваць не давалося. Ёсць такі абрад — адорванне маладых на вяселлі: «Дару палена, каб муж маладую пацалаваў у калена. Дару бярозу, каб муж дадому прыходзіў цвярозы. Дару падушачку, каб жылі душа ў душачку». Гэта традыцыйная фраза, яна проста дарэчы прыйшлася. Я, хоць нарадзілася ў горадзе, з дзяцінства цікаўлюся фальклорам. Заахвочвала дзяцей, якія, як і я, прыезджалі на лета ў вёску, ладзіць канцэрты для мясцо-

Марына з Арцёмам вячаліся ў самаробных традыцыйных строях. І пра сваіх бацькоў маладыя таксама паклапаціліся.

«Паўночная Сухадрука».

— І мужа знайшла сабе такога ж, беларускамоўнага, — дадае Таццяна Аляксандраўна. — Яны нават вячаліся ў традыцыйных строях. Сваіму мужу дачушка сама вышыла кашулю, сабе ж строй не паспела дарабіць, дык майстрыха ёй дапамагла. І пра сваіх бацькоў дзедзі паклапаціліся, дапамаглі нам зладзіць народныя строі, каб мы таксама годна выглядалі на іх вячанні.

— Мы з Таняй, на жаль, пакуль не размаўляем па-беларуску. Затое дачкі нашы — Марынка і Ірынка — карыстаюцца ёй у штодзённым жыцці. І нас заахвочваюць. Мы ж у іх з задавальненнем вучымся.

— Як так атрымалася, што ў рускамоўных бацькоў дзве беларускамоўныя дачкі і зяць?

— Мама з татам хоць і не размаўляюць у штодзённым жыцці па-беларуску, але яны заўсёды шанавалі і шануюць сваё, роднае, — кажа Марына. — Беларускасць жа — гэта не толькі мова. Тата заўсёды цікавіўся гісторыяй Беларусі, у нас дома вялікая бібліятэка. Мы з мужам і сястрой пастаянна стараемся падсунуць яму нейкую беларускамоўную кніжку, бо ведаем, што ён з задавальненнем прачытае. Акрамя таго, мне пашанцавала з настаўніцай беларускай мовы і літаратуры ў гімназіі. Яна чалавек вельмі шчыры, захоплены сваёй справай.

— Марына, я назірала за вашымі бацькамі, у іх, відаць, вельмі цёплыя адносіны. Такое адчуванне, што сапраўды жывуць душа ў душачку.

— Праблемы і клопаты — яны ва ўсіх ёсць. Але галоўнае, што вырашаюць у выніку ўсё праз згоду. Бацькі

разам ужо больш як 30 гадоў, мы з мужам пакуль толькі тры гады. Але, глядзячы на маму з татам, я зразумела, што галоўнае ў сям'і — доўга не трымаць крыўды. Хутка адыходзіць, хутка прабачаць. І думаць больш пра іншага, як яму будзе лепей.

— Таццяна Аляксандраўна, Леанід Рыгоравіч, а вы маеце што дадаць? Мо падзеліцеся з нашымі чытачамі рэцэптам трывалага шлюбу?

— Рэцэптаў няма ніякіх. Проста муж добры трапіўся (з усмешкай глядзіць на мужа). Саступаць адно аднаму трэба — гэта самае галоўнае. Не гарачыцца. Перад тым як нешта крыўднае выпаліць, палічыце да дваццаці. Супакойцеся і падумаце, што жыццё такое кароткае і не варта траціць яго на сваркі.

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.
nadzieja@vziazda.by
Мінск—Віцебск.

Жыцццялюб

ЯКАЯ Ж ЯНА ДАЧНІЦА?! ТУТЭЙШАЯ, АРЭПІЦКАЯ

Зірніце, які ўраджай жыта на сваім прысядзібным участку вырастала дбайная гаспадыня з Арэпічаў. Прычым усё жжала сярпом у свае 84 гады сама! Атрымалася аж 11 буйных снапоў. Цяпер клопат — абмалаціць іх. У мясцовай гаспадарцы руплівіцы паабяцалі выдзеліць камбайн.

Домік Вольгі Рыгораўны Кухарчук знаходзіцца непадалёку ад канторы ААТ «Арэпічы». Ён прыкметны: відавочна, пабудаваны даўно, на сваім вяку пабачыў нямала, аднак яшчэ такі моцны, дагледжаны, пафарбаванымі драўлянымі вокнамі паглядае на вуліцу. Да самых веснічак цягнуцца кветкі. Дарэчы, яны ў чысцютка прыбраным і выкашаным двары растуць паўсюль: у цыбулі, на градах з морквай і чырванабокімі памідорамі, у фасолі. Шмат кветак у вазонах на падаконніках.

— А як жа без іх? Не было б так утульна і «цёпла» ў пакоях і на падворку, — кажа Вольга Рыгораўна. — Я імі з дзяцінства захаплялася... Іншая рэч, што раней такога выбару не было — цяпер многа «заморскіх», капрызных кветак. А мне

больш даспадобы палявыя, няхай просценькія — ды такія родныя, як у маім дзяцінстве...

Вольга Рыгораўна ўспамінае, як разам з бацькам будавала дом, у якім зараз жыве: «Старэйшы брат слабаваты здароўем быў, а малодшы — дзіця, які з яго памочнік?.. Бацька пушчанскі лес прывёз, сам бярвенне габляваў, рабіў хату сумленна, на доўгія гады. Кухню вялікую запланавалі, каб і нам, дзецям,

і гасцям месца хапала. Бывала, са школы прыйду, партфель пад стол кіну і бягу ў лес мох драць. Яго паміж бярвёнамі клалі, каб цёпла зімой было. Хто ж думаў тады, што разам (кранае рукою шурпату сцяну дома) век дажываць будзем?»

З мая па кастрычнік я тут і жыву. А зімою — у Брэсце. Суседзі кажуць пра мяне — дачніца. А якая ж я дачніца? Я ж тутэйшая, арэпіцкая.

У вёсцы работы заўжды многа — у хаце парадак навесці, на двары, грады папалоць. Я да працы звыклая — з пятага класа касіць навучылася, жаць, араць — таму і заняткаў сабе заўжды знайду. Вось і сёлета жыта пасеяла, каб зелле не расло, бо перад суседзямі сорамна.

Дарэчы, гэтая мілая жанчына 40 гадоў прапрацавала ў Брэсцкім раддоме акушэркай, дапамагала немаўляткам з'явіцца на свет.

— Падумаць толькі — колькі немаўлятак прыняла! — успамінае Вольга Кухарчук. — Неяк спрабавала падлічыць — і збілася. Прыемна было, калі на вуліцы жанчыны мяне пазнавалі, спынялі, «дзякуй» гаварылі, што дапамагла дзіцяці на свет нарадзіцца, хваліліся ружовашчокімі гарэзамі. А цяпер многія з іх не тое што сваіх дзетак — ужо і ўнукаў маюць. Асабліва шкадавала жанчын з вёскі — старалася такім і пляюшак паболей прынесці, і словам добрым падтрымаць.

Бывала, просяць мяне проста пабыць побач — заставалася, сядзела да раніцы, нават калі мая змена даўно скончылася. Радавалася разам з парадзіхай, калі немаўлятка нарэшце з'яўлялася на свет, клала яго маме на жывот.

Вельмі прыемна было, калі мамачка праз некалькі гадоў зноў бачыла ў радзільнай зале і радасныя бацькі выносілі «канверцік» з чарговым падарункам лёсу.

Не разумела татаў, якія адпраўлялі жонку у раддом з наказам: «Ідзі, нараджай, толькі без сына можаш не вяртацца». А калі Бог даў дачку — то што, у свет ідзі? Даводзілася неаднойчы з такімі татамі размаўляць, ушчуваць. Так і карцела завесці такога ў радзільную залу, каб пабачыў, адчуў, як «лёгка» дастаецца маці дзіцятка.

Вольга Рыгораўна разумела і шкадавала парадзік. Тут трэба быць не толькі высакакласным спецыялістам, а яшчэ і псіхолагам, сяброўкай, маці ў рэшце рэшт. Асабліва пачала разумець цяжарных, калі сама нарадзіла сына і дачушку.

— Я цяпер ужо двух унукаў і праўнука маю, — цёпла пасміхаецца, седзячы на лаўцы пад вокнамі сваёй хаты, Вольга Рыгораўна. — Сюды, у вёсачку, ездзяць, ды нячаста — у іх свой, малады, погляд на жыццё. А мне тут добра. Тут мая радзіма, тут мой родны дом.

Святлана БЯЛЯК.
Жабінкаўскі раён

ИЗВЕЩЕНИЕ об открытом аукционе по продаже земельного участка в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в Кобринском районе Брестской области 28 сентября 2017 года в 11.00

№ лота	Адрес земельного участка	Целевое назначение земельного участка	Кадастровый номер земельного участка	Площадь земельного участка, га	Наличие инженерной и транспортной инфраструктуры	Начальная цена, руб.	Сумма задатка, руб.	Затраты на организацию и проведение аукциона, руб.
1	д. Полятичи, ул. Каштановая, 4, Батчинский сельсовет	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124380403601000120	0,1500	Обеспеченность (возможность) подключения газоснабжения, электроснабжения, водоснабжения	3000	300	63,00*

* расходы на публикацию извещения в СМИ.

Организатор аукциона – Кобринский районный исполнительный комитет

Аукцион состоится 28 сентября 2017 года в 11.00 по адресу: г. Кобрин, ул. Суворова, 25, зал заседаний, 1-й этаж.

Заявления на участие в аукционных торгах с необходимыми документами принимаются по адресу:

г. Кобрин, ул. Суворова, 25, райисполком, каб. 403 с 8.00 до 13.00 по рабочим дням.

Последний день приема заявлений – 22 сентября 2017 г. до 13.00. Тел. для справок: 8 (01642) 2-28-11, 2-32-82.

Продажа земельных участков осуществляется только гражданам Республики Беларусь.

К участию в аукционе допускаются граждане, подавшие заявления в установленный в извещении срок, предоставившие документ о внесении суммы задатка (задатков) и заключившие с Кобринским райисполкомом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Более подробная информация об условиях проведения аукциона размещена на сайте www.brest-region.by

ИЗВЕЩЕНИЕ об открытом повторном аукционе по продаже земельных участков в частную собственность граждан Республики Беларусь для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов в Кобринском районе Брестской области 28 сентября 2017 года в 11.30

№ лота	Адрес земельного участка	Целевое назначение земельного участка	Кадастровый номер земельного участка	Площадь земельного участка, га	Наличие инженерной и транспортной инфраструктуры	Начальная цена, руб.	Сумма задатка, руб.	Затраты на организацию и проведение аукциона, руб.
1	д. Андронovo, ул. Сосновая, 6А, Батчинский сельсовет	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124380400101000373	0,1259	Обеспеченность (возможность) подключения централизованного газоснабжения, электроснабжения и водоснабжения	3000	300	1387,95*
2	д. Андронovo, ул. Дружная, 1, Батчинский сельсовет	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124380400101000386	0,1585	Обеспеченность (возможность) подключения электроснабжения, водоснабжения	3000	300	1274,44*
3	аг. Пески, ул. Полярная, 25, Хидринский сельсовет	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124385507601000387	0,1544	Обеспеченность (возможность) подключения централизованного газоснабжения, электроснабжения и водоснабжения	2000	200	1208,40*
4	д. Быстрица, ул. Перамоги, 5, Залесский сельсовет	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124382500601000424	0,1499	Обеспеченность (возможность) подключения газоснабжения и водоснабжения	2910,92	291,10	1217,88**

* и расходы на публикацию извещения в СМИ

** по лоту №4 возмещаются убытки, связанные с нарушением функционирования мелиоративных сооружений в сумме 879,65 рублей.

Организатор аукционов – Кобринский районный исполнительный комитет

Аукцион состоится 28 сентября 2017 года по адресу: г. Кобрин, ул. Суворова, 25, зал заседаний, 1-й этаж.

Заявления на участие в аукционных торгах с необходимыми документами принимаются по адресу:

г. Кобрин, ул. Суворова, 25, райисполком, каб. 403 с 8.00 до 13.00 по рабочим дням.

Последний день приема заявлений – 22 сентября 2017 г. до 13.00. Тел. для справок: 8 (01642) 2-28-11, 2-32-82.

Продажа земельных участков осуществляется только гражданам Республики Беларусь.

К участию в аукционе допускаются граждане, подавшие заявления в установленный в извещении срок, предоставившие документ о внесении суммы задатка (задатков) и заключившие с Кобринским райисполкомом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Более подробная информация об условиях проведения аукциона размещена на сайте www.brest-region.by

ИЗВЕЩЕНИЕ об открытом аукционе на право заключения договоров аренды земельных участков в г. Кобрине Брестской области 28 сентября 2017 года в 12.00

№ лота	Адрес земельного участка	Целевое назначение земельного участка	Срок аренды земельного участка	Кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Наличие инженерной и транспортной инфраструктуры	Начальная цена, руб.	Сумма задатка, руб.	Затраты на организацию и проведение аукциона, руб.
1	г. Кобрин, ул. Настасича	Установка и обслуживание торгового павильона (для размещения объектов розничной торговли)	10 лет	124350100001007759	0,0066	Сети газоснабжения, водоснабжения, электроснабжения и канализации проходят по улице	6000	600	1727,19*
2	г. Кобрин, ул. Суворова	Строительство и обслуживание блокированных жилых домов типа «Таунхаус» со встроенными помещениями общественного назначения и общественного здания (для размещения объектов усадебной застройки (строительство и обслуживание жилого дома) с объектами обслуживания)	50 лет	124350100001000547	1,6132	Обеспеченность (возможность) подключения централизованного газоснабжения, электроснабжения и водоснабжения	350 000	35 000	2490,47**

* и расходы на публикацию извещения в СМИ;

** по лоту №2 возмещаются убытки КУМПП ЖКХ «Кобринское ЖКХ» в сумме 105 756,91 рубля и отделу образования, спорта и туризма Кобринского райисполкома в сумме 117,82 рубля.

Организатор аукциона – Кобринский районный исполнительный комитет

Аукцион состоится 28 сентября 2017 года по адресу: г. Кобрин, ул. Суворова, 25, зал заседаний, 1-й этаж.

Заявления на участие в аукционных торгах с необходимыми документами принимаются по адресу:

г. Кобрин, ул. Суворова, 25, райисполком, каб. 403 с 8.00 до 13.00 по рабочим дням.

Последний день приема заявлений – 22 сентября 2017 г. до 13.00. Тел. для справок: 8 (01642) 2-28-11, 2-32-82.

Продажа права заключения договора аренды земельного участка осуществляется индивидуальными предпринимателям и юридическим лицам.

К участию в аукционе допускаются индивидуальные предприниматели, юридические лица (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо), подавшие заявления в установленный в извещении срок, предоставившие документ о внесении суммы задатка (задатков) и заключившие с Кобринским райисполкомом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Более подробная информация об условиях проведения аукциона размещена на сайте www.brest-region.by

ИЗВЕЩЕНИЕ об открытом повторном аукционе на право заключения договора аренды земельного участка для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в г. Кобрине Брестской области 28 сентября 2017 года в 12.30

№ лота	Адрес земельного участка	Целевое назначение земельного участка	Срок аренды земельного участка	Кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Наличие инженерной и транспортной инфраструктуры	Начальная цена, руб.	Сумма задатка, руб.	Затраты на организацию и проведение аукциона, руб.
1	г. Кобрин, ул. Мира, 17	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	99 лет	124350100001007115	0,1431	Обеспеченность (возможность) подключения централизованного газоснабжения, электроснабжения, водоснабжения и канализации	25071,10	2507,11	857,57*

* и расходы на публикацию извещения в СМИ

Организатор аукциона – Кобринский районный исполнительный комитет

Аукцион состоится 28 сентября 2017 года по адресу: г. Кобрин, ул. Суворова, 25, зал заседаний, 1-й этаж.

Заявления на участие в аукционных торгах с необходимыми документами принимаются по адресу:

г. Кобрин, ул. Суворова, 25, райисполком, каб. 403 с 8.00 до 13.00 по рабочим дням.

Последний день приема заявлений – 22 сентября 2017 г. до 13.00. Тел. для справок: 8 (01642) 2-28-11, 2-32-82.

Продажа права заключения договора аренды земельного участка осуществляется гражданам Республики Беларусь, иностранным гражданам, индивидуальным предпринимателям и юридическим лицам.

К участию в аукционе допускаются граждане Республики Беларусь, иностранные граждане, индивидуальные предприниматели, юридические лица (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо), подавшие заявления в установленный в извещении срок, предоставившие документ о внесении суммы задатка (задатков) и заключившие с Кобринским райисполкомом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Более подробная информация об условиях проведения аукциона размещена на сайте www.brest-region.by

РЕЗУЛЬТАТЫ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «ВЯЛІКІ КУШ»

Организатор Игры:

Организатором Игры является Общество с дополнительной ответственностью «Астотрейдинг» (ОДО «Астотрейдинг»), находящееся по адресу: 223053, Республика Беларусь, Минская область, Минский район, д. Боровая, дом 7, административные помещения; УНП 690362737; E-mail: a-100@a-100.by

Наименование игры:

Игра носит название «Вялікі куш».

Сроки проведения Игры:

Начало Игры: 04 июля 2017 года.

Окончание Игры: 28 августа 2017 года.

Правила рекламной игры зарегистрированы в Министерстве антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь 23 июня 2017 года, свидетельство №3042.

В рекламной игре приняло участие 53 278 участников.

Призовой фонд разыгран полностью.

Обладателями призов:

Денежные средства на приобретение топлива в размере 1122 рублей 33 копеек в сети АЗС ОДО «Астотрейдинг» выиграл 1 человек:

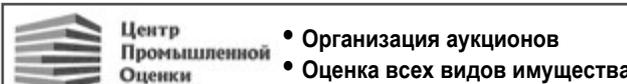
1. А100000000112578 Хорд Алена Игоревна

Денежные средства на приобретение топлива в размере 64 рубля 50 копеек в сети АЗС ОДО «Астотрейдинг» выиграла 50 человек:

- А10000000029228 Новик Александр Викторович
- А100000000108855 Чуешова Юлия Александровна
- А100000000031599 Бабицкий Владимир Петрович
- А100000000082178 Подмосковная Кристина Валерьевна
- А100000000109190 Полищук Вадим Юрьевич
- А100000000065240 Стычук Тимур Романович
- А100000000093407 Служебский Валерий Васильевич
- А100000000109576 Лапчинский Егор Валерьевич
- А100000000076301 Ерик Дмитрий Иванович
- А100000000087533 Сотникова Анастасия Сергеевна
- А100000000068634 Пугачева Светлана Васильевна
- А100000000014192 Мижух Илья Дмитриевич
- А100000000080625 Волощук Дмитрий Николаевич
- А100000000074242 Егоров Дмитрий Константинович
- А100000000071684 Васильченко Анатолий Игоревич
- А100000000057823 Климович Юрий Александрович
- А100000000024847 Тихомирова Татьяна Вячеславовна
- А100000000058566 Богдан Светлана Ивановна
- А100000000054249 Насевич Сергей Валентинович
- А100000000043122 Башмаков Алексей Николаевич
- А100000000033461 Романовский Мирослав Олегович
- А100000000027440 К Дмитрий Михайлович
- А100000000009358 Коцюба Сергей Валентинович
- А100000000048600 Щерба Юлия Николаевна
- А100000000058342 Иванов Андрей Васильевич
- А100000000019741 Реброва Анна Алексеевна
- А10000000010113 Воробьев Александр Александрович
- А100000000088918 Пасека Геннадий Николаевич
- А100000000013600 Сянько Максим Викторович
- А1000000000054197 Островская Вероника Николаевна
- А100000000036275 Колосовский Алексей Владимирович
- А100000000033307 Рубанова Ирина Викторовна
- А100000000107134 Бондарь Марина Борисовна
- А100000000113156 Ярмошук Лариса Юрьевна
- А100000000032924 Кузьменчук Елена Степановна
- А100000000097825 Карака Виталий Владимирович
- А100000000115225 Загурский Сергей Валерьевич
- А100000000049489 Иджи Габриель Акинола
- А100000000078943 Сиротко Владимир Владимирович
- А100000000032408 Плагин Павел Федорович
- А100000000053722 Вяткина Марина Васильевна
- А100000000088918 Пасека Геннадий Николаевич
- А100000000029050 Юринок Инга Александровна
- А100000000125031 Новицкий Евгений Владимирович
- А10000000002864 Малишевский Ярослав Валентинович
- А100000000046412 Воробей Сергей Игоревич
- А100000000108395 Жилинский Александр Михайлович
- А100000000076251 Сокол Юрий Евгеньевич
- А100000000067229 Базылик Дмитрий Викторович
- А10000000013682 Божко Иван Николаевич

Список победителей с информацией о выигрыше опубликован на официальном сайте сети АЗС «А-100» <http://azs.a-100.by/company/news/>.

Телефон для справок по вопросам проведения рекламной игры +375 17 233 33 33.

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении аукциона			
Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703		
Продавец	ООО «Алакарт-Дизайн», г. Минск, ул. Мясникова, д. 34, ком. 10		
Лизингодатель	ООО «Риетум Лизинг», г. Минск, ул. Одоевского, д. 117, 6-й этаж, каб. 9		

Предмет аукциона
Право на заключение соглашения о перенайме по договору финансовой аренды (лизинга) №1802 от 09 апреля 2014 года на торговое помещение со следующими характеристиками:

Наименование (назначение)	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
Торговое помещение	405,9 кв. м	500/D-683477	г. Минск, ул. Якуба Коласа, д. 50, корп. 1, пом. 1Н

Начальная цена с НДС 20% 824 576,93 бел. руб.

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях (BYN) перечисляется на расчетный счет BY60BLBBV30120191021390001001 в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области, г. Минск, ул. Коллекторная, 11, БИК BLBBV2X, УНП 191021390, получатель платежа: Закрытое акционерное общество «Центр промышленной оценки»

Срок подписания соглашения о перенайме 10 (десять) рабочих дней после проведения аукциона

Дополнительная информация Дата заключения договора финансовой аренды (лизинга) – 09 апреля 2014 года. Срок лизинга – 60 месяцев. Соглашение о перенайме будет оформлено в виде дополнительного соглашения к договору лизинга

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания соглашения о перенайме, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 10 (десяти) банковских дней после заключения соглашения о перенайме

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения победителем торгов за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия

Дата и время проведения аукциона	26.09.2017 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»
Дата и время окончания приема документов	22.09.2017 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»
Контактные телефоны	Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-317-95-42; +375 29 183 69-71. Email: auction@cpo.by. Интернет-сайт www.cpo.by

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению Гомельского филиала РУП «Белпочта» (продавец) извещает о проведении 27 сентября 2017 года открытого повторного аукциона со снижением начальной цены на 50% по продаже имущества в 11.00 в г. Гомеле по улице Гагарина, 20

№ лота	Наименование предметов торгов	Начальная цена продажи, бел. руб., с учетом НДС (20%)	Сумма задатка, бел. руб., с учетом НДС (20%)
1	Автомобиль ГАЗ-3302 КГ300, инв. №5002037, год выпуска не определен, рег. №АЕ 5979-3, тип ТС – грузовой специальный фургон, цвет – белый, объем двигателя – 2,0 л, бензин, состояние – неудовлетворительное. Местонахождение: г. Гомель, пр-т Речицкий, 9А	322,61	32,26
2	Автомобиль ГАЗ-2705-410, инв. №51317, 2002 года выпуска, рег. №ЕВ 6993, тип ТС – грузовой специальный фургон, цвет – синий с белой полосой, объем двигателя – 2,0 л, бензин, состояние – неудовлетворительное. Местонахождение: г. Гомель, ул. Ленина, 49А	594,68	59,47
3	Автомобиль-фургон МАЗ 437141-3-340 «Купава» 478810, инв. №504260019, 2008 года выпуска, рег. №ЕВ 6438-3, тип ТС – грузовой фургон изотермический, цвет – белый, бензин, состояние – удовлетворительное. Местонахождение: г. Гомель, пр-т Речицкий, 9А	4 654,19	465,42
4	МАЗ-43704, инв. №504260023, 2008 года выпуска, рег. №АВ 7027-3, тип ТС – грузовой фургон, цвет – белый, бензин, состояние – неудовлетворительное. Местонахождение: г. Калинковичи, ул. Волгоградская, 118	5 125,42	512,54
5	Автомобиль ГАЗ 2705, инв. №504010021, 2008 года выпуска, рег. №АЕ 7380-3, тип ТС – грузопассажирский вагон, цвет – бледно-красный, бензин, состояние – удовлетворительное. Местонахождение: г. п. Октябрьский, ул. Дзержинского, 45	1 201,66	120,17
6	Автомобиль ГАЗ-САЗ 3507, инв. №51002, 1989 года выпуска, рег. №3386 ГСО, тип ТС – грузовой самосвал, цвет – голубой, бензин, состояние – неудовлетворительное. Местонахождение: г. Калинковичи, ул. Волгоградская, 118	289,87	28,99
7	Автомобиль УАЗ-39099-4, инв. №504010023, 2007 года выпуска, рег. №АВ 3103-3, тип ТС – грузопассажирский фургон, цвет – голубой, состояние – неудовлетворительное. Местонахождение: г. Чечерск, ул. Советская, 17	597,03	59,70

Продавец: РУП «Белпочта» Гомельский филиал, г. Гомель, ул. Советская, 8. Конт. тел.: 8 (0232) 79-68-24 – Старовойтов С. В. (ведущий инженер ГМТО). Шаг аукционных торгов – 5%. **Для участия в аукционе необходимо:**

1) Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (РУП «Белпочта» Гомельский филиал): Р/с ВУ 35АКВВ30120210200543100000 в ЦБУ №305 филиала 302 ОАО «АСБ Беларусбанк», БИК АКВВВУ21302, УНП 400395996, назначение платежа – задаток за участие в аукционных торгах (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления);

2) Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов можно с 24 августа 2017 г. по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. «Эксперт-Услуга» в рабочие дни с 9.00 до 13.00 и 14.00 до 16.00. Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается 25 сентября 2017 г. в 16.00.

Заявления, поступившие после установленного срока, не принимаются. Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее, чем за три дня до его проведения. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только единственным участником, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 (пять)%. Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Неявка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается Организатором торгов в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня проведения торгов. Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение 5 (пяти) календарных дней от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретаемое имущество в течение 5 (пяти) календарных дней с момента подписания договора купли-продажи и возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в течение 3 (трех) рабочих дней с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи. Проводится аукцион в соответствии с Положением Открытого акционерного общества «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части). **Подробное извещение опубликовано в газете «Белорусская нива» («Сельская газета») №64 (20896) от 08.06.2017 г. Дополнительная информация по контактным телефонам Организатора торгов: 8 (0232) 23-23-54, 23-23-56, 8 (029) 126-66-62. Порядок оформления участия в аукционе содержится на сайте Организатора торгов – gomeoblreklama.by**

Извещение о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего ООО «Ремонт-Реал»,

находящегося по адресу: Гродненская область, Ошмянский район, д. Буденовка (производственная база)

№ лота	Наименование лота	Начальная цена продажи, руб. (без уплаты НДС)	Шаг аукциона, %	Задаток, руб. (10% от начальной цены)
1	Рама пыльная РП (63)4	2 135,00	5	213,50
2	Станок брусосальный МЕВОР ВНС 2/55	23 982,00	5	2398,20
3	Станок многопильный ДК-150	2 576,00	5	257,60
4	Станок ТПА-7	945,00	5	94,50
5	Автомобиль грузовой «МАЗ» 54323, 2000 г. в.	2 758,00	5	275,80
6	Автомобиль грузовой «КА-МАЗ» 65117, 2008 г. в.	18 886,00	5	1888,60
7	Автомобиль FORD TRANZIT, 1995 г. в.	448,00	5	44,80
8	Полуприцеп KOEGEL, 1992 г. в.	1 309,00	5	130,90
9	Прицеп KRONE, 1999 г. в.	3 248,00	5	324,80

Аукцион состоится 25 сентября 2017 года в 14.30 по адресу: г. Гродно, ул. Сов. Пограничников, 102, каб. 104.

Организатор аукциона – управляющий ООО «Ремонт-Реал» Бахуревич Е. В. тел. (8029) 3608384.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет ООО «Ремонт-Реал» 3012127877015 в ОАО «БПС-СБЕРБАНК», г. Минск, код 369, УНП 590882361.

2. По 22 сентября 2017 г. включительно до 16.00 подать заявление на участие в аукционе и другие документы в соответствии с законодательством по адресу: 230025, г. Гродно-25, а/я 13.

В случае если аукцион признан не состоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, объекты аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%.

Участник аукциона имеет право до начала аукциона письменно отозвать свое заявление на участие в нем. Неявка участника аукциона на аукцион признается отказом от участия в аукционе. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается продавцом в течение пяти рабочих дней со дня проведения аукциона.

Победителем аукциона будет признан участник, предложивший более высокую цену. Лицо, являющееся победителем аукциона, обязано: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в срок не позднее 10 календарных дней от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретаемое имущество в сроки, определенные в договоре; возместить затраты на организацию и проведение аукциона в течение 5 банковских дней с момента подписания протокола.

Задаток, уплаченный участником аукциона, ставшим победителем, будет учтен в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи.

Более подробная информация об условиях участия в аукционе, перечне документов, прилагаемых к заявлению на участие в аукционе, опубликована в газете «Звязда» от 16 марта 2017.

Дополнительная информация по телефону организатора аукциона: 8029360-8384

Утерянный полис БА1155134 страховой компании ЗАО «Промтрансинвест» по добровольному страхованию от болезней и несчастных случаев на время поездки за границу формы 2РН, 2РП считать **недействительным**

15 сентября 2017 года в 14.00 в актовом зале общества СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ

ОАО «Вишневка-2010» с повесткой дня:

1. "О продаже через аукцион неиспользуемого в хозяйственных целях имущества ОАО "Вишневка-2010".

2. "О рассмотрении заявлений граждан".

Регистрация участников общего собрания акционеров будет осуществляться 15 сентября 2017 года с 13.00 до 13.45 по месту проведения собрания. Для регистрации необходимо иметь при себе: акционеру – паспорт, представителю акционера – паспорт и доверенность.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по месту нахождения общества (Минский район, аг. Вишневка, ул. Центральная, д. 1А) с 8.00 до 17.00 с 5 сентября по 14 сентября 2017 года.

УНП 600041880

Утерянные представительством Белгосстраха по Октябрьскому району г. Минска бланки страховых полисов по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РН, 2РП серии БЛБ №№№1808075 –1808077 считать **недействительными**
УНП 100122726

Утерянное свидетельство о государственной регистрации Общества с ограниченной ответственностью «СВИС-СИНВЕСТЛАЙФ» (УНП 192393928) считать **недействительным**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости» 25 сентября 2017 г. в 11.30 на электронной торговой площадке

«МИНСК – НЕДВИЖИМОСТЬ» (<http://minkstate.by>) проводит электронные торги по продаже права заключения договоров аренды земельных участков в г. Минск.

Предмет электронных торгов: право заключения договора аренды земельного участка сроком на 5 лет.

№ предмета аукциона	Месторасположение земельного участка	Кадастровый номер земельного участка	Площадь, га	Целевое назначение земельного участка/назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества	Начальная цена предмета аукциона, рублей	Сумма задатка, рублей	Расходы на подготовку документации для проведения аукциона, рублей	Отдельные условия, предусмотренные в решении Мингорисполкома об изъятии земельного участка для проведения аукциона и иные условия аукциона
1	г. Минск, ул. Брагинская, 28	50000000007007780	0,0370	для строительства объекта «Объект торговли по ул. Брагинская, 28 в г. Минске»/ земельный участок для размещения объектов розничной торговли	15 570,81	2 340	6 836,91	проектирование и строительство объекта осуществлять со следующими параметрами: состав объекта строительства – магазин шаговой доступности, общая площадь объекта до 150 кв. м (в том числе торговая площадь до 60 кв. м)
2	г. Минск, ул. Проектируемая, 22 согласно детальному плану промузла Колядичи	50000000004005926	1,2500	для строительства объекта «Объект производственного назначения по ул. Проектируемой, 22 согласно детальному плану промузла Колядичи»/земельный участок для размещения объектов иного назначения	205 888,87	30 880	8 905,91	проектирование и строительство объекта осуществлять со следующими параметрами: состав объекта строительства – в соответствии с технологическими требованиями для объекта производственного назначения, общая площадь объекта строительства до 7500 кв. м; возмещение потерь сельскохозяйственного производства в сумме 35 463,70 рублей*
3	г. Минск, полигон твердых бытовых отходов «Тростенецкий»	50000000002009410	1,0027	для строительства объекта «Извлечение свалочного газа (дегазация) полигона твердых бытовых отходов «Тростенецкий» со строительством газопровода к полигону твердых коммунальных отходов «Тростенец»/земельный участок для размещения объектов иного назначения	131 923,88	19 790	8 517,35	проектирование и строительство объекта осуществлять со следующими параметрами: состав объекта строительства – когенерационная установка для совместной выработки электрической и тепловой энергии со вспомогательным оборудованием, административно-бытовой корпус площадью 300 кв. м; возмещение убытков лесохозяйственного производства в сумме 1 486,48 рублей; возмещение потерь лесохозяйственного производства в сумме 13 784,36 рублей*

* Потери лесохозяйственного и сельскохозяйственного производства подлежат пересчету с учетом нормативов, действующих на дату их фактического возмещения.

Продавец: Минский городской исполнительный комитет, пр-т. Независимости 8, 220030, г. Минск, сайт: www.minsk.gov.by

Организатор электронных торгов и оператор электронной торговой площадки: Коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к.10, 220030, г. Минск, телефоны: (017) 2261672, 327-40-22, сайт: www.mgcn.by.

Порядок проведения электронных торгов: электронные торги проводятся в соответствии с регламентом информационной торговой системы ЭТП «МИНСК – НЕДВИЖИМОСТЬ» (далее – Регламент) с соблюдением требований Положения о порядке проведения электронных торгов по продаже государственного имущества, включая земельные участки, права заключения договора аренды государственного имущества, в том числе земельных участков, утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 №608 (далее – Положение).

Для участия в электронных торгах необходимо ознакомиться с Регламентом, зарегистрироваться на сайте ЭТП по электронной адресу <http://minkstate.by>, пройти аккредитацию на ЭТП, внести задаток и подать документы на участие в торгах согласно информации об электронных торгах, размещенной на сайте ЭТП.

Задаток перечисляется на расчетный счет №ВУ34БПСВ30121049710199330000 в Региональной Дирекции №700 ОАО «БПС-Сбербанк» по г. Минску и Минской области, БИК БПСВВУ2Х, 220035, г. Минск, пр-т Машерова, д. 80, УНП 190398583, получатель – коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости» (задаток вносится в белорусских рублях в сумме согласно настоящему извещению) не позже срока окончания приема документов на участие в электронных торгах – **19.09.2017 г.**

Дата и время начала проведения электронных торгов: **25 сентября 2017 года в 11.30** (по времени на сервере ЭТП «МИНСК – НЕДВИЖИМОСТЬ»).

Победитель электронных торгов либо претендент на покупку, выразивший согласие на приобретение земельного участка по начальной цене, увеличенной на 5%, в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах электронных торгов либо признания торгов несостоявшимися, до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка обязан:

- внести плату за предмет аукциона (часть платы – в случае предоставления рассрочки ее внесения);

- возместить Минскому горисполкому расходы по подготовке документации для проведения аукциона;

- возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в т. ч. расходы, связанные с изготовлением и представлением участникам документации, необходимой для его проведения;

- выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона.

После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Минский горисполком на основании решения об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона и протокола о результатах аукциона либо протокола о признании аукциона несостоявшимся, заключает с победителем аукциона либо единственным участником несостоявшегося аукциона **договор аренды земельного участка сроком на 5 лет.**

Размер штрафа, уплачиваемого участником электронных торгов и (или) их победителем (претендентом на покупку) в случаях, предусмотренных законодательством и соглашением, составляет:

по земельному участку для строительства объекта торговли по ул. Брагинская, 28, в г. Минске – 2 340 руб. (две тысячи триста сорок белорусских рублей);

по земельному участку для строительства объекта производственного назначения по ул. Проектируемой, 22 согласно детальному плану промузла Колядичи – 30 880 руб. (тридцать тысяч восемьсот восемьдесят белорусских рублей);

по земельному участку для строительства объекта «Извлечение свалочного газа (дегазация) полигона твердых бытовых отходов «Тростенецкий» со строительством газопровода к полигону твердых коммунальных отходов «Тростенец» – 19 790 руб. (девятнадцать тысяч семьсот девяносто белорусских рублей).

Прием заявлений на участие в электронных торгах с прилагаемыми документами осуществляется по **19.09.2017** включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 2, тел. (017) 2261672

Детальная информация о порядке участия в электронных торгах размещена на сайте ЭТП «МИНСК – НЕДВИЖИМОСТЬ» (<http://minkstate.by>)

■ Беларускі

У пошуках папараць-кветкі

На фота — трохгадовы Альгерд Абакановіч з Мінска ў кашульцы і магерцы.

«Пакуль дзіцятка сваё я люляла, казачкі чытала, часу дарма не губляла: яму кашульку шыла, тасьмой аздабляла, паясок пляла, шапачку з воўны валяла, — піша маці Альгерда Святлана Тоўсцік. — Наша любімае народнае свята — Купалле. І кожны год усёй сям'ёй мы выязджаем у Бялыніцкі раён, на раку Друць. Цэлы дзень збіраем кветкі, плячём вяночкі, варым крупнік. А ўвечары ў прыгожых строях спяваем песні і водзім карагоды вакол вялікага вогнішча.

Дзякуючы намаганням таты Віталія мы ходзім у беларускамоўную групу ў садку. Родную мову Альгердзік вельмі любіць, бо ўвабраў яе з малаком маці. І ганарыцца тым, што беларус і названы ў гонар вялікага літоўскага князя. І ўжо ведае песню:

«Цік-так ходзікі,
Мне чатыры годзікі!

Чуб ільняны, светларусы,
Тата з мамай беларусы».

А яшчэ разам з сыночкам мы паказваем лялечныя спектаклі для дзетак на аснове беларускіх народных казак. І ў гэтым годзе Пеўня мы выбралі казку «Як курачка пеўніка ратавала». А таксама спяваем англійскія дзіцячыя песні Матулі Гускі ў перакладзе. Песня «Мой дзядуля меў хлеў» («Old MacDonald had a farm») ужо стала нашым любімым хітом»

Шаноўныя мамы і таты, бабулі і дзядулі! Шчыра запрашаем вас прыняць удзел у конкурсе «Беларускі». Дасылайце здымкі вашых дзетак, унукаў, а можа, нават і праўнукаў (з невялічкім аповедам) на адрас «Звязды». Але адна ўмова — каб, зірнуўшы на фота, адразу ж можна было зразумець, што гэта беларусік. Арыгінальнасць і творчы падыход вітаюцца! Аднаго з герояў, якога мы ўбачым на здымках, чакае прыз!

■ Матуля, пачытай!

За вчэраю бацькі
Разважалі дома:
«Хутка як бягуць дзянькі,
Будзе шэсць малому».

Што яму падараваць?
Хлопчык дні ўжо лічыць.
Трэба ж у яго спытаць.
Дык давай паклічам!»

На кіёчку прыскакаў
Сын хутчэй за кулю.
На пытанне адказаў:
«Хустку для бабулі!»

* * *

Унучка кажа: «Дзед мой родны,
Вельмі я цябе люблю,
Бо на малпу ты падобны —
Цацку лепшую маю».

Гавару маёй маленькай,
Што раней такім не быў.
Гэта я цяпер сівенькі
І шмат зморшчынак нажыў.

Потым здымак ёй у ручку
Свой падаў, дзе малады:
«Паглядзі на мяне, унучка!» —
«Не, дзядуля, тут не ты».

Аляксей ГАЛАСКОК

■ Сямейная рэліквія

БАБУЛІН КУБАЧАК

Калі памяць дала расколіну, дапамога малако

Кажуць, трымаць дома біты посуд дрэнная прыкмета, ды і які сэнс у такім посудзе. Але, напэўна, у кожным доме ёсць прадметы, якія складаюць не матэрыяльную, а духоўную каштоўнасць — памяць пра любімага чалавека. І нават калі яны старыя, непрыдатныя і бітыя, усё роўна бывае шкада іх выкінуць. Для такіх памятных кубкаў, талерак ці статуэтак прапаную вам паспрабаваць спосаб арганічнага склейвання, дакладней нават зрошчвання посуду.

Калі я нарадзілася, бабуля купіла мне ў падарунак парцелянавы кубачак. Ён служыў мне шмат гадоў, нагадваючы аб родным чалавеку, якога ўжо, на жаль, няма на гэтым свеце.

Нядаўна бабулін падарунак даў расколіну і разваліўся на дзве часткі. І вось я вырашыла яго склеіць. Якім клеём не клей, ад яго заўсёды з часам з'яўляецца след. Таму я звярнулася да метаду, пра які мне некалі расказала сама бабуля. Пры гэтым часткі посуду нават не склейваюцца, а зрастаюцца, як зламаныя косць.

Спачатку я добра вымыла месцы расколу і злучыла дзве паловы. Замацавала

іх гумкай. Затым змясціла кубачак у глыбокую міску.

Заліла некіпячым малаком так, каб цалкам пакрыць разлом, які хачу склеіць, і пакінула на 3—4 дні пры пакаёвай тэмпературы. Малако, натуральна, кісла, што мне і патрэбна было.

Раю склейваць памятную рэч адразу, тады следу ад разлому практычна не застанеца.

Наўрад ці мае ўнукі будуць піць з гэтага кубка, але памяць пра прапрабабулю застанеца з імі назаўжды.

Людміла МАСКАЛЬЧУК,

г. Марілёў

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПАКАШТУЙЦЕ!

РЫС З АГАРОДНІНАЙ І КУРЫНЫМІ НОЖКАМІ

Спатрэбіцца: рыс — 2 шклянкі, ножкі курыныя — 8 шт., цыбуля рэпчатая — 1 шт. (вялікая), морква — 1 шт. (вялікая), алей — 30 мл, памідоры чэры, гарошак зялёны ці фасолія стручковая (а можна і тое і другое), перац балгарскі, сыр цвёрды, соль, перац чорны (молаты).

Курыныя ножкі трэба пасаліць і паперчыць.

Форму змазваем алеем і размяркоўваем раўнамерным пластом добра прамыты рыс.

Дробна рэжам цыбулю. Моркву — саломкай. Смажым на алеі.

Выкладваем лыжкай на пласт рысу (размяркоўваем па ўсёй форме).

Наступным пластом — памідоры, гарошак, фасолія і балгарскі перац.

Прыгожа выкладваем курыныя ножкі. У шклянцы з гарачай вадой разводзім соль. Заліваем у форму. Потым дадаём яшчэ тры шклянкі вады (з разліку на шклянку рысу — дзве шклянкі вады). Накрываем форму фольгай (ці вешкам) і ставім у духоўку на 25—35 хвілін пры 200 °С. За 5 хвілін да гатоўнасці здымаем фольгу і выкладваем на курыныя ножкі дзёрты сыр. Пакідаем у духоўцы яшчэ на некалькі хвілін.

ЯБЛЫЧНАЯ БАБКА

Спатрэбіцца: яблыкі — 600 г, яйкі — 4 шт., цукар — 5 ст. л., смятана — 100 г, мука — 3 ст. л., масла — 20 г, карыца — 0,5 ч. л.

300 г яблыкаў нарэжце дробнымі кавалачкамі, астатнія — надзярыце на буйной тарцы.

Змяшайце жаўткі, цукар і смятану. Дадайце масу да яблыкаў, усыпце муку, карыцу.

Узбіце бялкі, дадайце іх да цеста, акуратна памешваючы. Смажце форму маслам, выкладзіце цеста і выпякайце ў духоўцы да гатоўнасці.

Унізе таксама можна што-небудзь вышыць па жаданні, усё залежыць ад фантазіі.

Бяром другую палову пенала, складаем і сшываем.

Адшморгваем маланку, выварочваем на добры бок нашу работу.

Ніз лапак абшываем чорнымі ніткамі — гэта кіпцікі.

Наш пенал гатовы.

УМЕЛЫЯ РУЧКІ

ПЕНАЛ «КОТ»

Пенал у выглядзе ката можна пашыць са шчыльнай тканіны. Ён спадабаецца не толькі школьнікам, але і меншым дзецям. Ім будзе цікава захоўваць у такім пенале ручкі, фламастарты і алоўкі.

Спатрэбіцца: кавалак шчыльнай тканіны любога колеру, маланка 10—12 см, кавалачак чорнага фетру або скуры, дзве пацеркі або гузікі (для вачэй).

Бяром кавалак асноўнай тканіны, складаем яе папалам. Малюем ад рукі сілуэт ката. Глядзіце, каб даўжыня пенала не аказалася малай — прымерайце аловак і ручку. Прыкладаем лінейку і праводзім лінію, дзе ў нас будзе маланка. Цяпер можам выразаць.

Адну частку разразаем па вызначанай лініі. Ушываем маланку. Выразаем з чорнай тканіны нос і вусы. Прышываем на верхнюю частку пенала. Прышываем вочы-гузікі.

КОЖНАЕ ДЗІЦЯ, ЯКОЕ НАРАДЗІЛАСЯ, — ГЭТА ВЕСТКА АБ ТЫМ, ШТО БОГ ЯШЧЭ НЕ РАСЧАРАВАЎСЯ Ў ЛЮДЗЯХ (Рабіндранат Тагор). Адказная за выпуск Надзея ДРЫНДРОЖЫК.

■ На заметку

5 пытанняў пра грашовыя пераводы

Сёння раскажам, як доўга чакаць грашовы перавод, колькі максімум можна адправіць поштай дзецям, што вучацца ў Расіі, і чаму перасылаць рублі ў звычайным канверце — дрэнная ідэя.

1. Якая максімальная сума грашовага пераводу?

Па Беларусі абмежаванняў няма. А вось для пераводу за мяжу стаяць пэўныя ліміты. Так, у Польшчу праз пошту за раз можна пераслаць максімум 500 еўра, ва Украіну — тысячы долараў, у Расію — 90 тысяч расійскіх рублёў (прыкладна тры тысячы беларускіх). Па Беларусі сума перасылаецца ў беларускіх рублях (і ў іх жа выплачваецца — гэта датычыцца і грашовых пераводаў, якія паступаюць у краіну з-за мяжы), у іншыя краіны — у замежнай валюце.

2. Ці бярэцца за перавод камісія?

Так. У выпадку з пераводамі па Беларусі яна складае тры працэнты ад сумы (але не менш за адзін рубель). Для арганізацый і індывідуальных прадпрыемстваў дзейнічаюць іншыя тарыфы — ад 1,8 да 3,6 працэнта ад сумы ў залежнасці ад тыпу пераводу. Калі сума грашовага пераводу перавышае 100 рублёў, дзейнічаюць зніжкі. Напрыклад, калі вы перасылаеце 500 рублёў і больш, тарыф за аплату складзе 0,5 працэнта ад сумы. Што да замежных грашовых пераводаў, то за іх перасылку спяганяецца восем працэнтаў ад сумы.

3. А што, калі пераслаць рублі ў звычайным канверце?

Гэта забаронена. Да таго ж у такім выпадку няма гарантыі, што грошы дойдуча да адрасата, усё пад вашу адказнасць. Таму, калі купюры з канверта знікнуць, вам іх не змогуць вярнуць. А вось за мяжу адправіць долары ў канверце можна, але толькі пісьмом з аб'яўленай каштоўнасцю. Сума пры гэтым не павінна перавышаць 200 долараў. За парушэнне прадугледжана адміністрацыйная адказнасць.

4. Як доўга ідзе грашовы перавод?

Па краіне перавод можна атрымаць праз некалькі секунд пасля адпраўкі. На тое, каб сродкі дайшлі ў іншую краіну, патрабуецца ад двух да пяці дзён (як у выпадку з Літвой, Расіяй, Украінай, Казахстанам, Армэніяй, Малдовай, Узбекістанам) ці да сямі дзён (Таджыкістан).

5. Атрымаць перавод можна толькі па месцы прапіскі (празьжывання)?

Не. Хоць раней дзейнічалі менавіта такія правілы. Цяпер грошы можна атрымаць у любым аддзяленні краіны ў незалежнасці ад вашага месца прапіскі (празьжывання). Дзякуючы ўдасканаленню інфармацыйных тэхналогій летась была створана новая сістэма перасылкі пераводаў, якая дазваляе гэта здзейсніць. Спецыяльнай заявы пісаць не трэба. У любым паштовым аддзяленні, дарэчы, можна атрымаць не толькі пераводы, але і пенсіі і дапамогі. Зручна для тых, хто, напрыклад, улетку едзе ў санаторый.

Для таго каб атрымаць грошы, якія вам пераслалі, трэба прад'явіць пашпарт, пасведчанне кіроўцы ці ваенны білет (для вайскоўцаў тэрміновай службы).

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ. lubneuskaya@zviazda.by

■ Філатэліст

Залаты карабель... На срэбных хвалях

Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь сёння, 24 жніўня, выпускае ў абарачэнне паштовую марку з серыі «Гербы гарадоў Беларусі».

Герб Полацка — а менавіта яму прысвечана марка — уяўляе сабой барочны шчыт, у блакітным полі якога па срэбных хвалях «плыве» залаты трохмачтавы карабель з паднятымі парусамі.

Дызайн маркі, спецтэмплеля і канверта «Першы дзень» Марыны Віткоўскай.

Намінал маркі «N» адпавядае тарыфу на перасылку міжнароднай проста паштовай карткі не прыярытэтай.

У дзень выпуску ў аддзяленні паштовай сувязі №15 горада Полацка будзе праводзіцца спецыяльнае гашэнне на канверце «Першы дзень»

«ПАБУДЗІЦЕ НОЧЧУ — ПА ПРОЗВІШЧАХ ПЕРАЛІЧУ, ХТО ЯКУЮ ГАЗЕТУ ВЫПІСВАЕ!»

Вясковы паштальён пра сваю работу, людзей і час

«Нам з нашай Светачкай пашчасціла! І што б мы без яе рабілі! Такіх душэўных, адказных і ўважлівых паштальёнаў у нас ніколі не было!» — у адзін голас кажуць вяскоўцы пра Святлану ЧЫРЫК, паштальёна аддзялення сувязі Чырвоная Слабада, што ў Акцябрскім раёне на Гомельшчыне. Святлана расказала нам, якія выданні выпісваюць сёння яе землякі, колькі разоў за дзень вітаецца паштальён і дзе знаходзіць сілы кожнаму ўсміхацца, а таксама падзялілася думкамі наконт таго, як усё паспяваць.

«Не буду хлусіць — спіна баліць»

— Сёння тут, — паказваючы на маленькую хату з сінім плотам, — кажа Святлана, — ні газет, ні лістоў, ні пенсіі няма, значыць, ідзём далей.

— А чаму мінаем гэтую вуліцу? — цікаўлюся я, паглядаючы на невялічкі завулак побач.

— Да гэтых хат мы вернемся ў самым канцы. Калі скажаць так з месца на месца, дык да раніцы людзі газет не атрымаюць. У мяне ж маршрут спецыяльны ёсць. Не то што пайшла, куды захацелася (смяецца). Навошта лішнія кіламетры наварочваць? І так хапае. Трэба, каб сумка паступова спускалася.

Сумка паштальёна ваżyць каля 20 кілаграмаў. Па пятніцах і суботах яе проста не падняць. Менавіта на гэтыя два дні выпадае шмат прэсы.

— Прывыкнуць да такіх фізічных нагрузак цяжка. Не буду хлусіць — спіна баліць, але дзе зараз проста? — паскарваючы крок, кажа мая суразмоўніца.

За працоўны дзень Святлана знаходзіць каля 15 кіламетраў. Абслугоўвае ўсмешліва паштальёнка дзве вёскі: Чырвоную Слабаду і Сасноўку. Толькі ад аднаго да другога населенага пункта каля пяці кіламетраў.

— А нельга нешта пакінуць на заўтра? Хуценька раніцай занесці? — пытаюся я.

— Не, людзі ж чакаюць! Усе ведаюць, у які дзень тыдня і нават прыкладна ў колькі гадзін будзе ісці паштальён. Калі газету ці, яшчэ горш, пенсію не атрымаюць — пачынаюць тэлефанаваць на пошту, — тлумачыць Святлана. — Тут галоўнае — абутак камфортны. Вашы абцасы, — працягвае жанчына, паказваючы на мае новыя туфлі, — у гэтай справе дрэнныя памочнікі.

І сапраўды, ужо пасля паўгадзіны «працы» мае ногі «гулі», але сумка яшчэ поўная — трэба ісці далей...

«Дзе нарадзіўся, там і прыгадзіўся» — гэта пра мяне»

— Нават дакладна і не скажу, колькі працую паштальёнам. Так даўно прыйшла сюды, што і складана падлічыць, — трохі бянтэжачыся, успамінае свой шлях у прафесію Святлана. — Гадоў 20, думаю, будзе.

Святлана скончыла Палескі дзяржаўны аграрны тэхнікум імя У. Ф. Міцкевіча, працавала тут, у Чырвонай Слабадзе, на ферме загадчыцай, потым заатэхнікам, а далей прыйшла на пошту.

— Спачатку так цяжка было, што хацела кінуць. Але з часам

«уцягнулася» і цяпер сябе на іншай працы нават і не ўяўляю. Хоць і шмат куды звалі.

Святлана прызнаецца, што муж таксама не раз прапаноўваў змяніць род дзейнасці. Але на вёсцы, як вядома, варыянтаў заробку няма, таму лепей своечасова вызначыцца і годна рабіць сваю справу.

— Ведаеце, я ніколі не марыла з'ехаць у горад. «Дзе нарадзіўся, там і прыгадзіўся» — гэта абсалютна пра мяне. Чаго не скажаш пра маіх дачок: старэйшая жыве ў Бабруйску, маладшая — у Мінску, — дзельніца Святлана.

Пра сваю сям'ю жанчына расказвае з вялікай пяшчотай. З гонарам Святлана паказвае на хату з прыгожымі зялёнымі аканіцамі: «А вось тут жыве мая маці, тут прайшло маё дзяцінства, юнацтва...»

Святлана ЧЫРЫК за працай. Вясковага паштальёна ў дзень пенсіі асабліва чакаюць.

Святлана забягае да матулі, каб напіць халоднай вадой «гора-калегу».

— Не хачу хваліцца, але скаргаў на Свету ніколі не было. На лаўцы вечарам можна шмат кагачуць, але Свеце заўжды толькі дзякуюць, — усміхаецца Вольга Мікалаеўна.

— У вольны час, хоць яго і няма, вельмі люблю хадзіць у грыбы і ягады. Знаёмая жартуюць: «На працы не нахадзілася?» Але лес — гэта іншае, разумееце? Там адпачываеш душой, — дзельніца Святлана.

Ёсць у яе і хатняя гаспадарка: карова, свінні, куры. «У вёсцы ўсюды даводзіцца паспяваць. Тут інакш не выжывеш!» — лічыць жанчына.

«Раёнку» амаль у кожную хату нясу»

— Ой, лічыць, колькі за дзень я кажу словы «добры дзень», бессэнсоўна. Саб'ячэся з ліку! — смяецца Святлана. — Паштальён на вёсцы — чалавек вядомы і паважаны.

Але тая самая павага не са словам «паштальён» прыходзіць — яе трэба зарабіць. Менавіта так лічаць «кліенты» Святланы.

— А якая наша Света цудоўная суразмоўніца, — «кі-

«Лістоў цяпер пішуць, вядома, мала. Гэта не тое, як было гадоў 15 таму!»

даюць» мясцовыя, даведаўшыся, што пра іх любімага паштальёна ў рэспубліканскім выданні пісаць будуць. — Дзе трэба — скажа, а дзе — проста слухае. А што нам, старым, — абы вольныя вушы знайсці!

Святлана добра ведае ўсё сваіх аматараў прэсы. Ёсць актыўныя чытачы, хто выпісвае і сем газет адначасова. Шмат і тых, хто застаецца верным падпісчыкам аднаго і таго ж выдання на працягу 10 гадоў.

«А колькі ў мяне часу пабыць сам-насам са сваімі думкамі!»

Працоўны дзень Святланы пачынаецца ў 13 гадзін і, як кажуць, да перамогі. Увогуле, пасля абеду пошта «ажывае».

— А хлеба яшчэ не было? — цікавіцца мужчына ў высокіх гумовых ботах.

— Масла пачым? — пытаецца чырванашчокая жанчына з роварам.

— Цётка Таня, мама па батон паслала! Ёсць? — усмешкае ў аддзяленне хлопчык гадоў васьмі.

— Пошта — адно з месцаў, дзе, як і ў сельскім клубе і краме, заўсёды збіраюцца людзі. Тут і алей выходзіць таннейшы, і хлеб смачны прывозяць з Калінкавіч. Вось народ і ідзе, — тлумачыць ажыятаж Таццяна ДРОБАВА, начальнік аддзялення паштовай сувязі Чырвоная Слабада.

Таццяна і Святлана кажуць, што вельмі любяць пагартач сважую прэсу. Але не бяруць за моду расказаць усе апошнія навіны наведвальнікам пошты — хай выпісваюць газеты!

— А дачок сваіх, калі тыя яшчэ ў школе вучыліся, ніколі не прасілі дапамагчы разнасіць прэсу? — цікаўлюся я.

— Не, нават і думкі такой не было. Адказнасць на мне, як на паштальёне, немалая. Людзі ж грошы мне свае давараюць! А разам з тым радасцю і горам дзеляцца. У вёсцы, дзе кожны адно аднаго ведае, усё няк па-іншаму ўспрымаеш, — упэўнена Святлана.

Усяго ў Чырвонаслабодскім аддзяленні сувязі працуюць два паштальёны. Святлана абслугоўвае каля 400 чалавек у Слабадзе і 75 — у Сасноўцы. Жанчына кажа, што вяскоўцы — вельмі душэўныя людзі. А добрыя словы, як вядома, робяць цуды. Паштальён прыгадвае ў «раёнцы» — чырвонаслабодцы дзякавалі за працу!

— Нічога, будзе вам замест адной фітнес-трэніроўкі гэтая «прагулка» са мною. Усё адчуецца ў нагах заўтра, — развітваючыся, кажа Святлана. — Вы пра плюсы прафесіі падталі? Дык я скажу. Толькі падумаіце, колькі ў мяне часу пабыць сам-насам са сваімі думкамі! А чалавеку гэтага цяпер так не хапае.

Кацярына АСМЫКОВІЧ. asmikovich@zviazda.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА на право заключения договора аренды на земельный участок в г. Ельске

Организатор проведения аукциона – Ельский районный исполнительный комитет
Вид аукциона: открытый (на повышение начальной цены). Предмет аукциона: право заключения договора аренды на земельный участок. Аукцион проводится в порядке, установленном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 №462

№ п/п	Предмет аукциона	Целевое назначение	Начальная цена предмета аукциона (бел. руб.)	Размер задатка, реквизиты платежного документа для перечисления денежных средств (бел. рублей)	Расходы, связанные с формированием и регистрацией земельных участков (бел. рублей)	Организация, которая предоставляет информацию о месте размещения земельных участков, землеустроительную документацию для ознакомления	Адрес и номер контактного телефона комиссии
1	Земельный участок с кадастровым номером 321450100001000665. Площадь 0,0115 га по адресу: г. Ельск, ул. Карла Маркса. Ограничений в использовании нет. Срок аренды 50 лет	Для строительства и обслуживания торгового объекта, объекта бытового обслуживания населения, складского помещения (для непродовольственных товаров) «земельный участок для размещения объектов розничной торговли», код по классификации 1 16 03	208,95	20,89 на р/с местного бюджета Ельского района ВУ90АКВВ36424160008013300000, ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, БИК АКВВВУ21317, УНП 400034803, на право заключения договора аренды код платежа 04002, затраты, связанные с проведением аукциона код платежа 04616	1564,07	Землеустроительная служба Ельского районного исполнительного комитета г. Ельск, ул. Дзержинского, д. 6 8(02354) 20585	г. Ельск, ул. Дзержинского, д. 6 8(02354) 20585

Аукцион состоится **26 сентября 2017 г. в 14.30 в малом зале Ельского районного исполнительного комитета, по адресу: г. Ельск, ул. Дзержинского, д. 6.**

Прием документов осуществляется в рабочие дни с 8.30 до 13.00 и с 14.00 до 17.30 по 21 сентября 2017 года, кабинет 1.4.

Для участия в аукционе на право заключения договора аренды на земельный участок сроком на 50 лет приглашаются граждане, индивидуальные предприниматели и юридические лица.

Для участия в аукционе необходимо: внести задаток (задатки) не позднее 26 сентября 2017 года в вышеуказанном размере согласно графы 5 таблицы;

предоставить в комиссию по организации и проведению аукционов на право заключения договоров аренды на земельные участки Ельского районного исполнительного комитета **по адресу: г. Ельск, ул. Дзержинского, д. 6, кабинет 1.4.** следующие документы:

- заявление на участие в аукционе;
- документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) с отметкой банка;
- подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукционов (в двух экземплярах) установленной формы, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования;

дополнительно представляются:

- гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования;
- индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;
- представителем гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность;
- представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;
- представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;
- представителем иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномо-

ченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в указанные в извещении сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие задаток в размере, порядке и сроки, определенные в извещении о проведении аукциона.

Аукцион проводится при наличии двух и более участников. Победителем признается участник, предложивший наиболее высокую цену. Размер увеличения цены предмета аукциона (шаг аукциона) установлен – 5 процентов от предыдущей цены, называемой аукционистом.

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет аукциона продается данному участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Победитель аукциона (единственный участник несостоявшегося аукциона) в соответствии с условиями, предусмотренными решениями Ельского районного исполнительного комитета от 24.02.2014 г. №№100, 101, обязан в течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона либо после признания аукциона несостоявшимся:

- внести плату за право заключения договора аренды земельного участка;
- возместить затраты на организацию и проведение аукциона, включая расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документов, необходимых для его проведения (о затратах, связанных с организацией и проведением аукциона, участники будут проинформированы перед началом аукциона), формированием земельного участка и изменением земельного участка в результате такого формирования, в том числе с государственной регистрацией в отношении этих участков;
- заключить с Ельским районным исполнительным комитетом договор аренды земельного участка и осуществить в двухмесячный срок со дня подписания договора аренды государственную регистрацию прав, ограничений прав на земельный участок;
- юридическому лицу в течение шести месяцев, а гражданину в течение одного года с момента возникновения права на земельный участок приступить к его занятию в соответствии с целью и условиями предоставления;
- получить в установленном порядке архитектурно-планировочное задание и технические условия для инженерно-технического обеспечения объекта строительства, разрешение Ельского районного исполнительного комитета на проведение проектно-изыскательских работ, разработку строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий 2 года;
- приступить к строительству объекта в течение шести месяцев со дня утверждения в установленном порядке проектной документации на строительство такого объекта;
- снять на занимаемом земельном участке плодородный слой почвы и использовать его согласно проекту рекультивации;
- осуществить строительство объекта в сроки, определенные документацией.

Всем желающим предоставляется возможность ознакомления с землеустроительной документацией по соответствующим земельным участкам (в том числе с характеристиками расположенных на земельных участках инженерных коммуникаций и сооружений (при их наличии) и условиями инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории. Осмотр земельных участков на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время.

Начальник землеустроительной службы
 Ельского районного исполнительного комитета
 А. И. Кульчицкий

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПЕРВЫХ И ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор торгов: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, 5, (0212) 42-61-62.
Продавец: ОАО «Витебский комбинат шелковых тканей», 210002, г. Витебск, ул. М. Горького, 62, (029)896-47-55, (029) 714-50-17, alex-68.06@mail.ru

Наименование объекта, начальная цена, задаток
Лот №1. Капитальное строение с инв. №200/С-82204, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Максима Горького, д. 66, корп. 1, площадью 380,7 кв. м, наименование: здание компрессорной, назначение: здание специализированное энергетик; дорога на промплощадке площадью 95 кв. м, инв. №12007; забор кирпичный на кирпичных столбах протяженностью 140 м.п., высотой 3,3 м с воротами металлическими автомобильными дл. 6 м, инв. №12038; мостовой кран 5 т, инв. №142263-1. Имущество расположено на зем. участке с кадастровым №24010000003004246 площадью 0,3481 га. Нач. цена: 54 340 руб. без НДС. Задаток: 5 434 руб.
Повторные торги состоятся 08.09.2017 в 11.00 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5, в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Срок внесения задатков и подачи заявлений на участие в торгах: с 24.08.2017 с 8.30 по 07.09.2017 до 17.30. Шаг аукциона устанавливается в сумме 5% от начальной цены лота. Условия: оплата НДС сверх цены продажи имущества, переоформление правоустанавливающих документов осуществляется за счет покупателя, обеспечение новым собственником имущества беспрепятственного въезда – выезда автотранспорта в интересах ОАО «ВКШТ». Ранее опубликованные извещения: газета «Звязда» 08.02.2017, 22.02.2017, 22.03.2017, 18.04.2017, 27.05.2017, 22.07.2017

Наименование объекта, начальная цена, задаток
Лот №1. Папирный ткацкий станок фирмы «Domier», тип ТПС 4/3 с накатным устройством NEUENHAUSER, электромной жаккардовой машиной тип SX фирмы «Staubli», дизайнерской программой и рамной конструкцией, инв. №145057, год выпуска 2012 г. Нач. цена: 67 200 руб. без НДС. Задаток: 6 720 руб.
Торги состоятся 25.09.2017 в 11.00 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5, в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Срок внесения задатков и подачи заявлений на участие в торгах: с 24.08.2017 с 8.30 по 22.09.2017 до 17.30. Шаг аукциона устанавливается в сумме 5% от начальной цены лота. Объект находится по адресу: г. Витебск, ул. М. Горького, 62. Условия: оплата НДС сверх цены продажи имущества, демонтаж оборудования осуществляется за счет покупателя

Задаток перечисляется на р/с: №ВУ70БЛВВ30120300082525001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Витебской обл., БИС БЛВВВУ2Х, УНН 300082525. Получатель платежа: ОАО «Витебский комбинат шелковых тканей». Заявления на участие в торгах со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга».

Торги проводятся в соответствии с Законом Республики Беларусь от 13 июля 2012 г. №415-З «Об экономической несостоятельности (банкротстве)». Лица, желающие участвовать в торгах, обязаны подать организатору заявление на участие в торгах с приложением документов: заверенного банком документа, подтверждающего внесение суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении; для индивидуального предпринимателя – копии свидетельства о гос. регистрации индивидуального предпринимателя; для юр. лица – доверенности, выданной представителю юр. лица (кроме случаев, когда юр. лицо представляет его руководителем), а также копии свидетельства о гос. регистрации юр. лица; для иностранной юр. лица, иностранной организации, не являющейся юр. лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств иностранным государством и его административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организации – легализованных в установленном порядке копий учредительных документов, выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение 6 месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иного эквивалентного доказательства статуса юр. лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документа о финансовой состоятельности, выданного обслуживающим банком; для представителя гражданина РБ, в том числе индивидуального предпринимателя, – доверенности, оформленной в соответствии с законодательством. При подаче документов на участие в торгах граждане РБ, иностранные граждане и лица без гражданства, а также граждане РБ, постоянно проживающие за пределами РБ, представляют юр. лиц РБ, предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. Имущество считается проданным лицу, которое предложило на торгах самую высокую цену. В случае если торги признаны несостоявшимися, предмет торгов продается единственному участнику, подавшему заявление на участие в торгах (либо явившемуся для участия в них) при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%. Победитель торгов в день проведения торгов подписывает протокол. **Победитель торгов (pretendent на покупку) обязан:** в течение 5 дней со дня проведения торгов: возместить затраты на организацию и проведение торгов, затраты по оценке имущества, изготовлению документации, необходимой для проведения торгов; в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов подписать договор купли-продажи; оплатить предмет торгов и НДС в порядке и в сроки, установленные договором купли-продажи. Организатор торгов вправе отказаться от проведения торгов не позднее, чем за 5 дней до даты их проведения. Ознакомление с объектами осуществляется в рабочие дни с 8.30 до 17.00. Имущество, выставленное на торги бывшее в употреблении.

Конт. тел.: (0212)42-61-62, (029)510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru, marketvit.by

Извещение о реализации имущества ОАО «Ошмяны-Лен» на вторых повторных торгах 8 сентября 2017 года

1	Сведения об организаторе торгов, его местонахождение и контактные телефоны, факс и электронная почта	Председатель ликвидационной комиссии – Ясюкайтс Михаил Чеславович ОАО «Ошмяны-Лен», Гродненская обл., г. Ошмяны, ул. Льнозаводская, 3 тел. 80296772836; 80159343162; факс 80159345681; эл.почта: Oshmyany-len@yandex.ru	4	Срок возможного отказа организатора от проведения торгов	Организатор вправе отказаться от проведения торгов в срок не позднее 05.09.2017 года, проинформировав участников торгов, подавших заявление об участии в торгах, об отказе в их проведении	11	Возмещение затрат на организацию и проведение торгов	Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона производится победителем аукциона по фактическим затратам. Победитель аукциона обязан перечислить на расчетный счет продавца сумму фактических затрат в течение 3-х дней со дня проведения аукциона
2	Форма проведения торгов Дата, время и место проведения торгов	Вторые повторные торги в форме аукциона. 8 сентября 2017 года в 14.00 по адресу: Гродненская обл., г. Ошмяны, ул. Льнозаводская, 3	5	Сумма шага аукциона	5% – от начальной цены лота	12	Порядок оформления участия в торгах	К участию в аукционе допускаются лица, подавшие организатору торгов в установленный в настоящем извещении срок заявление (с приложением необходимых документов), внесшие на указанный расчетный счет сумму задатка и зарегистрированные в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. В день проведения аукциона перед его началом участники обязаны зарегистрироваться у организатора торгов и получить аукционный номер
3	Сведения о предмете торгов, начальная цена предмета торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним	Начальная цена предметов торгов снижена на 30% ПРЕДМЕТЫ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ: Лот 1. Токарно-винторезный станок, инв. №0000080, 1981 г.в. – 1 517,04 рублей. Лот 2. Точнольно-двухсторонний станок, инв. №0000084, 1968 г. в. – 476,28 рублей. Лот 3. Вертикально-сверлильный станок, инв. №0000082, 1981 г. в. – 1 455,30 рублей. Лот 4. Фрезерный широкоуниверсальный станок, инв. №0000083, 1981 г. в. – 2 002,14 рублей. Лот 5. Отрезной станок, инв. №0000086, 1981 г. в. – 652,68 рублей. Лот 6. Токарно-винторезный станок, инв. № 0000089, 1972 г. в. – 520,38 рублей. Лот 7. Комбинированный станок (столярка), инв. №0000085, 1986 г. в. – 1 173,06 рублей. Лот 8. Станок для продольной распиловки леса, инв. №0000092, 1972 г. в. – 582,12 рублей. Лот 9. Семьяочистительная машина СОМ-300, инв. №0000410, 1985 г. в. – 970,20 рублей. Лот 10. Погрузчик ПРМ-0.4 инв. №0000508, 2009 г.в. – 626,22 рублей. Лот 11. Погрузчик ПРМ-0.4 инв. №0000509, 2009 г.в. – 626,22 рублей. Лот 12. Погрузчик ПРМ-0.4 инв. №0000407, 2005 г.в. – 626,22 рублей. Лот 13. Бочка заправочной станции 50 м³, 1992 г.в. – 890,82 рублей. Лот 14. Бочка заправочной станции 50 м³, 1992 г.в. – 890,82 рублей. Лот 15. Вентилятор ВЦ-14-46-6,34, инв. №0000448, 1999 г. в. – 441,00 рублей. Место нахождения имущества ЛОТОВ: Гродненская обл., г. Ошмяны, ул. Льнозаводская, 3 Ознакомление с предметом торгов осуществляется в рабочие дни с 9.00 до 16.00	6	Начальная стоимость лота	Установлена: в рублях РБ с затратами на оценку и НДС – 20%.	13	Критерии выявления победителя торгов	Выигравшим торги на аукционе признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. В случае признания аукциона несостоявшимся по какому-то из выставляемых ЛОТОВ (в связи с подачей заявления на участие в нем только одним участником) предмет торгов может быть продан этому участнику при его согласии по цене торгов, увеличенной на 5%
			7	Порядок уплаты цены предмета торгов победителем торгов	Победитель торгов обязан оплатить предмет торгов в полном объеме в рублях РБ в порядке и в сроки, установленные договором купли-продажи, но не позднее 5-ти рабочих дней со дня проведения аукционных торгов	14	Порядок оформления результатов торгов	Победитель аукциона в день его проведения подписывает протокол о результатах аукциона по каждому из ЛОТОВ. Протокол подписывается всеми присутствующими членами комиссии по проведению аукциона и победителем аукциона, и утверждается организатором аукциона в день его проведения
			8	Размер, порядок и сроки внесения суммы задатка, необходимые реквизиты текущего (расчетного) банковского счета продавца, на который должна быть перечислена сумма задатка	Размер задатка – 10 % от начальной цены лота в рублях РБ. Сумма задатка для перечисления: Лот 1. – 151,70 рублей. Лот 2. – 47,63 рублей. Лот 3. – 145,53 рублей. Лот 4. – 200,21 рублей. Лот 5. – 65,27 рублей. Лот 6. – 52,04 рублей. Лот 7. – 117,31 рублей. Лот 8. – 58,21 рублей. Лот 9. – 97,02 рублей. Лот 10. – 62,62 рублей. Лот 11. – 62,62 рублей. Лот 12. – 62,62 рублей. Лот 13. – 89,08 рублей. Лот 14. – 89,08 рублей. Лот 15. – 44,10 рублей. Получатель платежа: ОАО «Ошмяны-Лен» УНП 500117073, р/с ВУ21ВАРВ3012482610064000000 РКЦ № 29 в г. Ошмяны ф-ла ОАО «БелАПБ» – ГОУ, БИК ВАРВВУ24457 ОКПО 003126044000 Назначение платежа – задаток за участие в аукционе Задаток должен быть внесен до подачи заявления на участие в аукционе. Заверенный банком платежный документ прилагается к заявлению	15	Срок подписания договора купли-продажи предмета торгов	Договор купли-продажи предмета торгов между продавцом и победителем аукциона заключается после предъявления копии платежного документа, подтверждающего перечисление затрат на организацию и проведение аукциона. Договор купли-продажи предмета торгов (ЛОТОВ) должен быть заключен не позднее 10 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона
			9	Требования к участнику торгов	Возмещение победителем торгов расходов по оценке (включенных в начальную стоимость предмета торгов) и других расходов по проведению аукциона	16	Ссылка на ранее опубликованные извещения (в случае проведения повторных торгов)	Извещение о реализации имущества ОАО «Ошмяны-Лен» на первых торгах 14.07.2017 года опубликовано в газете «Звязда» от 13.06.2017 года. Извещение о реализации имущества ОАО «Ошмяны-Лен» на первых торгах 28.07.2017 года опубликовано в газете «Звязда» от 28.06.2017 года. Извещение о реализации имущества ОАО «Ошмяны-Лен» на первых повторных торгах 14.08.2017 года опубликовано в газете «Звязда» от 03.08.2017 года
			10	Место, дата, время окончания приема заявлений на участие в торгах с прилагаемыми к ним документами	Заявления на участие в аукционе направляются лицами, желающими принять участие в аукционе, в срок до 14.00 05.09.2017 года организатору торгов председателю ликвидационной комиссии Ясюкайтсу М. Ч. по адресу: 231 103, Гродненская обл., г. Ошмяны, ул. Льнозаводская, 3, ОАО «Ошмяны-Лен». Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в торгах			

ЗАВЕРЕНО
 Департаментом по ценным бумагам
 Министерства финансов
 Республики Беларусь
 22.08.2017 г.
 Сушко С.А.

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ

об эмиссии жилищных облигаций тринадцатого выпуска Общества с ограниченной ответственностью «ДЕКО-ПЛАСТ»

1. Полное и сокращенное наименование эмитента: на белорусском языке: полное – Таварыства з абмежаванай адказнасцю «ДЭКА-ПЛАСТ»; сокращенное – ТАА «ДЭКА-ПЛАСТ»; на русском языке: полное – Общество с ограниченной ответственностью «ДЕКО-ПЛАСТ» (далее – эмитент); сокращенное – ООО «ДЕКО-ПЛАСТ».

2. Место нахождения эмитента: Республика Беларусь, 220049, г. Минск, ул. Кнорина, д. 17, 5-й этаж, офис 3; телефон/факс: 8 (017) 3464137; электронный адрес (e-mail): info@tapas.by, сайт: www.tapas.by (далее – сайт эмитента).

3. Эмитент зарегистрирован Минским областным исполнительным комитетом 23 июля 2002 г. № 503. Регистрационный номер – 600422579.

4. Уставный фонд эмитента составляет 556 000 белорусских рублей.

5. Основной вид деятельности эмитента – реализация проектов, связанных со строительством зданий.

6. Депозитарием эмитента является депозитарий открытого акционерного общества «БПС-Сбербанк» (зарегистрирован в Национальном банке Республики Беларусь 28 декабря 1991 г., регистрационный № 25; действует на основании специального разрешения (лицензии) Министерства финансов Республики Беларусь на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам от 8 декабря 1993 г. № 02200/5200-1246-086, срок действия не ограничен; место нахождения: 220005, Республика Беларусь, г. Минск, бульвар имени Мулявина, 6).

7. Эмитент в случаях и порядке, установленных законодательством Республики Беларусь, раскрывает информацию на рынке ценных бумаг путем ее размещения на едином информационном ресурсе рынка ценных бумаг (далее – Единый информационный ресурс), а также путем ее опубликования в газете «Звезда», и (или) размещения на сайте эмитента, либо путем ее доведения до сведения неопределенного круга лиц иным образом, определенным законодательством Республики Беларусь, а также путем ее представления в случаях, установленных законодательством Республики Беларусь, определенному кругу лиц.

Эмитент в соответствии с законодательством Республики Беларусь раскрывает годовой отчет (бухгалтерскую отчетность) в срок не позднее одного месяца после его утверждения в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь о хозяйственных обществах, путем размещения на Едином информационном ресурсе, опубликования в газете «Звезда» либо размещения на сайте эмитента либо на официальном сайте центрального депозитария ценных бумаг.

Эмитент раскрывает информацию о своей реорганизации или ликвидации, а также о реорганизации дочерних и зависимых хозяйственных обществ эмитента (при их наличии), в соответствии с законодательством Республики Беларусь, в том числе путем ее размещения на Едином информационном ресурсе не позднее двух рабочих дней:

в случае ликвидации – с даты принятия соответствующего решения общим собранием участников эмитента;

в случае реорганизации – с даты принятия соответствующего решения общим собранием участников эмитента, а также с даты государственной регистрации организации, созданной в результате реорганизации; даты внесения в Единый государственный реестр юридических лиц и индивидуальных предпринимателей записи о прекращении деятельности присоединенной организации.

Кроме того, в случае принятия эмитентом решения о ликвидации (прекращении деятельности) сведения о том, что эмитент находится в процессе ликвидации (прекращения деятельности), подлежат размещению в глобальной компьютерной сети Интернет на официальном сайте юридического научно-практического журнала «Юстиция Беларуси» (www.justbel.info) в порядке и сроки, определенные законодательством Республики Беларусь.

Эмитент раскрывает информацию о возбуждении в отношении эмитента производства по делу об экономической несостоятельности (банкротстве) в соответствии с законодательством Республики Беларусь путем:

ее размещения на Едином информационном ресурсе не позднее двух рабочих дней с даты получения эмитентом копии заявления в экономической суд о банкротстве эмитента;

публикации в журнале «Судебный вестник Плюс: Экономическое правосудие» в течение 5-и календарных дней с момента получения соответствующего судебного постановления.

Информация об изменениях и (или) дополнениях, внесенных в Проспект эмиссии жилищных облигаций тринадцатого выпуска эмитента (далее – Проспект эмиссии), размещается эмитентом на Едином информационном ресурсе, а также публикуется в газете «Звезда» не позднее 7 дней после их регистрации в Департаменте по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь (далее – регистрирующий орган).

Эмитент раскрывает в соответствии с законодательством Республики Беларусь иную информацию о существенных фактах (событиях, действиях), касающихся его финансово-хозяйственной деятельности, которые могут повлиять на стоимость жилищных облигаций настоящего выпуска, в порядке и сроки, установленные законодательством Республики Беларусь.

8. Общее собрание участников эмитента приняло решение о тринадцатом выпуске жилищных облигаций 25 июля 2017 г., протокол б/н.

9. Эмитент является заказчиком объекта жилищного строительства: «Жилой дом № 2» (далее – жилой дом), строительство которого относится ко второй и третьей очереди строительства архитектурного проекта: «Многоэтажные жилые дома со встроено-пристроенными объектами торговли, административными помещениями, полузаглубленной и наземной автостоянкой в жилом районе Лебяжий в г. Минске».

Государственная экспертиза проектной документации проведена Республиканским унитарным предприятием «Главгосстройэкспертиза»: Заключение государственной экспертизы (положительное) от 14 февраля 2017 г. № 941-15/16

(в дополнение к заключению государственной экспертизы от 10 июня 2013 г. № 410-15/13).

Права эмитента на земельный участок, необходимый для обеспечения строительства жилого дома, удостоверены свидетельством (удостоверением) №500/1312-6377 от 28 июня 2016 г., кадастровый номер 500000000007006809.

Продолжительность строительства жилого дома – 55,1 месяца. Предполагаемый срок приемки в эксплуатацию – 3-й квартал 2018 г.

10. Облигации тринадцатого выпуска эмитента – жилищные, именные, бездоходные, конвертируемые эмиссионные ценные бумаги в бездокументарной форме, имеющие равную номинальную стоимость и сроки осуществления прав в рамках настоящего выпуска вне зависимости от времени приобретения облигации (далее – облигации).

Объем выпуска облигаций – 924 000 белорусских рублей. Количество облигаций – 1400 штук.

Облигация имеет номинальную стоимость 660 белорусских рублей и эквивалент этой стоимости, выраженный в квадратных метрах общей площади жилого помещения в жилом доме, равный 1 квадратному метру. Указанный эквивалент номинальной стоимости остается неизменным.

Доход по облигациям не начисляется и не выплачивается.

11. Выпуск облигаций зарегистрирован Регистрирующим органом 22 августа 2017 г.

Государственный регистрационный номер: 5-200-02-3073.

12. Исполнение обязательств эмитента по облигациям обеспечено поручительством общества с ограниченной ответственностью «ТАПАС» (Республика Беларусь, 220049, г. Минск, ул. Кнорина, д. 17, 4-й этаж, офис 14, УНП 101484246) на сумму 924 000 белорусских рублей, в пределах которой поручитель отвечает перед владельцами 1400 облигаций в случае неисполнения или ненадлежащего исполнения эмитентом своих обязательств по облигациям. Договор о предоставлении поручительства от 25 июля 2017 г. № б/н.

13. Размещение облигаций осуществляется эмитентом на неорганизованном рынке путем открытой продажи юридическим и (или) физическим лицам – резидентам и (или) нерезидентам Республики Беларусь (далее – покупатели облигаций).

Дата начала размещения облигаций: 21 августа 2017 г.

Дата окончания размещения облигаций: 20 декабря 2018 г.

Отношения сторон оформляются: договором с эмитентом, предусматривающим обязательства эмитента по строительству жилых помещений в жилом доме владельца облигаций, а также иные существенные условия в соответствии с законодательством Республики Беларусь;

договором купли-продажи облигаций, который имеют право заключать покупатели облигаций, заключившие договор с эмитентом.

Для заключения договора с эмитентом и договора купли-продажи облигаций покупатели могут обратиться к эмитенту по адресу: г. Минск, ул. Кнорина, 17, 5-й этаж, офис 3 ежедневно (за исключением выходных дней (субботы и воскресенья)), государственных праздников и праздничных дней, установленных и объявленных нерабочими в соответствии с законодательством Республики Беларусь с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.

Открытая продажа облигаций осуществляется по договорной цене, определяемой эмитентом в зависимости от ситуации на рынке строительства и недвижимости на момент продажи облигаций, а также исходя из соотношения спроса и предложения на рынке ценных бумаг.

Средства при проведении открытой продажи уплачиваются в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь, в безналичной форме, в белорусских рублях, на расчетный счет эмитента №BY83MTBKV30120001093300069872 в закрытом акционерном обществе «Минский транзитный банк», г. Минск, ул. Толстого, 10, код МТБКВУ22.

14. Срок обращения облигаций – 494 календарных дня (с 21 августа 2017 г. по 28 декабря 2018 г.).

15. Дата начала погашения облигаций – 28 декабря 2018 г.

Для целей погашения облигаций депозитарий эмитента формирует реестр владельцев облигаций на 21 декабря 2018 г. В случае если указанная дата выпадает на нерабочий день, формирование реестра осуществляется в последний рабочий день, предшествующий нерабочему дню.

Владелец облигаций при погашении (досрочном погашении) облигаций имеет право получить номинальную стоимость облигации либо жилое помещение в жилом доме, общая площадь которых соответствует эквиваленту номинальной стоимости, выраженному в квадратных метрах, принадлежащих ему облигаций.

16. В случае запрещения эмиссии облигаций, признания регистрирующим органом тринадцатого выпуска жилищных облигаций недействительным, эмитент возвращает владельцам облигаций средства, полученные в оплату размещенных облигаций в месячный срок с даты признания выпуска недействительным и письменно уведомляет регистрирующий орган о возврате указанных средств владельцам облигаций в полном объеме.

17. Ознакомиться с Проспектом эмиссии (изменениями в Проспект эмиссии – при наличии) можно по адресу, указанному в пункте 13 настоящего документа.

Директор ООО «ТАПАС» – управляющей компании ООО «ДЕКО-ПЛАСТ» С. П. Ставер

Ответственный бухгалтер ООО «ДЕКО-ПЛАСТ» (приказ от 27 июля 2017 г. № 6) В. К. Мельникова

УНП 600422579

ЗАВЕРЕНО
 Департаментом по ценным бумагам
 Министерства финансов
 Республики Беларусь
 18.08.2017 г.
 Сушко С.А.

УТВЕРЖДЕНО
 Наблюдательным советом
 Закрытого акционерного общества
 «Универсам «Центральный»
 28 июля 2017 г.
 № 6

ИЗМЕНЕНИЯ

в Проспект эмиссии облигаций третьего выпуска Закрытого акционерного общества «Универсам «Центральный» (ЗАО «Универсам «Центральный»), утвержденный Наблюдательным советом Закрытого акционерного общества «Универсам «Центральный» 09.03.2017 №2

В части второй пункта 1.4 цифры «3012000088157» заменить словом «BY71OLMPR30120000881570000840», слова «код 742» заменить словами «код OLMРBY2X».

Директор Закрытого акционерного общества «Универсам «Центральный» А. А. Застенский

Директор Общества с ограниченной ответственностью «Эккаунт Проф» Т. Г. Бойкова

Директор унитарного предприятия по оказанию услуг на рынке ценных бумаг «АСБ БРОКЕР» В. С. Санкович

УНП 10060965

 • Организация аукционов • Оценка всех видов имущества			
Извещение о проведении повторного аукциона			
Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703		
Продавец	ОАО «Брестоблресурсы», г. Брест, ул. Красногвардейская, 112/1		
Предмет аукциона			
Месторасположение – Брестская область, г. Ивацевичи, ул. Загородная, д. 4			
Наименование	Назначение	Общая площадь	Инвентарный номер
Здание гаража	Здание специализированное автомобильного транспорта	240,6 кв. м	122/С-12453
Забор металлический (инв. № по бухгалтерии 00001047)		104,3 м. п.	-
Начальная цена с НДС 20 % – 24 410,64 бел. руб. (цена снижена на 50%)			
Сведения о земельном участке: пл. 0,2613 га, предоставлен продавцу на праве постоянного пользования для обслуживания гаража с установленными ограничениями: охранная зона линий электропередачи, площадь 0,0282 га			
Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона перечисляется на р/с BY60BLBB30120191021390001001; в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» на р/с Минской и Минской области, БИК BLBBVY2X, УНП 191021390, получатель платежа ЗАО «Центр промышленной оценки»			
Срок подписания договора купли-продажи: 15 рабочих дней после проведения аукциона			
Условия оплаты предмета аукциона: 50% от цены продажи имущества с учетом ранее внесенной суммы задатка оплачиваются в течение 30 (тридцати) календарных дней со дня заключения договора купли-продажи, оставшаяся сумма оплачивается ежемесячно равными долями в течение 4 (четырёх) последующих месяцев и индексируется исходя из индексов цен производителей промышленной продукции производственно-технического назначения. Ежемесячный платеж осуществляется в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня опубликования индексов цен производителей промышленной продукции производственно-технического назначения			
Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by			
Извещение о проведении предыдущего аукциона опубликовано в газете «Звезда» от 16.06.2017			
Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия			
Дата и время проведения аукциона	22.09.2017 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Казинца, 4, ГО «Белресурсы» – управляющая компания холдинга «Белресурсы», 3-й этаж, актовый зал		
Дата и время окончания приема документов	20.09.2017 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»		
Контактные телефоны	+375 17-280-36-37; +375 29-317-95-42. Email: auction@cpo.by		

Извещение об аукционе 25 сентября 2017 г. по продаже объектов недвижимости в г. Пинске

Наименование объекта	Капитальное строение с инвентарным номером 130/С-46622 «Здание компрессорной с ремонтно-механическим участком, цех доборных изделий»	Изолированное помещение с инвентарным номером 130/D-58323 «Помещение арматурного цеха»	Изолированное помещение с инвентарным номером 130/D-58322 «Помещение формовочного цеха с эстакадой для принятия бетона»	Комплекс зданий и сооружений (помещение формовочного цеха, арматурного цеха с бетоносмесительным центром с инвентарным номером 130/D-58321; склад готовой продукции с инвентарным номером 130/С-44660; очистные сооружения с инвентарным номером 130/С-44951; комплект гаражей с инвентарным номером 130/С-44658; железнодорожный путь с инвентарным номером 130/С-44660)	Изолированное помещение с инвентарным номером 130/D-54079 «Деревообрабатывающий цех»	Изолированное помещение с инвентарным номером 130/D-50656 «Административное помещение с коммуникациями»
Номер лота	1	2	3	4	5	6
Местонахождение объекта	г. Пинск, ул. Калиновского, 11У	г. Пинск, ул. Калиновского, 11/1-3	г. Пинск, ул. Калиновского, 11/1-2	г. Пинск, ул. Калиновского, 11/1	г. Пинск, ул. Калиновского, 11Г-1	г. Пинск, ул. Калиновского, 11-1
Тип помещения	Отдельно стоящее	Совмещенное с другим изолированным помещением	Совмещенное с другим изолированным помещением	Совмещенное с другим изолированным помещением	Совмещенное с другим изолированным помещением	Совмещенное с другим изолированным помещением
Общая площадь (кв.м.)	1930,1	3200,6	1944,40		12954,0	3482,1
Площадь земельного участка для обслуживания строения (га)	0,3941					
Начальная цена продажи	1 706 493,50	537 753,90	351 792,81	5 879 310,44	291 992, 17	133 092,91
Сумма задатка	170 649,35	53 775,39	35 179,28	587 931,04	29 199,21	13 309, 29
Условия продажи	Возможна рассрочка в соответствии с действующим законодательством	Возможна рассрочка в соответствии с действующим законодательством	Возможна рассрочка в соответствии с действующим законодательством	Возможна рассрочка в соответствии с действующим законодательством	Возможна рассрочка в соответствии с действующим законодательством	Возможна рассрочка в соответствии с действующим законодательством
Характеристика объекта, площадь земельного участка (кв. м), решение об отводе земельного участка	Одноэтажное. Состоит: здание компрессорной 306 м², помещение ремонтно-механического участка 294 м², помещение цеха доборных изделий 1456 м², пристройка 12 м², навес 24 м², гадриня 33 м², два теневых навеса 7 м². Покрытие бетонное 1030 м². Ввод в эксплуатацию 1970 г.	Одноэтажное, состоит из 1-го пролета. Длина – 131,84 м п., ширина: 24,27 м п. Крыша (кровля): рулонные кровельные материалы; полы: бетон; централизованная система холодного водоснабжения и канализации; вентиляция с естественным побуждением. Ввод в эксплуатацию 1970 г.	Одноэтажное, состоит из 1-го пролета. Длина: 13,90 м п., ширина: 17,87 м п. Крыша (кровля): рулонные кровельные материалы; полы: бетон; вентиляция с естественным побуждением. Ввод в эксплуатацию 1970 г.	- помещение формовочного цеха, арматурного цеха с бетоносмесительным центром: площадь – 18 836,2 кв. м, в том числе здания арматурного цеха – 4230 кв. м, бетоносмесительный центр – 206 кв. м; крыша (кровля): рулонные кровельные материалы; полы: бетон; централизованная система холодного водоснабжения и канализации; вентиляция с естественным побуждением. Ввод в эксплуатацию – 1970 г.; - склад готовой продукции: площадь – 14347 кв. м, 4 пролета (материал покрытия площадки: цементно-бетон, колонны железобетонные с металлическим каркасом). Ввод в эксплуатацию – 1973 г.; - здание очистных сооружений: площадь 205 кв. м, крыша (кровля): рулонные кровельные материалы; полы: бетон; централизованная система холодного водоснабжения и канализации; вентиляция с естественным побуждением. - 2 (два) резервуара для воды: материал – бетон; наружная площадь: 108 кв. м; объем: 300 м³. Ввод в эксплуатацию – 1994 г. - комплект гаражей: площадь – 66,8 кв. м, одноэтажное, крыша (кровля): рулонная битумная; полы: бетон; вентиляция естественная. Ввод в эксплуатацию – 2010 г.; - железнодорожный путь: протяженность – 3981,7 м. Ввод в эксплуатацию 1971 г.	Одно- и двухэтажное, в состав входит: склад пиломатериалов с бетонным покрытием 3051,3 м², сушильные камеры 6 шт., навес 72 м², циклоны 3 шт., помещение для газовой сварки со складом, санитарно-бытовые и административные помещения, асфальто-бетонное и бетонное покрытие 4979 м², электрический кабель 96,7 м, ливневая и фекальная канализация 203,8 м. Ввод в эксплуатацию – 1972 г.	Здание трехэтажное с внутренними собственными коммуникациями (водопроводная, канализационная сеть, линия электропередачи). Имеется отопление (собственная котельная) Ввод в эксплуатацию – 1971 г.

Организатор аукциона – Ликвидационная комиссия ОАО «Пинский КСИ», ТУП «ПриБут». Продавец аукциона – Ликвидационная комиссия ОАО «Пинский КСИ», ТУП «ПриБут»

Аукцион состоится **25 сентября 2017 года в 11.00** по адресу: г. Пинск, ул. Калиновского, 11, в актовом зале.

Перечень необходимых документов:

1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение с ОАО «Пинский комбинат строительной индустрии».

2. **Заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка: на расчетный счет ОАО «Пинский комбинат строительной индустрии» р/счет BY16BARB30124701200210000000 в РКЦ №37 в г. Пинске филиала ОАО «Белгруппбанк» Брестское областное управление BARBVY21401, УНП 200305504, срок внесения суммы задатка – по 22 сентября 2017 г. включительно.**

3. Индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации и его подлинник для заверения его копии организатором торгов.

4. Юридическим лицом – доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем), а также копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица, и их подлинники, для заверения их копий организатором торгов;

5. Представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя – доверенность.

При подаче документов на участие в торгах граждане Республики Беларусь, иностранные граждане, физические лица (граждане Республики Беларусь и лица без гражданства), постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, представители иностранных инвесторов, предъявляя паспорт или иной документ, удостоверяющий личность, а руководителем юридического лица также документ, подтверждающий его полномочия.

Организатор торгов имеет право отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее, чем за три дня до даты его проведения.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену.

Победитель аукциона (претендент на покупку) обязан подписать протокол аукциона в день проведения аукциона; в течение 3-х рабочих дней со дня проведения аукциона возместить затраты на оценку, организацию и проведение аукциона; подписать договор купли-продажи недвижимого имущества в течение 10-ти рабочих дней со дня проведения аукциона

Порядок проведения аукциона определен в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов.

Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются по адресу: г. Пинск, ул. Калиновского 11, каб. 2 с 9.00 до 15.00 по рабочим дням по 22 сентября 2017 года включительно, тел. 80165-37-16-19, тел./факс (80165) 37-16-66. Контактный телефон 375-29-640-80-37

Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену.

Победитель аукциона (претендент на покупку) обязан подписать протокол аукциона в день проведения аукциона; в течение 3-х рабочих дней со дня проведения аукциона возместить затраты на оценку, организацию и проведение аукциона; подписать договор купли-продажи недвижимого имущества в течение 10-ти рабочих дней со дня проведения аукциона

Порядок проведения аукциона определен в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов.

Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются по адресу: г. Пинск, ул. Калиновского 11, каб. 2 с 9.00 до 15.00 по рабочим дням по 22 сентября 2017 года включительно, тел. 80165-37-16-19, тел./факс (80165) 37-16-66. Контактный телефон 375-29-640-80-37

Профі

ГОНКА ЧЭМПІЁНАУ

Беларускія кінолагі і іх калматыя сябры — адны з лепшых у свеце

Вайскоўцы кіналагічнага цэнтра Узброеных Сіл узялі «серабро» падчас конкурсу «Верны сябар», які прайшоў у межах «Армейскіх міжнародных гульніў — 2017». Нядаўна кінолагі ў пагонах вярнуліся з расійскага Дзмітрава. Карэспандэнты «Звязды» паспяшылі пазнаёміцца з імі асабіста.

На міжнароднай арэне Беларусь прадстаўлялі пяць спецыялістаў кіналагічнай службы і, вядома ж, іх чацвераногія сябры. Трапіць у фінал прэтэндавалі 47 каманд і больш двухсот разлікаў ваенных кінолагаў з многіх армій свету. Ужо за медалі змагаліся прадстаўнікі Узброеных Сіл усяго пяці краін, у тым ліку беларусы.

Нямецкая аўчарка Цыцырон у адрозненне ад сваіх чацвераногіх таварышаў па камандзе ў конкурсе «Верны сябар» прымала ўдзел не ўпершыню. Летас яна нават заваявала прыз глядацкіх сімпатый. Нягледзячы на

адсутнасць вопыту, не расчароваў і Лары. Праходзячы конкурсныя выпрабаванні разам са сваім гаспадаром, ён быццам бы выконваў свае паўсядзённыя задачы. І гэта пры ўсім тым, што сабака ў кіналагічным цэнтры зусім нядаўна: на выхаванне вайскоўцам яго аддалі цывільныя грамадзяне.

— Ад беларускай каманды ў конкурсе ўдзельнічалі адны нямецкія аўчаркі, — расказвае салдат тэрміновай службы Вячаслаў Пазняк. — Яны ж, а таксама бельгійцы, прадстаўлялі каманды і іншых краін. Справа ў тым, што аўчаркі — тыя сабакі,

якія найбольш паддаюцца навучанню. Яны паслухмяныя, усё разумеюць.

Па выніках конкурсу, які, дарэчы, складаўся з чатырох этапаў, нашых вайскоўцаў з іх чацвераногімі сябрамі абягналі толькі расійскія кінолагі. Другое месца з беларусамі раздзялілі спецыялісты кіналагічнай службы Казахстана. За імі засталіся каманды з Узбекістана і Егіпта.

— Канкурэнцыя вельмі сур'езная, — прызнаецца салдат тэрміновай службы Артур Карповіч. — Усе краіны добра падрыхтаваліся. Але гэта быў не проста конкурс. Мы набраліся вопыту, атрымалі магчымасць пазнаёміцца са спецыфікай кіналагічнай службы іншых краін.

У кіналагічным цэнтры няма выпадковых людзей. Каб займацца з сабакамі, перш за ўсё іх трэба любіць. Тут служаць людзі, у якіх па меншай меры ёсць або былі кудлатыя гадаванцы.

Як прызнаецца радавы Уладзімір Каралёў, пераклучыцца з эрксхырскага тэр'ера на нямецкую аўчарку было няпроста. І справа не толькі ў памеры. «Сабака — жывёла сацыялізаваная, — кажа хлопец. — Да мяне ў Арчы быў іншы гаспадар, але мы хутка знайшлі агульную мову».

— Але якой бы разумнай істотай сабака ні быў, як яму патлумачыць, што гэта конкурс і тут змагаюцца за першае месца? — удакладняю ў кінолагаў.

— Ніяк не тлумачыць, — адказваюць хлопцы. — Мы адпрацоўвалі конкурсныя элементы, таму, калі сабака трапляе ў знаёмыя яму ўмовы, то проста аўтаматычна пачынае выконваць каманды. А калі яго яшчэ і матывуеш, усё выдатна атрымліваецца.

Вераніка КАНЮТА.
kanyuta@zviazda.by

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	6.04	20.19	14.15
Віцебск —	5.50	20.11	14.21
Магілёў —	5.54	20.09	14.15
Гомель —	5.54	20.02	14.08
Гродна —	6.19	20.33	14.14
Брэст —	6.24	20.30	14.06

Месяц

Маладзёк 21 жніўня.
Месяц у сузор'і Шаліў.

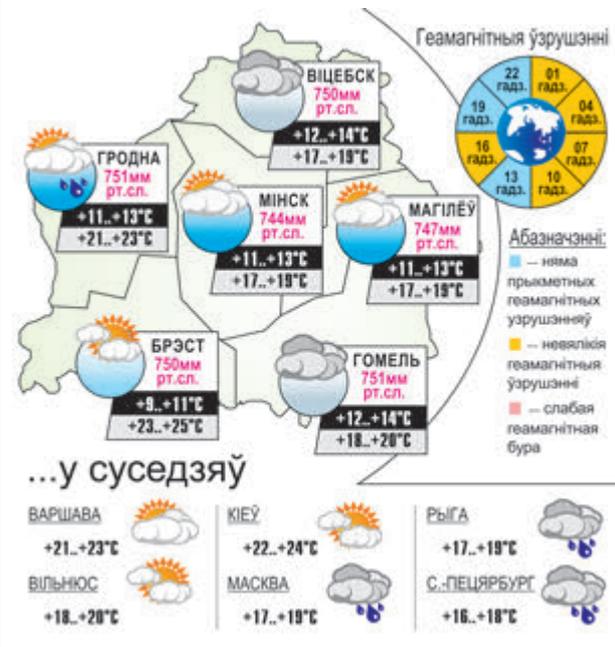
Імяніны

Пр. Аляксандра, Васіля, Максіма, Фёдара.
К. Маліны, Мальвіны, Міхаліны, Юрыя.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

— Дзед, ты сёння ўвечары дома або, можа, пойдзеш куды-небудзь?

— А што?

— Ды да мяне сёння дзядучына прыйдзе ў госці...

— Унучак, а ў яе няма сімпатычнай сяброўкі гадоў сямідзесяці?..

— Ты дзе?
— У цягніку, еду.
— Едзь хутчэй.

Жаночая рулетка:
Набіраеш у тэлефоне па ведамленне «Я сумую», адпраўляеш усім былым і чакеш, дзе стрэліць.

— Хлопцы, уцякайце, я іх затрымаю!
— Але ў цябе ж няма пісталета!
— Затое ў мяне ёсць крыжаванкі і семечкі!

Толькі нараджаючы, жанчына можа хоць прыблізна зразумець тыя пакуты, якія адчувае мужчына з тэмпературай 37,2.

Дарагіх сваякоў **Уладзіміра Цімафеевіча і Соф'ю Міхайлаўну ВЕРАМЕЙЧЫКАУ** з Любаншчыны шчыра віншуем з брыльянтавым вяселлем, з шасцідзесяцігоддзем сумеснага жыцця (а Соф'ю Міхайлаўну — і з днём нараджэння)! Шчыра дзякуем за траіх прыгожых, прыстойных працавітых дзяцей, за пяцярых цудоўных унучкаў і пяцярых праўнучкаў, за вашу заўсёдную добразычлівасць і гасціннасць!

Зычым моцнага здароўя і многіх гадоў жыцця — на радасць усім вашым блізікім.

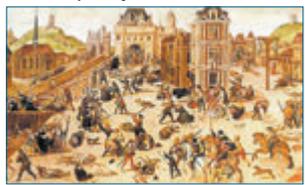
Брат Міхаіл і яго сям'я.

Даты

24 ЖНІЎНЯ

962 год — меркаваная дата нараджэння Рагнеды Рагвалодаўны, полацкай князёўны, асветніцы. Дачка полацкага князя Рагвалода, жонка вялікага князя Уладзіміра Святаславіча, маці князя Ізяслава Уладзіміравіча. Паводле летапісаў, не прыняла сватаўства Уладзіміра Святаславіча, які княжыў у Ноўгарадзе. Каля 980 года Уладзімір захапіў Полацк і забіў бацьку, маці і двух братоў Рагнеды, а яе гвалтоўна зрабіў сваёй жонкай і даў ёй славянскае імя Гарыслава. З пачуцця помсты яна здзейсніла няўдалы замах на жыццё князя. Уладзімір саслаў жонку і сына, які заступіўся за маці, у горад Заслаўе. Згодна з паданнем пасля хрышчэння князя і ліквідацыі яго гарэма Рагнеда адмовілася другі раз выйсці замуж і пастрыглася ў манахі пад імем Анастасія. Памерла ў 1000 годзе.

1572 год — ноччу на 24 жніўня ў Парыжы каталікамі была арганізавана масавая разня гугенотаў (так званая Варфаламееўская ноч). Па розных ацэнках, загінула каля 30 тысяч чалавек.

1928 год — нарадзіўся (г. Мінск) Янка (Іван Юльянавіч) Раманоўскі, беларускі графік. Працаваў у станковай і кніжнай графіцы. Стварыў ілюстрацыі да паэм Я. Купалы «Магіла льва», «Зімою», партрэты бе-

ларускіх пісьменнікаў. У 1960—1974 гадах быў мастацкім рэдактарам часопіса «Маладосць». Памёр у 1974 годзе.

1947 год — 70 гадоў з дня нараджэння Паўла Казельскага, бразільскага пісьменніка і паэта. Апублікаваў увогуле больш за 20 кніг — раманы, каментарыяны анталогіі, зборнікі кароткіх апавяданняў-прыпавесцяў. У нас праславіўся пасля выдання рамана «Алхімік», які доўга заставаўся ў першым дзясятку бестселераў. Агульны тыраж на ўсіх мовах перавышае 300 мільёнаў экзэмпляраў. Нягледзячы на ўвесь гэты поспех, многія бразільскія крытыкі лічаць яго нязначным пісьменнікам, чые працы занадта простыя. Некаторыя з іх таксама называюць яго кнігі «камерцыйнымі» і арыентаванымі на рынак. Яго абранне ў Літаратурную акадэмію Бразіліі аспрэчваецца многімі бразільцамі.

1957 год — 60 гадоў таму нарадзіўся (г. Віцебск) Вячаслаў Яўгенавіч Яноўскі, вядомы беларускі спартсмен (бокс), заслужаны майстар спорту СССР, чэмпіён XXIV Алімпійскіх гульніў (1988), чэмпіён свету (1995, 1996, 1997). Сярэбраны і бронзавы прызёр чэмпіянатаў Еўропы. Уладальнік Кубка свету.

Было сказана

Уладзімір КАРАТКЕВІЧ, пісьменнік, паэт, публіцыст:
«На вялікія справы — і сэрца вялікае; на вялікае сэрца — і лёс надзвычайны».